

ALUMNI

MAGAZINE

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

“ok, ok, I surrender!”

Sir Winston Churchill, 4 years old

tsm
business school

Zou Sir Winston Churchill, de man die zei dat we ons nooit zouden overgeven, als grote leider zijn geboren? Of is leiderschap vooral iets wat je moet ontwikkelen? Beide, zegt TSM Business School. Leiderschap dat al in mensen zit, brengt TSM tot ontwikkeling. Want wie doorbraken wil realiseren binnen business, technologie of industrie begint met het innoveren van zichzelf.

Kies úw programma op tsm.nl

True leaders innovate

Seventies-special...17-25

Wat doet zo'n leuk meisje hier?
Corduroy, brillen en lange haren
Professor Thoenes sloeg op de vlucht
Muziek met de Suzannes

Werk in beeld

Klinisch fysicus...14
Natuurkundeleraar...30
Handelaren in violen...64

Reportage

Cultuurshock: Dubai...9
'Emigreren klinkt zo zwaar'...32
Makelaar op het Franse platteland...48
Kantoor aan huis in Tel Aviv...56

Interview

David Reinhoudt wil het op niveau afmaken...42
Wennen aan het Haagse wereldje...54
Herinneringen aan de vuurwerkramp...72

Reflectie

Dit Alumnimagazine valt bij u in de bus op het moment dat er van het jaar 2007 nog maar een tiental dagen over is. Traditiegetrouw is dit het jaargetijde van terugblikken en vooruitkijken. Natuurlijk, het is een cliché, maar het kan helemaal geen kwaad, zo'n moment van bezinning: wat heb ik bereikt, waar sta ik nu, wat zijn mijn ambities? Boeiende stof voor zelfreflectie, of voor een goed gesprek onder de kerstboom of bij de nieuwjaarsborrel. En uit die nieuwe (of bevestigde) inzichten over onszelf, onze waarden en onze doelen, halen we energie en inspiratie voor het nieuwe jaar.

Voor de UT is het einde van dit jaar meer dan ooit een moment waarop we nadrukkelijk stilstaan bij de vraag wie we zijn, wat we willen en vooral, waar onze kracht ligt voor de toekomst. De afgelopen maanden heeft een commissie van hoogleraren op verzoek van het college van bestuur een uitgebreide Omgevingsverkenning uitgevoerd en kansen en bedreigingen in kaart gebracht. Daartoe voerden zij gesprekken met vele interne en externe betrokkenen, onder wie een aantal vooraanstaande alumni. De uitkomsten van deze verkenning staan de komende maanden centraal in een aantal debatten binnen de UT over de koers en de toekomst van onze universiteit. Nu al staat vast dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden. De UT doet het nu nog goed, nationaal en internationaal, maar goed is niet altijd meer goed genoeg. Willen we een klein topinstituut zijn, of blijven we breed en verankerd in Twente? Of zoeken we een slimme combinatie van beide, met veel aandacht voor de samenhang tussen technische en sociale disciplines? Kortom, het is hoog tijd voor zelfreflectie, voor nieuwe energie, inspiratie en ambitie.

In dit Alumnimagazine vindt u weer vele voorbeelden van inspiratie en ambitie bij UT-alumni, die hen over de hele wereld hebben gebracht. Van Assen tot Dubai, van Borne tot Tel Aviv. Speciale aandacht is er voor de UT-generatie die haar inspiratie haalde uit de roemruchte Seventies.

Behalve voor de deels nostalgische terugblik op de campustijd van deze kleurrijke generatie is er ook plaats voor het laatste campus- en onderzoeksnieuws, spraakmakende spin-offs en een blik op de verrassende toekomst van het voormalige CT-gebouw. Ik hoop en verwacht dat u de nodige inspiratie zult halen uit deze verhalen over uw universiteit en uw mede-alumni. Ik wens u alvast van harte een energiek en geïnspireerd 2008 toe.

Dr. Anne Flierman,
voorzitter college van bestuur

Colofon

Alumni Magazine is een uitgave van Strategie en Communicatie van de Universiteit Twente. Het blad kwam tot stand in coproductie met de redactie van UT-Nieuws, het onafhankelijk weekblad van de UT.

Redactionele invulling en eindredactie: UT-Nieuws
Onderzoek/wetenschap: Wiebe van der Veen (BC)

Vormgeving en productie:
Karin Middeldkamp, Olaf Stokkers
(Strategie en Communicatie)

Druk: Hollandia Printing, Heerhugowaard

Advertenties: UT Alumnibureau
Telefoon 053 489 8057

Uitgever:
Strategie en Communicatie UT
Postbus 217, 7500 AE Enschede
Telefoon 053 489 2212
Internet: www.alumnus.utwente.nl
Email: alumnimagazine@utwente.nl

Oplage: 25.000
december 2007

En verder...

- Nieuwsoverzicht...4
- Eredocoraat/Omgevingsverkenning...8
- Historie...26
- De Etalage...29
- Wetenschap...36
- Kort wetenschapsnieuws...40
- Roelf Venhuizen, directeur van de NAM...46
- Ondernemen: drieluik spin-offs...52
- De avonturen van Huize Hubertus...60
- Nieuwe netwerken...66
- World Solar Challenge...67
- Passie voor dwergauto's...68
- Mensen...70
- Janknikker...71

Foto cover: Arjan Reef

Foto: Gijs van Ouwerkerk

Denktank

In mei vindt de tweede editie plaats van 'de grootste denktank ter wereld' Create Tomorrow die met negenhonderd deelnemers een succes is. Onder leiding van Jan Douwe Kroeske laten de studenten hun hersens kraken in een grote tent op het Ganzenveld. Jort Kelder komt de boel nog even 'ophitsen' met zijn 'carrière tips' om snel rijk te worden. Dat kan volgens de ex-Quote hoofdredacteur het beste door een eigen onderneming te starten. Kelder: 'Ik hoor goede berichten over die spin-offs in Twente. Ga daar wat ervaring op doen. Jullie zijn de bloem der natie.'

BIT naar andere faculteit

De opleiding bedrijfsinformatietechnologie gaat in augustus over van de faculteit EWI naar Management en Bestuur. De switch moet de opleiding zichtbaarder maken. 'We moeten af van de informatica-inbedding, we zijn namelijk ook een bedrijfskundeopleiding,' aldus de huidige opleidingsdirecteur Gerrit van der Hoeven.

Duitsers

Van alle nieuwe eerstejaars die dit studiejaar naar Enschede zijn gekomen, komt een kwart uit Duitsland. Met name de opleiding psychologie is populair. Daar is 80 procent van de tweehonderd eerstejaars afkomstig uit Duitsland. Op de tweede plaats komt European Studies (ongeveer 70 procent), gevolgd door toegepaste communicatiewetenschap (39 procent). Al een paar jaar werft de UT actief in Duitsland, maar het is niet de bedoeling dat zoveel Duitse studenten bij één opleiding terechtkomen. Het streven is dat bij alle opleidingen twintig procent van de eerstejaars uit het buitenland komt. Bij de technische studies moet er daarom nog flink geworven worden.

Sintelbaan

Eind september dreigt opeens het einde van de aloude sintelbaan. De Student Union heeft vastgesteld dat de baan sterk verouderd is en daarom maar verwijderd moet worden. Vanuit de Sportraad is er geen geld voor een nieuwe sintelbaan en de Student Union heeft verzuimd subsidie aan te vragen bij het college van bestuur. Na deze jobstijding stromen de ingezonden brieven binnen bij UT-Nieuws, met niet in de laatste plaats de vraag hoe het dan zou moeten met de finish van de Batavierenrace. Twee weken later reageert het college van bestuur laconiek dat het niet zo'n vaart zal lopen. De Student Union is op de vingers getikt omdat ze met haar uitspraken buiten haar boekje ging. Het college wacht nu een rapport van de sportsector af om te bekijken wat er moet gebeuren. Een flinke opknapbeurt is ook nog niet van de baan.

Foto: Arjan Reef

Zilveren Haring

UT-hoogleraar en wetenschappelijk directeur van onderzoeksinstituut Mesa+, Dave Blank, ontvangt in juni de Zilveren Haring tijdens de Twentse Haring Primeur. De onderscheiding wordt uitgereikt aan mensen die een belangrijke bijdrage leveren aan de profilering van Twente. Volgens de jury slaagt Blank er als wetenschappelijk directeur in Mesa+ tot een leidende onderzoeksinstelling op het gebied van nanotechnologie te laten behoren. Vorig jaar ontving cabaretier Herman Finkers de onderscheiding.

Bibliotheek

De verbouwde bibliotheek in de Vrijhof opent in mei haar deuren. Met het frisse interieur, nieuwe studieplekken en verschillende leeshoeken is de bieb weer helemaal toegerust op de toekomst. Echter, het opgeknapt pand blijkt niet helemaal waterdicht. Na een fikse regenbui treffen de medewerkers de bibliotheek 's morgens kletsnat aan. 'Het leek wel of het binnen regende,' aldus Joke ter Hellen, hoofd bedrijfsvoering van de bibliotheek. Wonderwel raakt geen enkel boek beschadigd. Oorzaak van de lekkage zijn dichtgeslibde afvoerputjes.

China

Jos Brouwers, universitair hoofddocent bij civiele techniek en verbonden aan onderzoeksinstituut IMPACT, is benoemd tot gasthoogleraar aan de Wuhan University of Technology in China. Wuhan behoort tot de vijftig beste universiteiten van China en de vakgroep waar Brouwers voor gaat werken, Sustainable Building Materials, staat op het punt te promoveren tot speerpuntlaboratorium. Daarmee worden ze uniek in China. In de praktijk zal Brouwers twee weken per jaar in China zijn om colleges te geven.

Regen

Hevige regenval zorgt in juni voor grote problemen op de campus. Verschillende UT-gebouwen kampen met wateroverlast. De schermzaal in het Sportcentrum staat blank en ook bij de bewoners van Calslaan 44-1 stroomt het water naar binnen. 'Als je op het tapijt loopt, spat het water gewoon omhoog,' aldus een bewoonster.

Sky en Box

In augustus worden de twee nieuwe wooneenheden Sky (woontoren naast de Bastille) en Box (op de voormalige parkeerplaats achter het sportcentrum) opgeleverd. In totaal heeft de campus met Sky en Box er nu 247 studentenappartementen bij. Gemiddelde kosten van een flatje: 330 euro.

Foto: Arjan Reef

Hengelosestraat op maaiveldniveau

Het gebied rond de UT en het business & science park ondergaat de komende tien tot twintig jaar een paar ingrijpende fysieke en stedenbouwkundige veranderingen, zo staat in het schetsontwerp Masterplan Kennispark van eind juni. Het gebied wordt nu nog doorsneden door de Hengelosestraat, die sinds jaar en dag als een obstakel wordt ervaren in de beoogde samensmelting tussen campus en de bedrijvigheid aan de overzijde. Met het oog daarop verdwijnt het viaduct bij de ingang en wordt de weg zo snel als mogelijk op maaiveldniveau aangelegd. Zie ook pagina 29.

Foto: Arjan Reef

Rising Star

Het Hengelose bedrijf Webprint is in juni winnaar van het Rising Star Event Twente. Met deze nieuwe verkiezing wil Kennispark Twente in samenwerking met Deloitte en ABN AMRO jonge veelbelovende technologiebedrijven in een vroeg stadium onder de aandacht brengen van media en investeerders.

Prijs voor UT-spin-off

UT-spin-off Ambient Systems wint eind mei de nationale ICTRegie Award. Technisch directeur en universitair hoofddocent Paul Havinga neemt de prijs in ontvangst. De jury was lovend over de intelligente draadloze sensornetwerken die de spin-off ontwikkelt.

Foto: Arjan Reef

Rolmodel

De Marina van Damme prijs 2007 gaat in juni naar Nicole Haye. Zij studeerde in 1995 af als chemisch technoloog en werkt sindsdien voor General Electric als locatiemanager bij GE Speciality Chemicals Nederland in Raamsdonkveer. Haye krijgt de prijs omdat ze zowel in haar professionele carrière als in haar nevenactiviteiten een voorbeeld is voor andere jonge vrouwen. Haar tip? 'Maak keuzes. Je kunt niet alles doen, niet én keihard werken én een perfect huishouden hebben én een druk sociaal leven leiden.'

Alumni investeren in UT-spin offs

Een groep van zes UT-alumni, te weten Eric van Gend, Edwin Vincent, Geert-Jan Bruinsma, Otto Hidma, Johan de Leeuw en Cor Schagen, richt medio juni Drienerlo Investment op om jonge, startende ondernemers de helpende hand te bieden. Niet alleen met kennis en kunde, maar ook op financieel gebied. Het zestal zakenlieden steekt eigen vermogen in Drienerlo Investments. UT-spin-off Ambient Systems is het eerste bedrijf waarin de groep geld steekt.

Pim Fij

Cees Terlouw

Hans Achterhuis

Barbara de Loor

Tijdens het introductieprogramma voor de eerstejaars verzorgt oud-schaatsster Barbara de Loor een fanatiek half uurtje sport. Alle spiergroepen worden getraind en na een half uurtje begint de tent al behoorlijk naar een gymzaal te ruiken. De Loor wordt vaker door studentenorganisaties uitgenodigd om sportclinics te verzorgen. 'Dat vind ik heel belangrijk, bij hard studeren en feesten hoort ook een stukje sport. Maar dat zit hier in Enschede wel goed geloof ik', aldus de oud-wereldkampioene op de 1000 meter.

Erepenning Reinhoudt

Bij zijn afscheid als hoogleraar supramoleculaire chemie en technologie ontvangt David Reinhoudt in september de Erepenning van de UT. Hij krijgt de onderscheiding vanwege zijn bijzondere verdiensten als wetenschapper en bestuurder. Reinhoudt is de achtste die de Erepenning van de UT krijgt uitgereikt sinds deze begin jaren negentig is ingesteld.

Zie ook pagina's 42, 43 en 44.

Afscheid coryfeeën

Drie UT-medewerkers die lange tijd aan de UT verbonden waren, nemen afscheid. Hoogleraar algemene wijsbegeerte Hans Achterhuis gaat begin juni met emeritaat. Tijdens zijn afscheid wordt hij benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

Na de zomer vertrekt Pim Fij na een UT-loopbaan van ruim twintig jaar. Zijn laatste functie was directeur bedrijfsvoering van de faculteit Technische Natuurwetenschappen. Nummer drie is Cees Terlouw. Na 31 jaar verlaat de oprichter en directeur van het lerareninstituut ELAN de universiteit. In oktober gaat hij aan de slag als lector bij Saxion Hogescholen.

Foto: Gijs van Ouwkerk

Foto: Jan Hesselink

Foto: Frans van der Veeken

Avion

Het Enschedese Avion bereikt in juni de finale van de verkiezing Studentenhuis van het jaar. Tijdens een live-uitzending op radiozender Caz! verslaat het huis aan de Deurningerstraat zijn Tilburgse concurrent voor een plek in de finale door binnen een half uur tijd de meeste (losse) condooms te ruilen voor een vol doosje. Door toedoen van het Twentse huis wisselden 196 rubbertjes van eigenaar. Winnaar van de finale werd Avion niet. Die eer ging naar WSg6partyhuis in Utrecht.

Reorganisatie

De voorgenomen reorganisatie van UT-catering blijft de gemoederen bezighouden. Onder de medewerkers heerst grote onrust over de voorgenomen outsourcing, zeker nu het college van bestuur in september besloot vier cateringmedewerkers van de Faculty Club wel binnen de poort te houden. Het overige cateringpersoneel voelt zich ongelijk behandeld. De onzekerheid over hun toekomst kan nog wel even duren. 'Het is nog lang niet duidelijk welke externe cateraar de horecafuncties gaat overnemen,' aldus Kees van Ast, de financiële man in het CvB.

Foto: Gijs van Ouwerkerk

Bagger

Voor het eerst in veertig jaar worden de 22 vijvers op de UT uitgebaggerd. Er is een taaie en dikke laag slib ontstaan van plantenresten, takken en bladeren. Het uitbaggeren is een zware klus en de vissen zorgen daarbij voor moeilijkheden. Vrijwilligers van hengelsportvereniging Carper Diem brengen de vissen die zich diep in het slijk verschuilen, zo veel mogelijk veilig naar een ander onderkomen.

Foto: Frans van der Veeken

Beatrix

Drie ronkende helikopters landen in

oktober op het Ganzenveld van de UT. Koningin Beatrix brengt samen met de Duitse bondspresident Horst Köhler en zijn vrouw een bezoek aan de Euregio Twente. Op de UT spreken de vorstin en haar gasten onder andere over economische samenwerking in de grensregio. Daarna krijgen ze enkele korte presentaties binnen de UT.

Zwerfkatten

De dierenbescherming waarschuwt voor een snelle groei van het aantal zwerfkatten op de campus. Een augustus-telling maakt melding van driehonderd beesten. En dat aantal groeit met de week. Volgens een zwerfkattencoördinator is het bittere noodzaak om de katten te castreren dan wel te steriliseren om ziektes en ander ongerief te voorkomen. Intussen voert MB-docent Nicole Torka elke avond de katten op een speciale voederplek. 'Ik ben niet een echte kattenliefhebster', aldus Torka. 'Maar ik trek mij het lot van de dieren wel aan.'

Twee eredoctoraten

Hoogleraar Wim van der Linden van de faculteit Gedragwetenschappen ontvangt in oktober een eredoctoraat van de Zweedse Umeå University voor zijn onderzoek op het gebied van de psychometrie. De uitreiking van de eredoctoraten in Umeå was een formeel, maar sfeervol geheel. Op het afsluitende feest 's avonds gingen de Zweden pas echt uit hun dak. Ook in oktober krijgt professor David Reinhoudt een eredoctoraat van de universiteit van Parma. Zie ook pagina 44.

Health

De UT beschikt over de kennis en technologie om een onderscheidend profiel op te bouwen in de gezondheidszorg. Er liggen grote kansen die met relatief eenvoudige middelen verzilverd kunnen worden. Dit staat in het rapport Health@UT, een systematische interne verkenning naar wat de UT aan onderwijs en onderzoek in huis heeft op het gebied van gezondheidszorg. Een eerste stap, die al in gang is gezet, is de fusie van het onderzoek van het biomedisch instituut BMTI met dat van Technische Geneeskunde tot een groot researchinstituut. Het rapport spreekt van 'een indrukwekkende hoeveelheid gezondheidsgerelateerd onderwijs en onderzoek'. Er bestaan veel relaties met gezondheidsinstellingen en er is (erg) veel deskundigheid op dit gebied. Zo blijkt dat een kwart van alle 150 UT-hoogleraren werkt in het domein van de gezondheid. Dit percentage, zo is de verwachting, zal de komende jaren verder groeien naar ongeveer 30 procent. De helft van deze hoogleraren is zelfs alleen met gezondheid bezig. Driekwart van het gezondheidsonderzoek wordt verricht in het onderzoeksinstituut BMTI. Op onderwijsgebied is er een 'heel interessant' spectrum aan opleidingen voor professionals in de zorg te onderscheiden: technische geneeskunde, gezondheidswetenschappen, biomedische technologie (samen 600 bachelors) en psychologie (500).

Twente One

Het Solarteam Twente One eindigt in oktober als zesde in de race voor zonneauto's door de Australische woestijn. Het team had gehoopt op een plaats bij de beste drie, maar dat zat er door het slechte weer en pech onderweg niet in. Desondanks zijn de studenten trots op de geleverde prestatie. Na de finish in Adelaide sprong iedereen in de fontein op Victoria Square. Zie ook pagina 67.

Wim van der Linden, rechts met lauwerkrans

NanoLab

In het najaar is begonnen met de bouw van het nieuwe NanoLab. Hierin komen laboratoria en een nieuwe cleanroom die allemaal stofvrij en trillingsarm moeten zijn. Met het nieuwe NanoLab wordt de UT, volgens ervaringsdeskundigen, uniek in Nederland op het onderzoeksgebied van de nanotechnologie. Ook in Europa moet de UT met het nieuwe NanoLab een bijzondere rol kunnen spelen. Mei 2009 zal het gebouw in gebruik worden genomen.

Eredoctoraat voor Ora Kedem

De Grote Dame van de wetenschap der membranen, de Israëlische professor Ora Kedem, ontving vrijdag 30 november uit handen van hoogleraar membraantechnologie Matthias Wessling een eredoctoraat van de UT. Dat gebeurde tijdens de dies natalis van de universiteit (foto)

Kedem (82) verrichtte in haar ruim vijftig jaar durende carrière baanbrekend onderzoek naar de zuivering van drinkwater en de ontzouting van zee- en grondwater door middel van membranen. Ze studeerde en promoveerde aan het Weizmann-instituut, een universiteit in Rehovoth vlak onder Tel Aviv. Daar bracht ze een deel van haar loopbaan door en had er allerlei functies. Later kreeg ze ook een professoraat aan de Ben Goerion Universiteit in Beersheva, waar ze op haar vijfenzestigste met pensioen ging om daarna nog een tijdje 'leuk' onderzoek te gaan doen. Afbouwen was er echter niet bij: de baas van de BGU vroeg haar om het waterresearchinstituut - 45 kilometer zuidelijker in de Negev-woestijn - nieuw leven in te blazen. Zo knoopte Kedem er nog twaalf jaren van hard werken aan vast. Vijf jaar geleden, op haar zevenenzeventigste, stopte ze met deze functie. Op dit moment is ze nog actief betrokken bij een tweetal onderzoeksprojecten. Een daarvan bereikt binnenkort de commerciële fase.

Foto: Jan Hesselink

Een interview met Ora Kedem is te lezen in het UT-Nieuws van donderdag 29 november 2007 (utnieuws.utwente.nl).

Denktank presenteert haar bevindingen

Profiel niet helder

Het profiel van de UT is onduidelijk, onopvallend, niet onderscheidend en te algemeen. Zes onderzoeksinstituten zijn te veel van het goede als de UT toponderzoek wil blijven bedrijven. De kwaliteit van het UT-onderwijs is goed noch slecht. Daardoor kan de instroom in gevaar komen. Samenwerking met sterke partners is van groot belang.

Deze en andere harde constatering staan te lezen in een rapport van een denktank van vijf UT-hoogleraren (voorzitter Coonen, Blank, Hartel, Van Swaaij en Wouters), die begin dit jaar door het CvB werd ingesteld en half november met zijn bevindingen naar buiten trad.

De opdracht aan de denktank-Coonen luidde om aan de hand van gesprekken met deskundigen van binnen en buiten de UT (stakeholders genaamd) een omgevingsverkenning op te stellen. De commissie maakt uitdrukkelijk zelf geen keuzes. Het gaat om een weergave van wat 'men' vindt van de UT.

De rapportage is opgebouwd rond zeven thema's, waarin wordt beschreven voor

welke keuzes de UT staat ten aanzien van haar profiel en welke maatregelen nodig zijn om de universiteit weer op te stoten in de vaart der volkeren. Dat is nodig, wil ze in de naaste toekomst niet afglijden naar de middelmaat. Niet dat het nu opeens allemaal kommer en kwel is, integendeel. Maar een onomkeerbaar feit is wel dat de buitenwereld een ander, minder positief beeld heeft van deze universiteit dan de mensen die er werken.

Het binnenkort vast te stellen heldere profiel zal leidend moeten zijn voor de verdere strategische activiteiten van de UT. Eerst moet antwoord komen op vragen als: moet de UT een ondernemende researchuniversiteit worden of een regionale onderwijsinstelling? Een technische universiteit of veeleer een instelling waarbinnen techniek, maatschappijwetenschappen en 'medisch' zijn samengesmolten tot een vloeiend geheel met 'technologie' en 'gedrag' als specifieke, onderscheidende actoren?

De denktank constateert ook, aan de hand van haar bevindingen,

dat de kwaliteit van het onderwijs daalt. In de rankings moet de UT haar topklasseringen op een enkele uitzondering na prijsgeven. De studentenaantallen zijn slechts op peil te houden met aanwas vanuit Duitsland. Welke maatregelen zijn nodig?

Met onderzoek lijkt voor wetenschappers meer eer te behalen, maar de vraag is of dat met zes onderzoeksinstituten - dus over de volle breedte - wel realistisch is. Daarbij komt dat zich ook een stevige medische poot ontwikkelt. De vraag is dus: waar wil de UT de komende jaren voor staan, op hoeveel en welke thema's moet ze excellentie nastreven?

Ook moet de UT op zoek naar sterkere partners (dan nu) om de concurrentie met het buitenland het hoofd te bieden. Het gewenste profiel van de UT geeft ook hier de richting aan. De 3-TU federatie wordt een goede ontwikkeling genoemd waarmee ook is te scoren in het op te richten Europese technologisch topinstituut (EIT). De UT zou haar personeelsbeleid moeten vernieuwen om het gewenste talent binnen te halen en te behouden. ■

Luxe leven in een emiraat

Dubai is het bekendste van de zeven sjeikdommen (emiraten) aan de zuidelijke oever van de Perzische Golf. De zeven verenigden zich, na de onafhankelijkheid van de Britten in 1971, tot een federatie: de Verenigde Arabische Emiraten. Het zijn behalve Dubai, Abu Dhabi, Sharjah, Ajman, Umm Al Qaywayn, Ras al-Khaimah en Fujairah. Het land grenst aan Saoedi-Arabië en Oman en de Perzische Golf en is vooral bekend om zijn olierijkdom.

Met olieged en geleende miljoenen bracht sjeik Rashid bin Saeed al Maktoum Dubai vanaf 1971 in een economische spiraal omhoog. Sinds 2006 regeert zijn zoon Mohammed over het emiraat. Met de economische groei begon ook de trek van gastarbeiders uit zuidelijk Azië, internationale bedrijven vestigden zich

er. En daarmee de westerse expats. De oorspronkelijke Arabische bewoners maken nog maar tien tot vijftien procent van de bevolking uit. De meeste expats zijn Brits, er werken zo'n vierduizend Nederlanders in Dubai. Baggerbedrijf Van Oord heeft de meeste Nederlanders in dienst. Hoewel Dubai als dé internationale hoofdstad van het luxe leven bekend staat, vrezen steeds meer mensen een omslag van de economie. Langzaam beginnen de eerste scheurtjes te ontstaan in het gouden plaatje. Met een inflatie van bijna 13% in 2005, 9,3% in 2006 en een verwachte inflatie van rond de 8, 9% dit jaar, kunnen de expats minder besteden. Maar dan nog hebben ze niet te klagen, althans de werknemers die uitbetaald krijgen in euro's. Maar Europeanen die hun salaris in dirhams – de nationale munteenheid - verdienen, komen

minder goed weg. Door de dure euro worden de luxe westerse producten steeds duurder. Dubai staat op de 34e plaats van de meest dure steden in de wereld, in 2005 was dat nog op de 73e plek. Ter vergelijking, Amsterdam staat op plek 25.

Op de volgende pagina's twee verhalen: over een jonge werktuigbouwer die zijn brood verdient in Dubai zelf en een gezin dat geniet van de luxe in Ras Al Khaimah. >>

(bronnen: Intermediair, National Geographic, Nederlandse Vereniging voor Dubai en Noordelijke Emiraten)

Expats in Ras Al Khaimah

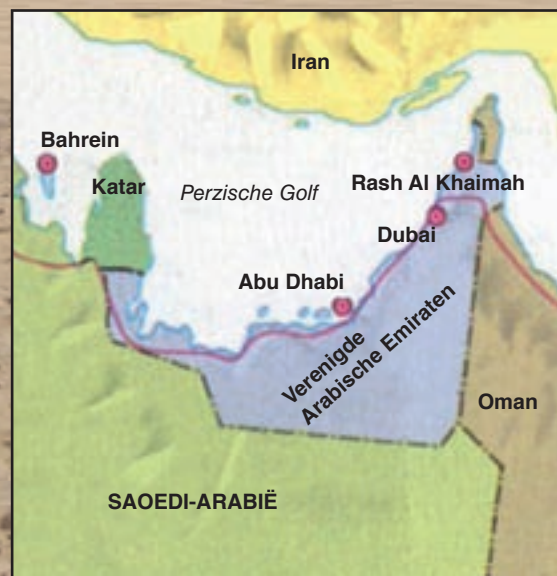
Avontuur in de woestijn

Het alumnikoppel Derk Jan Adelerhof (technische natuurkunde) en Sonja de Jong (bestuurskunde) woont sinds anderhalf jaar in Ras Al Khaimah, één van de zeven emiraten die samen de Verenigde Arabische Emiraten vormen. Het deelstaasje ligt zo'n 100 kilometer ten noorden van een ander emiraat, Dubai. Met hun drie zonen Roland (11), Jurriën (8) en Hessel (6) vormen ze een echt expatgezin. Derk Jan werkt als chieft technology officer voor Falcon Technologies International, Sonja gaf haar baan als financieel beleidsmedewerker op en zorgt nu voor de kinderen.

'Bij bedrijfsbezoeken kun je armen en benen het beste bedekt hebben. In onze fabriek moet je dichte schoenen aan, geen slippers of sandalen', mailde Derk Jan ergens in september. Nu het zover is, blijkt dat voor zijn vrouwelijke bezoek uit Nederland makkelijker gezegd dan gedaan. Met 34 graden is het immers geen pretje om in lange broek, vestje en met een sjaal om rond te lopen.

De airco van de Falcon-bedrijfsauto, die zijn passagier in Dubai oppikt, draait op de hoogste stand. Ras Al Khaimah ligt op zo'n anderhalf uur rijden. De route gaat voor een groot deel dwars door de woestijn. Het is de enige weg: het verkeer is druk. Vrachtwagens domineren het wegdek. Waar je ook kijkt: immense bouwputten waar het krioelt van de arbeiders in blauwe uniformen. In Dubai wordt gewerkt, en hoe! Mensen uit 150 landen zijn hier komen werken en wonen, om dit emiraat aan de kust van de Perzische Golf tot een succesverhaal te maken. De economische groei, 16 procent, is bijna twee keer zo hoog als in China. De horizon is vergeven van de hijskranen.

De bedrijfsauto moet stoppen voor een paar overstekende geiten, en even later, voor een kameel. 'If you hit a camel by car, you have to pay al lot', vertelt de uit India afkomstige chauffeur. 'About 75.000 dirhams'. Dat is zo'n 15.000 euro. Aangekomen bij de Falcon-vestiging trakteert Derk Jan (41) zijn bezoek op pepernoten en chocolademunten. 'Sinterklaas is weer in het land. Ook hier komt hij binnenkort', lacht hij en werpt een blik op zijn horloge. 'Het is bijna twee uur, we gaan de kinderen van school halen.' Roland, Jurrien en Hessel zitten op de English Speaking School in Ras Al Khaimah. Op de binnenplaats van het schoolgebouw staat Sonja (42) al te wachten. Kinderen in blauw schooluniform rennen uitgelaten naar hun ouders. Tussen de vele donkere hoofdjes, vallen ook een paar blonde kinderen op. Waaronder twee zonen van Sonja en Derk Jan. De oudste, Roland, komt later vandaag thuis. Hij is op school-uitje. 'Dat doen ze veel', vertelt Sonja. 'Schoolreisjes kennen ze

niet, maar ze maken regelmatig een uitstapje naar de bergen, een museum, het vliegveld, de haven of zomaar de supermarkt.'

Na een kort tochtje door het zanderige Ras Al Khaimah, komen we bij de woning van de familie aan. In hun riante villa (privé-zwembad, vijf badkamers) op een beveiligde compound staat de lunch al klaar. Sandwiches met tonijn en ei, wraps met kalkoenfilet. In de tuin, aan de rand van het zwembad, vertellen Derk Jan en Sonja waarom ze naar Ras Al Khaimah vertrokken. 'Ik werkte bij Philips op de ontwikkelafdeling van optische discs en in die periode kreeg ik via een kennis een paar keer het aanbod om bij Falcon Technologies, een nieuwe producent van optische discs, in Dubai aan de slag te gaan. In eerste instantie had ik daar geen oren naar, ik was erg betrokken bij mijn afdeling van Philips', vertelt Derk Jan. 'Na een tijdje bleek echter dat Philips plannen had om de afdeling te verkopen. Toen ben ik met Sonja gaan praten.'

Sonja, toen nog beleidsmedewerker financiën bij de gemeente Eindhoven: 'Ik had altijd aangegeven dat ik wel naar het buitenland wilde. Maar niet zomaar naar elk land. Dus zijn we eerst met z'n tweeën in Dubai gaan kijken of we hier inderdaad zouden kunnen leven met drie kinderen.'

In januari 2006 besluit het gezin Adelerhof-de Jong voor het avontuur te gaan. Derk Jan verhuist in dat voorjaar al naar de Verenigde Arabische Emiraten. Sonja volgt een paar maanden later, zodat de kinderen eerst hun schooljaar kunnen afmaken en zij zelf afscheid kan

nemen van haar job. Nu, bijna anderhalf jaar later, geven ze aan 'totaal geen spijt' te hebben van hun beslissing.

Al heeft hun middelste zoon Jurriën wel aanpassingsproblemen. 'Hij is de enige die regelmatig roept dat hij terug naar Nederland wil', zegt Sonja. 'Het gaat nu iets beter, Jurriën vindt steeds meer zijn draai, maar hij heeft een moeilijke periode achter de rug. Zo liet hij me op zijn school een bankje zien waar hij zich regelmatig terugtrok. Dat is nou mijn verveelplekje mam, zei hij dan. Ja, dat is wel even hartscheurend om te horen. Toch merken we nu aan kleine dingen dat het beter gaat. En gelukkig maar. Als de kinderen het écht niet trekken, dan gaan we terug', zegt ze resoluut. 'Daarom hebben we ons huis in Nuenen ook onderverhuurd. Er is dus altijd een weg terug.'

Voor haarzelf ziet ze het expat-bestaan als één groot avontuur, en bovenal geniet ze erg van het luxe leven dat ze nu kunnen leiden. 'Natuurlijk, het ontbreekt me nu wel aan intellectuele uitdaging. Maar ik mis het werken nog niet echt, wel de waardering die je ervoor krijgt. Ik zie dit als een soort van sabbatical waar ik vooral van moet genieten. Ik leid hier in Ras Al Khaimah inderdaad een soort van huisvrouwenbestaan; doe boodschappen, breng de kinderen naar school, drink koffie met andere expat-vrouwen en ga zo nu en dan naar de

fitness of winkelen. Gisteren heb ik zelfs even aan ons zwembad liggen luieren.' Het tweetal beseft dat ze zich in een bevoorrechte positie bevinden. Het salaris is riant, de villa en de school voor de kinderen worden bekostigd door FTI en er zijn veel vergoedingen. Dan is er ook nog een hulp die twee keer per week het huis schoonmaakt, een tuinman die 's ochtends de planten water geeft en een poetser die elke dag de twee auto's laat blinken. Derk Jan: 'Het leuke aan dit leven is dat je dingen kunt zien en doen die in Nederland niet mogelijk zijn. Allereerst dit luxe bestaan, maar elk weekend voelt hier als een beetje vakantie. We trekken er veel op uit, als gezin zijn we veel hechter dan in Nederland.' Sonja: 'Met de kerst hebben we een weekje Jordanië geboekt, dat kan gewoon. In Nederland hielden we met twee goede salarissen maar weinig over. Met wat Derk Jan nu verdient en alle extra's, houden we zelfs nóg een salaris over.'

Een half uurtje later zijn we weer bij FTI. Het kantoor van Derk Jan kijkt uit over een golfbaan en een vakantieresort in aanbouw. De oud UT-student laat de cleanroom van zijn bedrijf zien. 'Eigenlijk is onze fabriek een stofarme ruimte zoals MESA+ op de UT, maar dan alleen midden in de woestijn en tussen de kamelen.' Hij vertelt dat hij in >>

1989 afstudeerde bij de vakgroep lage temperaturen en daarna promoveerde bij diezelfde vakgroep. Vanaf 1993 was hij twee jaar postdoc in Twente en ging in die periode voor een half jaar naar Japan met een Japanse overheidsbeurs.

In de cleanroom van FTI werken vooral Indiërs. In totaal telt het bedrijf 360 medewerkers van verschillende nationaliteiten. De managers komen uit Europa, het uitvoerende personeel uit Azië. Core business: de ontwikkeling van optische discs, dvd recordables en mini-discs voor camrecorders. FTI staat als producent hiervan op een vijfde positie wereldwijd, de grote concurrenten zitten vooral in Taiwan en India. In de cleanroom loopt Derk Jan langs de machines die stap voor stap de discs produceren. Een secuur werk, waar geen stof aan te pas mag komen. Computers geven een alarm af bij een foutmelding. 'Mijn afdeling is daarvoor verantwoordelijk', vertelt Derk Jan. 'Ik heb een team van twaalf mensen dat procesverbeteringen en productinroducties uitvoert. Eventuele foutmeldingen behoren wij op te lossen.'

Zijn job als manager bevalt hem heel goed, zelf onderzoek doen mist hij niet. 'Als chieft technology officer heb ik de ideale combinatie: technologie en management. Ik vind het leuk om mensen aan te sturen en te zien dat je team daardoor groeit.' Al tijdens zijn carrière bij Philips Research wist Derk Jan dat hij meer happy was als manager dan als onderzoeker. 'Toen ik de laatste twee jaar bij Philips een eigen team kreeg, leefde ik helemaal op.'

Later die middag haalt Sonja met de jongste twee kinderen Roland op, die met zijn klas een dagje uit is geweest. Haar oudste zoon gaat volgend jaar naar de middelbare school. Op de vraag of hij daar al zin in heeft, haalt Roland zijn schouders op. 'Maakt mij niet uit', zegt hij stoer. Op de achterbank van hun moeders fourwheel drive, vertelt het drietal dat ze het in Nederland leuker vinden op school. De jongens krijgen bijvoorbeeld ook Arabische les, en dat vinden ze niet gemakkelijk. 'Maar ik kan de cijfers al wel lezen', zegt Roland trots.

Eenmaal thuis duikt Sonja de keuken in, de kinderen testen een nieuw spelletje op de computer. Derk Jan is er nog niet, hij werkt gemiddeld zo'n tien uur per dag. Maar op Hollandse tijden wordt hier dan ook niet gegeten, daarvoor is het nog veel te warm. Om half acht schuift het gezin wel aan tafel, lekker buiten in de tuin. Op het menu staat pasta met olijvensalade. Onder het eten vertellen de alumni dat ze elkaar hebben leren kennen bij volleybalvereniging Harambee. 'Nee, het was niet direct vaste verkering', lacht Sonja. 'Het duurde even voordat we een echt stel vormden.' Aan de UT bewaren ze goede herinneringen, al zijn ze lange tijd niet meer in Enschede geweest. De laatste keer was in ieder geval vlak na de vuurwerkkramp. Of ze ooit naar Enschede, naar Nueneen, Nederland dus terugkeren, daar kunnen Sonja en Derk Jan nu nog geen antwoord op geven. 'Ik denk niet dat dit ons laatste expat-land zal zijn', zegt Derk Jan. Toch vind ik het ook goed om een eigen plekje in de wereld te hebben, juist voor de kinderen. Van hot naar her, dat is misschien op termijn niet goed voor ze. Maar om nu al, tot aan mijn vijftenzestigste, in Nederland te zitten? Nou nee. ■

Jasper van der Kooi (29) is nog een 'groentje' op expat-gebied. Sinds juni 2007 werkt hij als algemeen werktuigbouwkundige voor Tebodin Middle East, in Dubai. Een paar maanden later volgde ook zijn vriendin. Samen genieten ze volop van het leven in de Verenigde Arabische Emiraten. 'Ik heb zelfs al gekampeerd op het strand van Oman'.

'Ik vind de temperatuur hier nu wel lekker', zegt Jasper, als we plaatsnemen in de lobby van het chique Courtyard by Marriott Hotel. 'Toen ik in juni aankwam was het zo'n 45 graden, dat was andere koek. Nu, met een graadje of 30 is het goed te doen. Om 's avonds te zwemmen vind ik het zelfs al bijna te koud.' In het hotel is overigens maar weinig te merken van de felle zonnestralen en warme woestijnwind. De airco loeit hier – en eigenlijk overal waar je in Dubai binnenwandelt – onophoudelijk. Op sommige plaatsen, zoals in de shopping malls, is het zelfs zo koud, zegt Jasper, dat je het beste een trui kunt dragen. Een raar idee, als we vanuit de lobby naar de patio van het hotel kijken. Daar liggen westerse toeristen op hun ligbedje, glimmend van de zonnebrandolie, te zweten. Het personeel van het hotel, voornamelijk Pakistani en Indiërs, serveert bier af en aan.

Op de valreep heeft van der Kooi nog even tijd voor een interview. Vanavond vertrekt hij namelijk voor een vakantie van twee weken naar Zuid-Afrika. 'We gaan lekker rondtoeren, daar heb ik echt zin in. Afgelopen zomer heb ik wegens mijn komst naar Dubai natuurlijk gewoon gewerkt, dus dit is onze zomervakantie.'

Jasper studeerde in 2003 af bij de opleiding werktuigbouwkunde. Daarna kwam hij als pijpleidingingenieur bij Tebodin in Hengelo te werken. Niet zomaar, want hij wilde graag aan de slag bij een internationaal bedrijf. 'Mijn vriendin en ik hebben altijd plannen gehad om naar het buitenland te gaan. Vorig jaar heb ik dat ook bij Tebodin aangegeven. Toen is het balletje snel gaan rollen. Dubai leek me heel interessant, juist omdat de cultuur zo anders is. Voor Tebodin had ik natuurlijk ook naar Duitsland of Oost-Europa kunnen gaan, maar ik wilde graag écht wat anders. Het werd dus Tebodin Middle East.'

Nee, zijn vriendin Marije heeft nog geen baan. Wel is ze hard op zoek. Met haar pabo-achtergrond wil ze graag het onderwijs in. 'Tot dusver vermaakt ze zich wel. Ja haha, een beetje truttig misschien, maar vooral dankzij de contacten met de Nederlandse Vereniging in Dubai. De westerlingen zoeken elkaar hier wel op, contact met locals is er weinig.'

De eerste drie maanden in Dubai kreeg Jasper van Tebodin een budget om onderdak te vinden. Niet gemakkelijk, want de huurprijzen zijn schrikbarend hoog. Voor een simpel appartementje (één kamer, keuken en douche) moet al snel (omgerekend) 20.000 euro per jaar worden neergeteld. 'Maar dan heb je er ook een zwembad, een fitnessruimte en wat groene omgeving bij.' In zo'n appartement woont hij nu, en naar tevredenheid. 'In mijn vrije tijd lig ik regelmatig aan het zwembad, wel handig hoor.' Over zijn salaris wil hij niet heel veel kwijt. Wel dat hij een deel in euro's en een deel in dirhams ontvangt. 'En het is naar tevredenheid, ik kan er prima mee rondkomen.' Dat het geld nou met bakken binnenkomt – de goede salarissen en het ontbreken van inkomstenbelasting trekt toch juist de expatters? -, nou nee. 'Wij zijn onze spaarpot niet aan het spekken. Dat is ook niet de reden waarom ik naar Dubai wilde. Ik wil vooral genieten, leuke dingen doen.' Die leuke dingen doet hij in het weekend, dat in Dubai op de vrijdag en zaterdag valt. Jasper en zijn vriendin trekken er dan graag op uit: duiken, een desert-safari of zomaar ergens kamperen in de woestijn. 'Ja, dat is hier heel populair. Met de fourwheel drive de woestijn in, een kampvuurtje maken en dan met z'n allen er gezellig omheen. Soms zelfs gewoon

Jasper van der Kooi werkt bij Tebodin Middle East

Kwestie van genieten

op een zandheuvel naast de snelweg! Zelf heb ik al eens gekampeerd op het strand van Oman. De natuur richting Oman is veel mooier dan alleen maar het woestijnzand van Dubai. In Oman heb je zelfs fjorden en kun je zwemmen met dolfijnen.'

Jasper is blij met zijn Nederlandse werkgever. Daardoor heeft hij - in tegenstelling tot immigranten die voor lokale bedrijven werken - recht op pensioenopbouw en allerlei verzekeringen. Dubai mag dan misschien voor veel buitenlandse werknemers hét summum zijn, als het gaat om arbeidsrecht is het er minder goed geregeld dan in Nederland. 'Ik zou er in ieder geval heel goed over nadenken als ik voor een lokaal bedrijf aan de slag zou gaan.'

Als algemeen werktuigbouwkundige houdt de alumnus zich voor Tebodin Middle East onder andere bezig met stadscoeling. 'Waar het in Nederland draait om stadsverwarming, draait het hier om koeling. Het gaat om enorme projecten, want er wordt hier ontzettend gebouwd.' Hoe lang hij het in dit Las Vegas van het Midden-Oosten volhoudt, kan Jasper niet voorspellen. 'Het werk is nu nog uitdagend en leuk, maar ik denk niet dat dit mijn laatste land zal zijn. Mijn vriendin heeft Noors gestudeerd, dus Scandinavië trekt ook. Of Zuid-Amerika, maar helaas heeft Tebodin daar geen vestiging.'

Allerleukste aan het werken hier? 'Pff, goede vraag. Mijn

werkgebied is veel gevarieerder dan in Nederland. Dat komt denk ik omdat Tebodin in Dubai een relatief klein kantoor heeft met zo'n veertig werknemers. Daardoor kan ik veel doen. De vestiging in Abu Dhabi, een emiraat hier vlakbij, telt 350 werknemers.'

'Wat ik mis? Goede lokale media. Het nieuws hier is, naar mijn idee, alleen maar propaganda. Laatst hoorde ik via mijn moeder dat op het NOS Journaal een item was over een ingestorte brug in Dubai, waarbij een aantal werknemers omkwamen. Nou, daar hoor je hier dus niets over. Moeilijkste als jonge expat vind ik dat je niet zomaar even een restaurant of kroeg instapt. Dan moet je toch eerst met een taxi. Het spontane is er niet echt.'

We brunchen in La Cucina, het Italiaanse restaurant van het hotel Marriott. Een enorm intercontinentaal buffet staat opgesteld. Pasta's, kruidige rijst, hammour (exotische vis), gegrilde kip, hummus (pasta van kikkererwten), maar ook heel gewone croissants, mini-potjes jam en cornflakes. Het buffet vormt de perfecte afspiegeling van de smeltkroes van nationaliteiten in Dubai. De westerse toeristen eten snel, om zich daarna weer op hun ligbed aan het zwembad te nestelen. Daar staat een ijskoude Heineken alweer op ze te wachten. 'Snap jij dat nou?', zegt Jasper. 'Wie betaalt er nou zo'n duur ticket, om twee weken aan het zwembad te hangen?' ■

‘Als het geld oneindig was, kon je alles kopen. Twee dingen komen momenteel hard op ons af. De zorg moet goedkoper en tegelijkertijd moeten de kwaliteit en de veiligheid omhoog. Die belangen botsen’, zegt Ron Vaartjes (58). Met dat spanningsveld heeft hij dagelijks te maken. Als algemeen klinisch fysicus in Medisch Spectrum Twente (MST) in Enschede werkt hij op het raakvlak van technologie, gezondheidszorg en bedrijfskunde.

Klinisch fysicus

‘De kern van mijn werk is dat de technologie in een ziekenhuis veilig en doelmatig wordt toegepast’, vertelt Vaartjes. ‘Daarbij zijn heel veel factoren van belang. Uiteraard de veiligheid van de patiënt. Die mag geen schade lijden door het risico dat apparaten met zich meebrengen. De apparatuur moet van een zo hoog mogelijke kwaliteit zijn. Bovendien moeten de mensen die de techniek gebruiken dat op de juiste wijze doen en daarbij bijvoorbeeld meetresultaten goed interpreteren.’

Bij dat laatste komt een stuk scholing om de hoek kijken. Vaartjes geeft met zijn vakgroep diverse cursussen en instructies aan het personeel over hoe een instrument veilig en goed moet worden gebruikt. ‘Een onderdeel van mijn functie is het opleiden van nieuwe klinisch fysici. Afgestudeerden in de biomedische technologie of technische natuurkunde kunnen in het ziekenhuis een postdoctorale opleiding volgen. Overigens zijn er in

Nederland maar weinig van deze opleidingsplaatsen en het valt me op dat een groot percentage wordt ingenomen door oud-UT-studenten.' Zelf studeerde Ron Vaartjes van 1970 tot 1978 technische natuurkunde. 'Aansluitend heb ik tot 1983 promotieonderzoek gedaan naar de pompfunctie van het hart.' Sinds 1985 werkt hij in MST. Tussen de medische apparatuur staat hij normaal gesproken niet, maar hij heeft er wel dagelijks mee te maken. De foto op deze pagina's is gemaakt op de thorax intensive care. Hier liggen patiënten voor en na een acute openhartoperatie. 'Er is een nieuw datamanagementsysteem voor patiëntgegevens dat gekoppeld is aan alle meetinstrumenten. Op de monitor kan het personeel niet alleen de bloeddruk en ademhaling zien, ook aflezen welke hoeveelheid van een bepaald medicijn de patiënt toegediend heeft gekregen.'

De algemene klinische fysica is nauw betrokken bij de aanschaf van nieuwe apparatuur. 'Samen met de medische specialist onderzoeken wij waar een nieuw instrument aan moet voldoen. En, heel belangrijk, er moet een risicoanalyse worden gemaakt. Waar moet bij aanschaf, vrijgavetest, gebruiksinstructie en onderhoud specifiek op worden gelet? Hoe gevoelig is een apparaat bijvoorbeeld voor zendapparatuur zoals mobieltjes? In breder verband, via de Nederlandse Vereniging voor Klinische Fysica en de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen, ben ik daarom ook nauw betrokken bij het ontwerpen en introduceren van risico-indicatoren en het voorbereiden van een veiligheidsmanagementsysteem in de zorg.

'Voor alles geldt echter dat de afweging moet worden gemaakt waar in het ziekenhuis de nieuwe apparatuur het hardst nodig is. Iedere specialist wil altijd het beste, maar wij hebben een jaarlijks investeringsbedrag van acht miljoen, terwijl er ongeveer drie keer zoveel gewenst wordt. Dan kom je weer uit bij dat spanningsveld van geld, kwaliteit en veiligheid.' ■

MASTER OF PUBLIC MANAGEMENT

De bagage voor de overheidsmanager van morgen

De opleiding Master of Public Management biedt een multidisciplinaire, analytische en creatieve benadering van managementvraagstukken in de publieke sector. In de opleiding worden bestuurs- en bedrijfskundige inzichten geïntegreerd en toegepast op het management van overheids- en not-for-profit organisaties. Deze deeltijdstudie omvat, gespreid over twee jaar, zes modules van tien dagbijeenkomsten. Na afronding ontvangt u de titel 'Master of Public Management' van de Universiteit Twente.

Locatie: Utrecht.

MASTER OF BUSINESS AND IT

IT in a Networked Business World

De opleiding is gericht op IT professionals met een HBO of academische achtergrond met vijf tot tien jaar relevante ervaring in de IT-sector. In de opleiding worden bedrijfskundige en informatietechnologische inzichten geïntegreerd. Deelnemers worden getraind in het creëren van innovaties en business cases door de inzet van informatietechnologie. Deze Engelstalige deeltijd studie omvat, gespreid over twee jaar en vier maanden, zeven modules van twintig bijeenkomsten. Na afronding ontvangt u de titel 'Master of Business and IT' van de Universiteit Twente.

Locatie: Enschede.

Kijk voor meer informatie op: www.mb.utwente.nl/bpo

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

De Seventies

Foto: studentenverjaardag in huize Van de Braak, 1975

In deze special blikken oud-studenten en een hoogleraar terug op de jaren zeventig. Waar maakten ze zich druk over, wat deden ze, wat hadden ze aan? Lilian Hupkens zette zich in voor de vrouwenemancipatie. Professor Thoenes vluchtte voor de democratiseringsgolf. De Suzannes haalden met hun campuspunkband poptempel Paradiso. En ook Sjaak Priester, Jan Oosterhuis, Marja en Hans van de Braak en Roelof Moll doken enthousiast in hun fotoalbum (die had je toen nog). De oogst: corduroy, lange haren, forse monturen en nog veel meer moois.

ANIMATI MAGAZINE 17

Januari
Een aantal studenten bezet het bestuurspaviljoen. De actie is hun vooral ingegeven door het vermeende autoritaire gedrag van de TH-bestuurders. Doel van de studenten is een permanent discussiecentrum in te richten in de bestuursvleugel.

Maart
De THT haalt de voorpagina van De Telegraaf met het bericht dat studenten de campusvijvers dempen met autowrakken.

Juni
Men maakt zich zorgen over het verkeer, het wegennet, en het bouw- en groenbeleid op de campus. Enkele actieve studenten en personeelsleden richten de ICRO op, de interimcommissie ruimtelijke ordening campus.

Augustus
Begin van de ontsluiting van Drienerlo 2. Aan de Witbreuksweg worden mastaba's en piramides gebouwd als onderkomens voor studenten.

Oktober
Ruim dertigduizend bezoekers komen op de open dag van de THT. Een speciaal voetbalkanon dat ballen op (bijna) elke gewenste snelheid richting doel afvuurt, is een groot succes.

November
Het Sportcentrum neemt een sauna in gebruik.

December
De bierprijs stijgt naar zestig cent.

1970-1971

Januari
Een CT-hoogleraar neemt uit protest tegen de 'zogenaamde democratisering' ontslag en vertrekt naar het bedrijfsleven.

Februari
De woonplicht op de campus blijkt veel studenten te belemmeren in hun studie. Feestjes en partijen van medeflatbewoners zorgen hier en daar voor concentratieverlies.

April
De leerstoel Bedrijfsmechanisatie demonstreert een zelfgemaakte biertapautomaat.

Mei
De huur van de studentenkamer gaat omhoog naar f 71 per maand.

Juni
Hearing over de vraag: Hoe krijgen we het centrum van de campus leefbaar en gezellig?

September
Voorzitter J. Baurdoux van de Sportraad pleit voor professionalisering van student-bestuurders. Hij wil voor hen eenzelfde honorering als die van student-assistenten.

November
De THT maakt zich sterk voor de bouw van een winkelcentrum op de campus, met een levensmiddelenwinkel, een boekwinkel, een bank en een postkantoor.

1969

1972

1973

1975

‘Wat doet zo’n leuk meisje hier?’

Lilian Hupkens (1951) gold in de jaren zeventig als een echte feministe. Ze was betrokken bij de oprichting van de eerste vrouwenvereniging van de THT: Carmina. ‘Wij werden van links misschien nog wel harder dwarsgezeten dan van rechts.’

Hupkens studeerde van '69 tot '80 technische natuurkunde (baccalaureaat) en bedrijfskunde (doctoraal). Ze kan zich haar introductie, in september 1969, nog goed herinneren. ‘Op dag twee van de intro deden alle meisjes, dat waren er 22, een lange broek aan. Daar werd zo afkeurend op gereageerd dat we tot de Kerst van schrik alleen maar rokken hebben gedragen. ‘Als vrouw zat je continu in een uitzonderingspositie. We woonden toen nog met z’n

allen in de meisjesflat en die werd strak in de gaten gehouden. In je eentje naar de Vestingbar, dat kon niet. Als ik met een vriendin de mensa binnenkwam viel het stil. Iedereen keek. In de collegezaal kwam er niemand naast je zitten. En ik ben ook echt wel dwarsgezeten op practica. Dan liep de docent alle opstellingen voorbij, maar bij die van mij begon er dan een soort inquisitie. Wat ik toch aan het doen was. Het kwam niet in ze op dat je als vrouw dezelfde capaciteiten bezat, ik werd behandeld alsof ik dom was. Heel veel meisjes maakten hun studie in die jaren ook niet af, die waren het al snel zat. Er werd mij ook tot vervelens toe gevraagd wat ik als leuk meisje op de THT deed.’ Het was een tijd van polarisatie, weet Hupkens. ‘Er was een groot verschil tussen links en rechts. Links was SRD, Bellettrie, Vrijhof en Vestingbar. Rechts waren de roeiers en de hockeyers, colberts, korte haren en de Sociëteitsbar. In de Vestingbar dronk je pils, in de Sociëteitsbar een biertje.’ Hupkens werd al snel actief. ‘Ik werd gevraagd voor de studievoorzichting omdat, en ik citeer, ik er tenminste niet uitzag als een paard. Ik zat in de SRD, in de redactieraad van het THT-Nieuws, bij de biologische tuinvereniging, heb studievereniging Arago helpen oprichten. Dat was het geweldige van die tijd, je kon van alles ondernemen. En dat vond ik leuk omdat ik allerlei verschillende dingen kon doen, ik wilde niet in een hokje worden gestopt.’ Toch staat ze vooral bekend als degene die de vrouwenbeweging aanzwengelde. ‘Feministisch was ik altijd al. Ik las Opzij en was lid van Femsoc, het netwerk van socialistische feministen. In die tijd had ‘links’ namelijk het idee dat de vrouwenstrijd de klassenstrijd ondermijnde, wij vonden juist dat feminisme en

Februari
Acht campusbewoners worden gearresteerd na betrapte te zijn op het bezit van verdovende middelen en gestolen goederen.

Maart
De verkiezingen voor de eerste definitieve Hogeschoolraad worden gehouden. Professor W. Hessel wordt voorzitter.

April
De eerste vrouwelijke THT-ingenieur studeert af, tegelijk met haar echtgenoot.

Mei
Een weggegooid sigarettenpeuk veroorzaakt een beginnende bosbrand in de buurt van de sintelbaan. Het vuur is pas binnen een uur onder controle.

Augustus
Studenten bezetten het BB-gebouw uit protest tegen de verhoging van het collegegeld tot f 1000.

Oktober
De openbare toegankelijkheid van de Bastille wordt beperkt om wantoestanden, waaronder drugsgebruik, uit te bannen.

November
De ministeriële maatregel om de (universitaire) koffieprijs te verhogen van tien cent naar een kwartje en de theeprijs te verviervoudigen naar f 0,20, leidt bij Restauratieve Voorzieningen tot een omzetting van tientallen procenten.

socialisme samen konden gaan. '1975 was het internationale jaar van de vrouw, vrouwen in de hele maatschappij begonnen te knokken. Ik was toen net gescheiden, na een huwelijk van drie jaar en begon weer een beetje naar buiten te treden. Ik vond dat de vrouwen op de UT elkaar moesten opzoeken. We kenden elkaar niet. En dus ben ik in 1976 een Vrouwenborrel gaan organiseren met de UT-studentes, de hbo-meisjes die ook op de campus woonden en het vrouwelijke wetenschappelijk personeel van de UT. Dat werd namelijk ook gediscrimineerd. Bij de opleiding natuurkunde werd op een bepaald moment het eerstejaars onderwijs alléén door de vrouwelijke docenten verzorgd. De mannen zagen hen volgens mij dus als een soort kleuterleidsters, maar dat hadden ze zelf niet door. Ik had daar wel een scherpe blik voor.

'Uit die borrel kwamen Vrouwenpraatgroepen voort, en ook de eerste vrouwenvereniging van de UT: Carmina. Ik heb niet in het bestuur gezeten, dat heb ik aan anderen overgelaten. Maar ik vond al snel dat de dames van Carmina helaas teveel in de slachtofferrol kropen. En ze waren ook een beetje schreeuwerig. Ik vind: niet zeuren, maar laten zien dat je goed bent.' Hupkens herinnert zich nog levendig dat er tijdens die eerste borrel in de Vestingbar, van boven uit de Mensa breipatronen en recepten over de vrouwen werden uitgestrooid. 'De daders waren onze vooruitstrevende linkse vrienden van het blad de Wekker! En dus niet de rechtse meer behoudende studenten van wie we een dergelijke actie eerder zouden verwachten.'

Lilian Hupkens

In 1980 haalde Hupkens haar bedrijfskundebul. Ze liet de UT achter zich en begon aan een carrière als consultant. Op haar 38e brak ze door het glazen plafond. 'Ik werd toen directeur van een energiebedrijf waar ze een buitenstaander zochten om pijnlijke reorganisaties uit te voeren. Toch had ik op een gegeven moment genoeg van de mannencultuur. Ik ben toen mijn eigen consultancybedrijf begonnen.' Hupkens was actief in het Netwerk Vrouwelijke Organisatie Adviseurs en andere professionele verenigingen zoals NIVE (Nederlandse vereniging voor managers) en VOA (vereniging voor bedrijfskunde). Vrouwen hebben het nog steeds moeilijk op de werkvloer, denkt ze. 'Wij konden ons vroeger tenminste afzetten tegen uitgesproken vrouwonvriendelijkheid.

De discriminatie was zó evident. Tegenwoordig zijn de vooroordelen meer versluierd en is het moeilijker om er de vinger precies op te leggen. Mannen denken nog steeds dat wij vrouwen er zijn om hen te bewonderen, dát is niet veranderd.' Anno 2007 heeft Hupkens nog steeds haar eigen bedrijf. Na een auto-ongeluk in 1996 kan ze tot haar spijt niet meer fulltime werken. 'Mijn leven is daardoor erg veranderd. Maar gelukkig ben ik een vechter. Dat heb ik op de UT wel geleerd.' Lilian Hupkens is getrouwd met Willem Zwolve, ook een alumnus van de UT. Ze komt nog regelmatig op de UT, als bestuurslid van Bekader, de alumnivereniging van technische bedrijfskunde. ■

Tekst: Jannie Benedictus

>>

Borrelen in de Sociëteitsbar, 1973.

Maart
Het TW/RC-gebouw wordt opgeleverd. De wiskundigen zijn de eerste bewoners; het Rekencentrum personeel volgt in september.

April
De eerste Batavierenrace - van Nijmegen naar Rotterdam - levert de Twentse lopers een tiende plaats op.

Mei
De medische dienst krijgt een stand in de Spar om studenten voorlichting te geven over gezonde voeding.

Juni
THT-studenten moeten in het vervolg een huurcontract tekenen en zich aan de bijbehorende regels houden. Een van de aanleidingen is een heftige vlooiënplaaq die in een van de wooneenheden heeft gewoed.

September
Campusdecaan professor J. Schuijjer legt zijn historische functie definitief neer en wordt afdelingsdecaan van CT. Het campuspersoneel schenkt hem een fiets bij zijn afscheid.

Oktober
De campusboekhandel verhuist van het BB-gebouw naar de Vrijhof, mede ter versterking van 'de centrumfunctie van het hart van de campus'.

December
De Hogeschoolraad besluit (met twintig stemmen voor en twee tegen) om de woonplicht op de campus met ingang van het cursusjaar 1974-1975 op te heffen en om te zetten in een woonrecht voor eerstejaars.

Sjaak Priester in 1975 en ruim dertig jaar later.

Rare sigaretjes

Sjaak Priester (1952) studeerde van 1970 tot 1977 elektrotechniek. Tegenwoordig is hij eindredacteur Binnenland bij de Volkskrant.

‘Deze foto dateert van oktober 1975 en is waarschijnlijk gemaakt in de kamer van studentenblad De Wekker, het onafhankelijke studentenblad van de THT waar ik voor schreef. De Grolschflesjes wijzen erop dat er iets te vieren zal zijn geweest. Wij van De Wekker waren ongelooflijk kritisch en links. Ja, het was een appetijtelijk blaadje, met een flinke dosis tegendraadse humor. Zie het als een soort miniatuur opinieblad.’

Priester bewaart uitstekende herinneringen aan de THT. ‘De buitengewoon enthousiaste docenten verzorgden voortreffelijk onderwijs waar ik helaas slecht gebruik van heb gemaakt, ik ben nooit afgestudeerd.’ Het campusleven in de jaren zeventig was zeer plezierig, vertelt hij. ‘Een tijd van oproer? Ach, er werden wel wat heilige huisjes geslecht, maar je moet je daar niet te veel bij voorstellen. We liepen niet dag in dag uit met brandende fakkel over de campus. Ik heb zegge en schrijve één bezetting meegemaakt. Ook werd er geen generatieconflict tussen studenten en professoren uitgevochten ofzo. Als docent aan een universiteit was je zelf immers ook links. De hoogleraren hadden lang haar en baarden, rookten rare sigaretjes en stemden PSP.’

Jan Oosterhuis nu en als tapper in de Sociëteitsbar (1977).

Jasje-dasje

ALUMNI MAGAZINE 20

Tekst: Jannie Benedictus

Februari
Het CvB vraagt bij het ministerie verlenging aan van de ‘experimenteerperiode’ voor het baccalaureaat in de studierichtingen WB, EL en CT. Bij de start van deze opleidingen was voor tien jaar toestemming verleend.

April
Het traject van de tweede (en volgende) Batavierenrace(s) loopt niet meer van Nijmegen naar Rotterdam maar van Nijmegen naar Enschede.

Na een jaar voorbereiding plaatsen zeven studenten in een overrompelingsactie ‘Het Ding’ op het campusgazon. De

driedimensionale constructie van veertien gelijkbenige en zes gelijkzijdige driehoeken wordt, na aanvankelijk wat gesteggel op topniveau, voortaan als kunstwerk in ere gehouden.

Juni
De Hogeschoolraad vindt dat de THT hoge prioriteit moet geven aan de opvang van gevluchte studenten en medewerkers uit landen zoals Chili, waar de rechten van de mens met voeten worden getreden.

Augustus
De introductiecommissie introduceert het fenomeen doegroepen.

September
Tien jaar na de oprichting van de hogeschool houdt de THT weer een open dag voor de regionale bevolking: het ziet zwart van de mensen, veertigduizend in totaal.

Oktober
Het Musica Silvestra Orkest luistert het tweede studentenlustrum op met de wereldpremière van Jurriaan Andriessens compositie Midwintersong voor midwinterhoorns en symfonieorkest.

Jan Oosterhuis (1951) deed van 1969 tot 1981 elektrotechniek. Sinds 1982 werkt hij als mediaspecialist/ict-ontwikkelaar bij de faculteit Toegepaste Onderwijskunde (later opgegaan in Gedragwetenschappen).

‘Mijn studietijd was té leuk, ik heb er veel naast gedaan en ben nooit afgestudeerd. Ik was voorzitter van de Bastillecommissie, zat in het Bastillebestuur, in de beleidsraad van de Bastille, noem maar op. Ik organiseerde rondleidingen, congressen en feesten. En ik stond veel achter het schap in de Sociëteitsbar. In die tijd waren er nog geen studentenverenigingen maar de jongens van dispuut Cnødde zaten al wel bij ons aan de bar. Pas later kwam Cheiron erbij. Cnødde en Cheiron, dat matchte niet zo, dus dan vlogen de bitterballen letterlijk over de bar.’

‘In welke scene ikzelf zat in de seventies? Ik heb me nooit extreem naar links of rechts opgesteld. Maar als je het over uiterlijk hebt, ik liep er altijd wel redelijk correct bij, had vaak een stropdas om en droeg ook veel colbertjes. Dat zie je wel terug op de foto, ik stond te tappen in een net overhemd. Aan de bezettingen deed ik niet mee, dat was niet mijn ding. In 1981 ben ik met studeren opgehouden en al snel kon ik bij de nieuwe opleiding toegepaste onderwijskunde aan de slag. En daar werk ik nog steeds.’

Roelof Moll nu (midden) en als bestuurslid van de schaakvereniging in 1976. Van links af: Ron Duursma, Roelof Moll, Freek Hooning, Hans Speulman en Paul v.d. Moolen

Groene zeep

Roelof Moll (1956) studeerde van 1974 tot 1981 toegepaste wiskunde (baccalaureaat en doctoraal). Tegenwoordig werkt hij als hoofd van de adviesgroep kust en rivieren bij Royal Haskoning in Nijmegen.

‘Deze foto is genomen op mijn studentenkamer aan de Campuslaan. Je ziet hier het complete bestuur van de Schaakvereniging Drienerlo uit 1976, ik zit tweede van links. We waren een bloeiende vereniging, met een kleine veertig leden en hebben altijd enthousiast gespeeld, op een redelijk niveau. We zijn zelfs een keer voor de TH uitgekomen in de landelijke studentenkampioenschappen en daar speelden we beslist niet onverdienstelijk.’

Moll was verder actief als bestuurslid van de SRD en was medeoprichter van de Wetenschapswinkel. ‘Ik zat in die tijd zonder meer in de linkse hoek. Op een gegeven moment was ik zeker anderhalve dag per week met de SRD bezig. Ik herinner me in dat kader ook een bezetting van de bestuursvleugel. Onderwijsminister Pais zou op de THT langskomen en wij grepen dat moment aan voor een actie. Dat ging redelijk vriendelijk hoor. Met groene zeep maakten we de vloeren spekglad, zodat er niemand naar binnen kon. Wat de inzet van die bezetting was? Goeie vraag. Het zal ongetwijfeld met studiefinanciering te maken hebben gehad.’ ■ >>

Sardineblik wordt geplaatst: koper, marmer en beton, 1975.

Januari
Twee Noord-Vietnamese wetenschappers gaan stage lopen bij EL. Zij zijn de eersten die naar Nederland komen na beëindiging van de Vietnamoorlog.

Maart
Het Sardineblik, kunstwerk van koper, marmer en beton van de hand van Ger van Elk, wordt geplaatst langs de Drienerlolaan.

April
De AVRO maakt op de campus opnames voor het programma Superstars, een spektakel met bekende topsporters als Ard Schenk, Wim Ruska, Gijs van Lennep en Willem van Hanegem.

Juni
Een zogenaamd stochastisch kunstwerk van 10 bij 10 meter wordt te water gelaten bij het TW/RC-gebouw. Een persluchtinstallatie moet ervoor zorgen dat het op ongeregelde tijden aan de oppervlakte verschijnt, iets wat eerst sporadisch en later nooit meer gebeurt.

Oktober
Achter het WB-gebouw plaatst de jubilerende studievereniging Isaac Newton een jaknikker die door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) is afgedankt. Minister van Economische Zaken Ruud Lubbers pleit op een congres voor het gebruik van waterstof als toekomstige energiedrager.

November
Aan de Calslaan gaan 69 kamers dienst doen als regionaal opvangcentrum. Er worden 75 Surinamers verwacht in de flats, die door het Leger des Heils opnieuw worden ingericht.

Marja overhandigt als raadslid een bestuurskundepetitie aan staatssecretaris Klein. Rechts rector magnificus Jan Kreiken.

Het SRD-bestuur van '75, met zittend tweede van links secretaris Marja.

Linkse rakkers

Hans van de Braak, 1974

Marja van Bodegom (1955) en Hans van de Braak (1954) verdiepten zich van 1972 tot 1980 in de technische natuurkunde. In 1975 trouwden ze. Anno 2007 werkt Hans als informatiearchitect bij de NS en is Marja directeur van de dienst

Ondersteuning bij de gemeente Utrecht.

Het uitzoeken van een foto voor deze rubriek leverde veel plezier op in huize Van de Braak. Marja: 'Wij hebben een geweldige tijd gehad in Twente, dus dat komt dan allemaal boven. Onze jongste zoon hielp mee met uitzoeken. Hij kent veel van de gezichten omdat we nog veel met studievrienden uit die tijd omgaan. Oh nee, zei hij af en toe, is dat echt die, oooooohh!'

Echt extreem zagen ze er toen niet uit, vindt Marja. 'Hans had wel een wat langer kapsel, maar zijn haar leent zich daar eigenlijk niet voor, haha. Ikzelf? Ik liep vooral in spijkerbroek, ik was niet zo van de uiterlijkheden.'

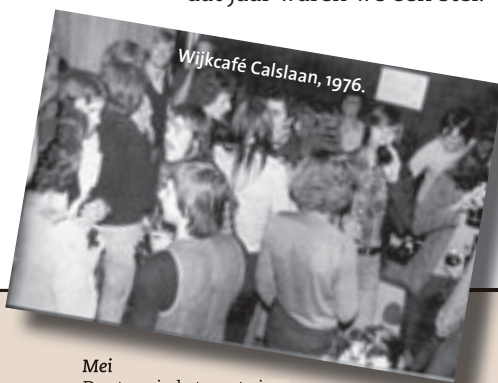
Linkse rakkers, dat waren ze zeker. 'En dat zijn we altijd gebleven!' Hans zat voor CaBaal in het campusbestuur en was als eerste niet doctoraalstudent voorzitter van datzelfde bestuur. Marja zat

voor de KPS in de Hogeschoolraad en was met professor Van Spiegel afgevaardigde in de Academische Raad, waarin alle universiteiten zitting hadden. 'En we waren beiden actief in studentenvakbond SRD. De issues uit die tijd: het wel of niet openstellen van de campus voor niet-UT-studenten, de studiefinanciering en de kwaliteit van de nieuwe studierichtingen. Op de foto zie je dat ik een petitie overhandig aan staatssecretaris Klein, we vonden de voorbereidingen voor de nieuwe opleiding bestuurskunde te mager.' Marja was ook betrokken bij de oprichting van de eerste vrouwenvereniging. 'Het ging mij vooral om de vrouwenrechten, ik had geen uitgesproken afkeer van mannen hoor.' De twee ontmoetten elkaar in het eerste jaar. 'We zaten in dezelfde werkcollegegroep en aan het einde van dat jaar waren we een stel.

Ik woonde toen nog in de meisjesflat, maar ben al snel naar de studentenflat van mijn man verhuisd, aan Campuslaan 59. Na ons trouwen gingen we in de stad wonen.' In 1980 vertrokken Hans en Marja naar Eindhoven, Marja met haar doctoraalbul op zak (ze was daarmee de derde vrouwelijke Twentse natuurkunde-ingenieur), Hans met zijn baccalaureaat. 'Hij heeft in Eindhoven zijn doctoraal gehaald, terwijl ik al aan het werk was, voor Philips.' ■

Hans en Marja in Parijs (zomer 2007)

Wijkcafé Calslaan, 1976.

Mei
De stage in het eerste jaar wordt door driekwart van de studenten als nuttig ervaren; de ouderejaarsstage wordt door 92 procent van de deelnemers omarmd, zo blijkt uit een enquête.

Augustus
De studierichting bestuurskunde gaat van start met 85 eerstejaars.

Oktober
Voor het eerst sleept een student de hogeschool voor de rechter: het door hem gekoesterde motorblok van een Fiat Topolino uit 1954 werd voor schroot aangezien en van de campus verwijderd. Schade: f 750.

November
Het derde lustrum van de hogeschool wordt opgefleurd door 1200 fuchsia's, die eerder aan de medewerkers zijn uitgereikt en door hen zijn gekweekt.

December
De UT stelt een stuurgroep in, ter voorbereiding van een nieuwe studierichting toegepaste onderwijskunde.

Januari
De Centrale Bibliotheek krijgt één terminal met een modemverbinding ten behoeve van literatuuronderzoek in diverse databases.

Februari
Campuscarnavalsvereniging de Bastillianen wint met haar praalwagen prijzen tijdens optochten in Enschede, Losser, Oldenzaal en Münster.

Professor Dick Thoenes wars van 'revolutionaire tijdgeest'

Opgestapt uit onvrede

"De zogenaamde 'democratisering' zoals die is doorgevoerd door de Afdeling der Scheikundige Technologie van deze Hogeschool is naar mijn mening onverenigbaar met de voorwaarden voor een moderne scheikundig-ingenieursopleiding". Met deze woorden nam toenmalig THT-hoogleraar fysische technologie Dick Thoenes in 1971 zijn ontslag. Hervormingen in het bestuur van de universiteit maakten hem het werken onmogelijk. 'Met democratisering had het allemaal niets te maken, het was eerder het tegenovergestelde.'

In 1954 studeerde Thoenes (77) af als scheikundig ingenieur in Delft waar hij ook promoveerde. Na een baan bij de Staatsmijnen in Limburg werd hij in 1966 hoogleraar fysische technologie aan de Technische Hogeschool Twente. De eerste jaren waren 'erg plezierig', maar de studentenopstanden vormden een omslagpunt. Het werd het begin van de democratiseringsmaatregelen die de jaren zeventig zouden domineren en die voor Thoenes aanleiding waren om de universiteit te verlaten.

In navolging van de studentenopstanden in Parijs en Amsterdam, waren er in 1969 ook relletjes in Twente. Thoenes: 'In 1969 werd het BB-gebouw bezet, maar na arrestatie door de politie bleek dat vrijwel alle bezetters niet uit Twente kwamen. Het ging de demonstranten ook helemaal niet om medezeggenschap. Er was een revolutionaire tijdgeest. Men wilde de maatschappij omverwerpen, te beginnen bij de universiteiten, en uit de puinhopen een communistische staat opbouwen.'

De THT heeft dan als enige universiteit in Nederland al medezeggenschap voor studenten in de zogenaamde onderwijscommissies. Thoenes: 'Die bestonden uit ongeveer vier studenten en vijf docenten en in die commissie was altijd een open discussie. Ik vond het hartstikke leuk dat de studenten enthousiast meedachten over het onderwijsbeleid.'

Studenten zijn immers de enigen die kunnen beoordelen of de kwaliteit van het onderwijs goed is.'

In 1970 werd dit systeem echter radicaal omgegooid. Thoenes: 'De THT stelde een *one-man-one-vote*-systeem in, waarbij alle medewerkers en studenten, van portier tot hoogleraar, evenveel inspraak kregen. Een vergadering met 180 man werd natuurlijk één grote chaos.'

Dat systeem ging binnen een jaar alweer op de schop, met de invoering van de Wet Universitaire Bestuurshervorming (WUB). 'Democratisering was toen een modewoord, maar wat de politiek ons oplegde was eerder een dictatoriale maatregel.' Het lijkt hem nog steeds dwars te zitten, zo vurig spreekt Thoenes erover. 'Het werd een nabootsing van de gemeentepolitiek waarbij een afdelingsraad werd gekozen uit wetenschappelijk personeel, ondersteunend personeel en studenten. Studenten gingen er alleen maar op achteruit. Vroeger hadden ze in de onderwijscommissie veel directe invloed, terwijl ze nu nog slechts één keer per jaar hun stem uit mochten brengen op een politieke partij.'

'Het was één en al politisering en bureaucratisering', geeft Thoenes af. 'Eindeloos werd er vergaderd en er waren vreselijk veel commissies. Ik heb ook nooit meegemaakt dat er echt domme dingen werden besloten, want er werden helemaal geen besluiten genomen.' De bureaucratie en ondemocratische structuur waren de reden voor zijn ontslag. Directe aanleiding was dat zijn collega's hem in het openbaar afvielen in zijn verzet tegen de afdelingsraad die het *one-man-one-vote* wilde invoeren. 'In ons onderlinge overleg zaten we op één lijn, maar bij de openbare stemming lieten ze me in de steek. Dat vond ik karakterloos.'

Na zijn ontslag kon Thoenes direct aan het werk als directeur van het researchlab bij Akzo Zoutchemie. In 1979 keerde hij echter al weer terug in de wetenschap, nu aan de TU Eindhoven als hoogleraar fysische proceskunde. 'De eerste paar jaar heb ik daar wel spijt van gehad, want het was allemaal nog bijna net zo bureaucratisch als toen ik Twente verliet. Pas in de jaren tachtig kabbelde dat langzaam weg en heb ik leuk onderzoek gedaan en met plezier onderwijs gegeven.' In 1995 ging Thoenes met emeritaat. ■

Dick Thoenes

De Hogeschoolraad poseert, 1977.

Januari
Het College van Tappers van de Vestingbar kan geen nieuwe student-bestuurders vinden en sluit de tent tot half mei.

Februari
De Vereniging Vrienden van het Openluchttheater neemt zich voor het verloederde campustheater nabij het zwembad van de ondergang te redden.

April
De SRD doet mee aan de actie 'De fijne fietser', ter bevordering van het rijwielgebruik, en verkoopt 'Fijn dat ik fiets'-stickers voor 35 cent.

Juni
De kersverse THT-Vrouwvereniging 'Carmina', een contactgroep voor studentes, organiseert de eerste vrouwenborrel.

September
Het ministerie geeft toestemming voor het opzetten van een studierichting toegepaste onderwijskunde: van vitaal belang voor de verdere groei van de instelling, want de technische faculteiten lijken uitgegroeid.

December
Een extern bureau constateert een 'wezenlijke communicatiestoring' tussen het CvB en de Hogeschoolraad.

Suzannes, succesvolle punkband uit jaren '70

Kort maar hevig

Tekst: Paul de Kuyper Foto's: Frans van der Veeken

Als je in de jaren zeventig muziek maakte, speelde je minimaal in drie THT-bandjes. Fedde Spoel, Loek Stolwijk, Dick Pekelharing en Klaas Sikkema deden dat ook, maar alleen met de Suzannes haalden ze de grootste Nederlandse poppodia. In de twee jaar dat de punkband bestond, stonden ze onder andere in Paradiso en in het voorprogramma van Ultravox in Arnhem. Afgelopen oktober traden ze eenmalig weer op tijdens de Nobo's Jamsession in café De Beiaard in Enschede.

'Fedde is de schuld van de Suzannes', valt Dick met de deur in huis. Fedde: 'Dat klopt. Ik had de eerste plaat van The Ramones gehoord en toen wilde ik ook een punkband oprichten. Al gauw waren Loek, Dick en Klaas ook enthousiast.' De naam voor de band ontleenden de mannen aan het nummer Suzanne van Leonard Cohen, waar Fedde een punknummer van had gemaakt. En omdat de Ramones allemaal 'Ramone' heetten, noemden zij zich allemaal 'Suzanne'.

'Na een week had Fedde twintig nummers geschreven en na een paar keer oefenen konden we optreden', vertelt Loek enthousiast. Dat was in 1977. 'We speelden niet vaak, maar daardoor werden we juist gewild. Toen ik een keer in Amsterdam was, heb ik een cassette met een concertopname achtergelaten bij Paradiso. Niet veel later werden we benaderd of we daar wilden spelen. Dan zeg je geen nee natuurlijk.' 'Die optredens waren altijd een hele happening', herinnert Dick zich. 'Het

De drummer van de Suzannes was Klaas Sikkema (54). Tussen 1970 en 1981 studeerde hij chemische technologie aan de THT en van 1981 tot 1983 bedrijfskunde. Behalve studeren heeft Klaas lang als tapper achter de bar gestaan van de Vestingbar. Bovendien runde hij samen met Tonnie Buitink een snackbar in de kelder van de Bastille. Klaas was aan het eind van zijn studie medeoprichter van ingenieursbureau AVIV. Nu werkt hij als strategisch architect op het hoofdkantoor van uitkeringsinstantie UWV.

Gitarist Loek Stolwijk (54) studeerde van 1971 tot 1980 wiskunde. Hij zat een tijdje in de hogeschoolraad en was in zijn laatste studiejaren de eerste redacteur van het THT-Nieuws. Na zijn studie werkte Loek voor PTT Post waar hij tot op dit moment ongeveer acht verschillende functies heeft vervuld. Binnenkort begint hij als docent aan de Universiteit van Amsterdam waar hij colleges zal geven in informatiemanagement en e-commerce.

had een hoog dagje-uit-gehalte. We hadden een vaste schare thuisfans onder onze medestudenten die met een bus meereisden. Dat waren memorabele reizen, hartstikke gezellig. Eerst met de bus, 's middags rondkijken in Amsterdam en dan 's avonds het concert.'

De Suzannes hielden een interview voor muziekblad Oor en er werd een EP opgenomen met zes liedjes waaronder hun bekendste nummer "Teenage Abortion". Het werd een collector's item.

Januari
Het Klivl waarschuwt de regering voor kwaliteitsverlies bij de ingenieursopleidingen, mocht de cursusduur van vijf naar vier jaar worden teruggebracht.

Februari
De nieuwe werkgroep 'Eed ingenieur' roert zich met een pleidooi voor een ethische eed die ingenieurs bij hun afstuderen zouden moeten afleggen.

April
De duizendste ingenieur die zijn gehele studie aan de THT heeft gevolgd, studeert af bij TN.

Augustus
Oud-student Ronald Mantel houdt voor de laatste keer een wervelende, cabaretseke show in de Vrijhof, voor ruim 1400 studenten en medewerkers. Hij zorgde drie jaar lang voor topvermaak op de campus.

September
Het schetsontwerp van Wim T. Schippers voor het Torentje van Drienerlo krijgt tijdens een enquête 258 van de 309 uitgebrachte stemmen.

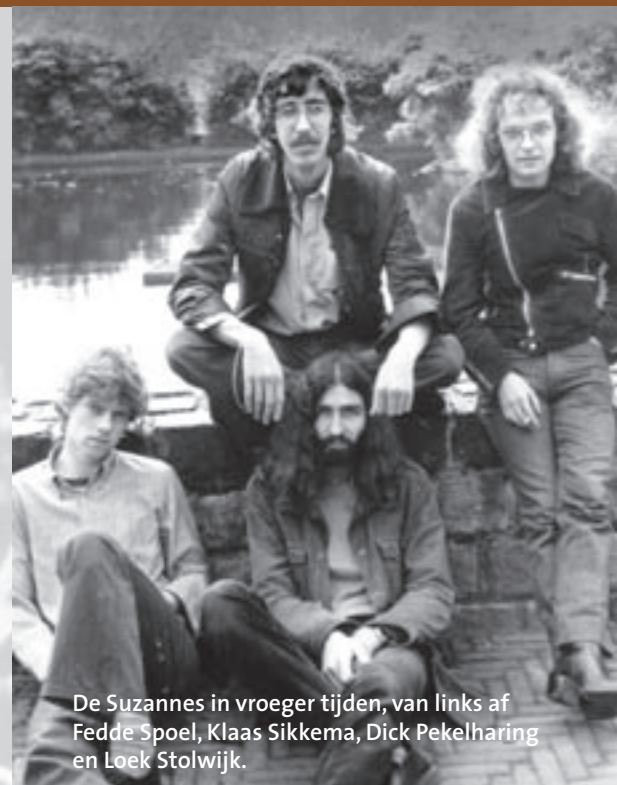
November
De muurschilderingen op campusflats nemen steeds grotere proporties aan. Het campusbestuur lanceert een staakt-het-schilderen-campagne.

Dick heeft wel een verklaring voor het succes van de band. 'We waren er gewoon heel snel bij. Er was toen nog nauwelijks punk in Nederland, terwijl de mensen dat wel graag wilden horen.' 'De THT bood in die jaren fantastische faciliteiten voor bandjes', vindt Loek. Klaas: 'Ik oefende bijna dagelijks in

konden twee of drie platencontracten tekenen, maar we realiseerden ons dat we dan bikkelsessies moesten doen en dat het minder vrijblijvend zou zijn. Toen heb ik gezegd dat we er ook mee konden stoppen. Dat vond iedereen wel een goed idee.'

Dick Pekelharing (54) speelt van huis uit gitaar, maar werd in de Suzannes bassist. Naast zijn studie elektrotechniek aan de THT (van 1970 tot 1978), zat hij ongeveer twee jaar in het bestuur van de Drienerkring, de overkoepelende vereniging voor cultuur. Na zijn afstuderen ging Dick aan de slag in het laboratorium van KPN in Leidschendam. Verder werkte hij onder andere bij computerbedrijf NCR in Nieuwegein en tegenwoordig zit hij in het projectmanagement bij KPN Mobiel.

De Suzannes in vroeger tijden, van links af Fedde Spoel, Klaas Sikkema, Dick Pekelharing en Loek Stolwijk.

Zanger Fedde Spoel (52) studeerde tussen 1975 en 1980 grafiek en grafische vormgeving aan de kunstacademie AKI. Op dit moment werkt Fedde ruim tien jaar als publiciteitsmedewerker bij Studium Generale van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Bij diezelfde universiteit werkt hij ook een dag in de week voor Erasmus Cultuur. Naast zijn werk zingt Fedde al twintig jaar in Het gebroken oor, een Nederlandstalige rockband. Bovendien is hij regisseur voor amateurtheater.

Hoewel het geluid bij De Beiaard te wensen overliet, vonden de Suzannes hun optreden erg geslaagd. Loek: 'Het was ontzettend gaaf om weer met zijn vieren op het podium te staan. Ik zag zelfs een paar fans van vroeger meezingen met onze nummers.' Was dit optreden de laatste keer dat de Suzannes samen waren? 'Nee hoor', denkt Klaas, 'over tien jaar verwacht ik weer een telefoontje.' ■

studio 49 in de Vrijhof.' Iedereen begon in die tijd een bandje, aldus Loek. 'Daar speelde je dan mee totdat het niet meer leuk was, en dan richtte je weer een nieuw bandje op.'

De Suzannes hielden het uiteindelijk twee jaar uit, ze stopten in 1979.

Dick: 'Het was kort, maar hevig. Als je in Paradiso, de Stokvishallen en de Oosterpoort hebt gestaan, dan was er toch wel iets. Maar we waren ook met andere bandjes bezig. En mensen studeren af, zo gaat dat.' Loek: 'We

Na hun studietijd hadden de Suzannes weinig contact meer met elkaar. Ze speelden nog één keer samen, elf jaar geleden bij het uitkomen van het boek Twintig jaar punk in Nederland. Voor het optreden in De Beiaard in oktober 2007 oefenden ze twee keer anderhalf uur. Klaas: 'Ik heb na mijn studententijd nauwelijks meer gedrumd, maar net als zwemmen verloor je het niet. Al zwem je niet direct weer veertig baantjes.' Ter illustratie toont hij zijn hand met daarop een flinke blaas van het oefenen.

Beeld uit de in de jaren zeventig beroemde Mantelshow.

Februari:
Onderwijsminister Pais wenst de experimenteerperiode met het baccalaureaat aan de THT als beëindigd te beschouwen. Nieuwe studenten mogen niet meer aangenomen worden voor een baccalaureaatsopleiding.

Maart:
Knikkervereniging De Gulden Stuiter organiseert in de marge van het interuniversitaire handbaltoernooi op de campus een knikkercompetitie voor de deelnemende teams.

April:
De THT-telefonisten melden zich voortaan met hun voornaam.

Juni:
De laatste Hogeschool-raadsvergadering van het seizoen, waarvoor vijf dagdelen waren uitgetrokken, wordt vroegtijdig beëindigd omdat te veel raadsleden onder de vergaderlast zijn bezweken.

September:
WB-hoogleraar Harry van den Kroonenberg volgt Willem van Spiegel op als rector magnificus.

Oktober:
Het THT-Nieuws schakelt over van schoolkrant- naar tabloid-formaat.

November:
Drie nieuwe kunstwerken worden opgeleverd: het Torentje van Drienerlo, de fonteinpartij voor de CT-ingang en de aankleding van de binnengevel in het EL-TN-gebouw.

Stropdassen en shawls ‘Toen ik in 1982 bij de THT binnenkwam, viel het me meteen op dat de hogeschool niets aan accessoires had. Terwijl toch elke zichzelf respecterende organisatie iets van kleding heeft met een eigen logo’, vertelt oud-student bedrijfskunde Arnaud van Amerongen (43). ‘De universiteit profileerde zich toen al als de ondernemende universiteit en ik voelde mezelf ook wel een ondernemer. Ik heb toen op eigen initiatief en op eigen risico contact opgenomen met een stropdassenfabrikant en monsters laten maken. Na veel moeite mocht ik vijf minuutjes bij een vergadering van het college van bestuur zijn om mijn ontwerp te laten zien. Het college vond het een hartstikke leuk initiatief en toen heb ik een contract gesloten dat ik gedurende mijn studietijd de THT-stropdassen mocht leveren.’

29 oktober 1987

‘Eerst heb ik een stropdas ontworpen met het THT-logo en daaromheen wat tierelantijntjes. Toen in 1986 de THT van naam veranderde naar UT, kwam er ook een nieuw logo en dus moest ik een nieuwe UT-stropdas maken. Een jaar later bedacht ik dat er ook iets voor de dames moest komen en dus kwam er de UT-shawl. In totaal heb ik duizenden van die stropdassen en shawls verkocht. Ze werden vooral gedragen tijdens studiereizen en gebruikt als cadeau-artikel. Ik zag geregeld mensen met mijn dassen lopen. Dat vind ik overigens nog steeds het mooiste: als je mensen ziet met een product dat jij gecreëerd hebt. Dat geeft een gevoel van trots.’

‘Eigenlijk waren dit mijn eerste stappen van ondernemerschap.

Ik ben in 1988 afgestudeerd op een onderzoek naar het oprichten van een eigen bedrijf in kunststoffen, AVA Plastics oftewel Arnaud van Amerongen Plastics. Uiteindelijk is dat bedrijf er niet gekomen. Via wat omzwervingen heb ik nu een eigen bedrijf, Etna BV. Dat is vooral bekend van de productie in keukenapparaten, onder andere van het merk Pelgrim.’

Magneetkaart ‘In 1987 verdwenen de bonnenboekjes en moest je bij de mensa en de koffieautomaten met magneetkaarten betalen. Ik zag direct de uitdaging om die kaarten te kraken’, herinnert Paul Rebers (46) zich. Het apparaat waarmee hem dat als student elektrotechniek lukte, heeft hij nog steeds. ‘Het staat als herinnering in een doos op zolder. Ik kon het magnetische veld van de magneetkaart kopiëren door met twee bandrecorderkoppen met gelijke snelheid over het origineel en de kopie te bewegen. Daarna had ik nog wel het beveiligingsprobleem dat de teller in een gekopieerde kaart niet opliep bij gebruik. Hierdoor was een kopie in iedere automaat maar één keer te gebruiken. Niet veel later had ik door dat je de tellers kon laten oplopen door de kaart in en uit de opwaardeerautomat te doen.’

Quiz 'Wat is het oudste nummer van de Beatles? Wie was Brigitte Bardot? Het waren niet heel specialistische vragen, je moest echt wel een brede algemene kennis hebben', herinnert Loek Guntenaar (60), oud-student chemische technologie zich. Samen met onder andere de UT-studenten Sjoerd Wicherink, J. Oskam en medewerker Lodewijk de Zwart, deed hij in 1968 en 1969 mee met de Tweekampquiz van de NCRV. Guntenaar vertelt: 'Universiteitsteams streden daarin tegen elkaar en de quiz werd gepresenteerd door Kick Stokhuizen. Ik zat destijds in de Studentenraad (SRD, red.) en de NCRV benaderde ons of we een Twents team wilden samenstellen. We hebben daar zelfs nog voorrondes voor georganiseerd. Volgens mij keken er niet heel veel studenten naar de quiz. Het was echt iets voor de papa's en mama's thuis.'

'We deden er heel serieus aan mee, maar het was vooral ook een erg leuk uitje. Tijdens de opnamen zat iedereen keurig in pak, maar buiten beeld was de studio een rommeltje. De opnamen werden gemaakt in theater Bellevue in Amsterdam en vooraf en na afloop gingen we dan op kosten van de NCRV eten bij het American Hotel. Ik geloof dat we één jaar de eerste ronde zijn doorgekomen. Achteraf heb ik wel eens nagedacht waarom we niet beter hebben gescoord, maar het is vooral een herinnering aan een hartstikke mooie tijd.'

'Ik heb van 1966 tot 1974 gestudeerd, een hele tijd, maar dat kwam vooral door het bestuurswerk binnen de SRD en het feit dat ik werkte als correspondent voor het Dagblad van het Oosten (dat later opging in de Twentsche Courant, die op zijn beurt weer fuseerde met Dagblad Tubantia, red.). Tegenwoordig werk ik al heel lang voor Akzo Nobel, waar ik veel verschillende functies heb gehad. Op dit moment ben ik manager Operations van de Business Unit Car Refinishes in Sassenheim.'

16 oktober 1969

Destijds vertelde hij aan het UT-Nieuws dat hij geen misbruik wilde maken van zijn vinding, maar nu geeft Rebers toe dat het hem toch wel heel wat gratis koppen koffie heeft opgeleverd. 'Ik moest natuurlijk wel steeds uitproberen hoe de beveiliging werkte. Eerst durfde ik het niet openbaar te maken, omdat ik dacht dat het illegaal was wat ik deed, ongeveer hetzelfde als valsemunterij. Toen heb ik het anoniem via Radio Drienerlo bekend gemaakt bij Restauratieve Voorzieningen. Mijn angst bleek ongegrond, want zij wilden graag weten wie ik was. Om hen te helpen bij de beveiliging. De leverancier kon het eerst niet geloven, dus moest ik komen bewijzen dat ik de kaart echt had gekraakt. Ik kreeg een beloning van vijfhonderd gulden en ik heb ze nog geadviseerd hoe ze de kopieherkenning konden verbeteren, het systeem is daarop aangepast.'

'Na mijn studie ben ik bij Nedap gaan werken, in de beveiliging van winkels. Misschien dat de kraakactie op mijn cv nog heeft bijgedragen tot die baan. Tegenwoordig heb ik al tien jaar een eenmanszaak in analoge elektronica. Wat vroeger mijn hobby was, is nu dus mijn werk.'

16 juni 1988

Gokkasten ‘Eigenlijk vond niemand het destijds een probleem dat de gokkasten weg moesten uit de Bastille. Er waren ook geen hevige protesten ofzo’, herinnert Raymond Lejeune (39) zich vijftien jaar na dato. Hij studeerde technische bedrijfskunde en was in 1992 voorzitter van de Vestingbar. ‘De studentenpsychologen kwamen naar ons toe en zeiden dat ze hadden geconstateerd dat een aantal studenten een gokverslaving hadden door de fruitautomaten. Er waren inderdaad wat gasten die altijd rond die gokkasten hingen. We spraken ze ook wel eens aan, zo van “spelen kun je ook thuis”. Ze consumeerden nauwelijks iets, dus we hadden eigenlijk niks aan die lui. Volgens mij ging het niet om grote aantallen, het waren er echt maar een paar.’

‘De gokkasten zorgden natuurlijk wel voor een bepaalde opbrengst. Ik denk ongeveer vijfduizend gulden per jaar, maar dat stond in geen verhouding tot onze totale omzet. Dat ging om een bedrag rond de half miljoen gulden. Voor het geld hadden we die automaten niet echt nodig.’ Lejeune heeft nog veel contact met de dertig mensen met wie hij destijds de Vestingbar bestuurde. ‘We spreken nog jaarlijks af op het strand bij Katwijk, met partners en kinderen. Dan halen we herinneringen op over hoe gaaf het was om met elkaar die zaak te runnen. We hadden veel klandizie en er kwamen leuke bands bij ons spelen, zoals de Tröckener Kecks. We konden ons echt meten met cafés in de binnenstad.’ Lejeune begon in 1986 met technische bedrijfskunde en studeerde in 1997 af. Tijdens zijn studie was hij niet alleen voorzitter van de Vestingbar, maar zat hij ook een jaar in het Campusbestuur. Op dit moment is hij technisch directeur bij Reinaerd Deuren in Haaksbergen. ‘Ik ben daar na mijn afstuderen binnengekomen als afdelingschef bij de productie. Sindsdien heb ik alle afdelingen doorlopen.’

Hoofd RV Hans Schappers (links) en voorzitter Vestingbar Raymond Lejeune laten de drie gokautomaten in de Bastille ophalen. Alleen flipperautomaten (jouw) blijven staan.

18 juni 1992

Kip Op 3 oktober 1965 was student chemische technologie Guus Tromp de vijftigduizendste eter in de mensa. ‘De chefkok biedt hem een speciale maaltijd aan: een gehele kip, gearneerd met compôte, groente en aardappelen’, aldus het Nieuws in en om THT van die week. ‘Van die kip kan ik me werkelijk niks meer herinneren’, vertelt Guus Tromp (61). ‘Het is ook zo lang geleden. Maar ik zie me daar nog wel staan, met de kok en met professor Schuijjer. Ik was eerstejaars en net in Twente. We gingen daar vrijwel elke avond eten. Aan het eind van de middag stroomde iedereen in een soort optocht naar de mensa. Dan dronken we eerst een biertje aan het biljart en vervolgens gingen we eten. Er was in de buurt ook geen alternatief, want Enschede was

toen nog niet zo’n studentenstad als nu. Bovendien had je toen de woonplicht, dus iedereen zat toch al op de campus.’

‘Wij hadden van huis uit niet meegekregen om zelf te koken’, vertelt Tromp. ‘We schoven gewoon bij de pot van moeder aan en konden zelf niet eens een aardappel koken. Het was erg makkelijk dat er in de mensa voor je gekookt werd. Mijn ouders woonden in Limburg, maar er waren ook studenten bij mij op de wooneenheid die ’s avonds naar huis gingen om bij moeder te eten.’

Na zijn afstuderen in 1972 ging Tromp aan de slag als bierbrouwer bij Heineken. ‘Via allerlei omzwervingen zit ik nu bij TNO in Delft, waar ik op de octrooiafdeling werk. Ik behandel intern alle uitvindingen die in aanmerking komen voor octrooiering. Met mijn studie heeft het niet zoveel meer te maken, maar ik heb octrooien wel altijd een buitengewoon interessant thema gevonden.’

A-F-C-P-M KRIJGT KIP
Eindag werd de 50.000ste warme studentenmaaltijd door de mensa geserveerd. Op 27 oktober 1964 is de 10.000 ste maaltijd al een hele mijlpaal; sinds het begin van dit studiejaar gaat het in de Boerderij met een kleine 10.000 per maand.
Op 10 september komt de stand op 49181 gehonoreerde mensabonnen. Op 1 oktober komen er 119 bij en op 1 oktober 142. De 50.000ste moet dus op 3 oktober komen. De 138ste van de 169 sters op die dag om 4 18.20 uur is eerstejaars AFCPM Tromp, afkomstig

8 oktober 1965

Veel interesse van bedrijfsleven voor ambitieus project op campus

Plan 'Etalage' krijgt smoel

De UT wil nog in 2007 de formele interne besluitvorming rond de herinrichting van gebouw Langezijds tot 'De Etalage' afronden.

Dat het ambitieuze project, dat van Langezijds een multifunctioneel bedrijvent centrum moet maken, de volgende fase mag ingaan, daarover zijn de partijen in de Stuurgroep Kennispark (UT, provincie Overijssel en gemeente Enschede) het geheel eens. Het betekent dat het voorlopige ontwerp (zie schets) verder kan worden uitgewerkt. Het vergunningstraject wordt met de gemeente besproken en definitief vastgesteld, het Masterplan voor Kennispark Twente nader uitgewerkt. De gesprekken met kandidaat-huurders krijgen een vervolg.

Directeur Eric Gude van de Property Conversion Group, het bedrijf dat het project Etalage in de steigers zet, presenteerde eind oktober de (dit jaar) verder uitgewerkte plannen. Op de onlangs in Enschede gehouden bedrijvenbeurs van het Innovation Festival Powered by Twente legde hij met behulp van een 3D animatiefilmpje, foto's en bouwtekeningen uit hoe het

toekomstige gebouw eruit gaat zien. Hij verwacht dat de eerste fase van het nieuwe pand begin 2010 kan worden opgeleverd.

De UT, in casu Kennispark-directeur Kees Eijkel en de financiële man in het CvB Kees van Ast, zijn 'heel content' met de gang van zaken. Van Ast bevestigt dat alle betrokken partijen hun vertrouwen in de huidige projectopzet hebben uitgesproken. Dat betekent dat men nu om tafel kan om de overdracht van grond en gebouw aan een nieuwe ontwikkelings BV te bespreken. Volgens Gude hebben naast Volker Wessels en PPM Oost een aantal andere grote beleggers zich bereid verklaard om onder nader vast te stellen voorwaarden te participeren in het project. Eigen geld steekt de UT niet in de operatie, wel zal zij na de verkoop van het pand met eigen aandelen gaan deelnemen in het project. De grond wordt waarschijnlijk in erfpacht gegeven.

Van Ast: 'Dit project is van grote betekenis voor de regio. Kennis en praktijk zitten dicht bij elkaar. Dat alles met behoud van de wetenschappelijke kwaliteit

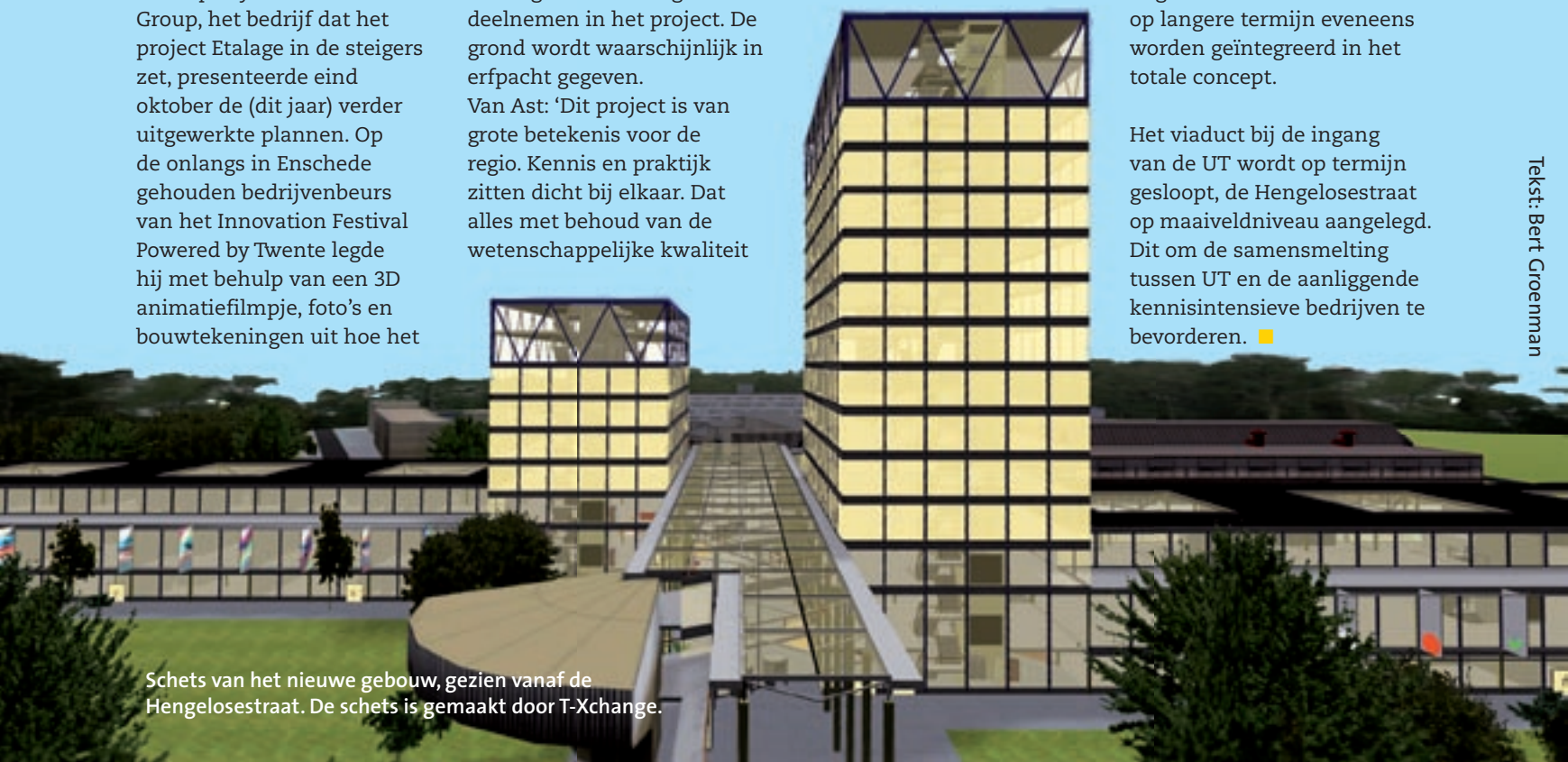
van de UT, dat is het uitgangspunt. We gaan de zaak nu op alle punten goed doorpraten.'

Langezijds -bij de oudere alumni beter bekend als het CT-gebouw- zal de komende jaren deels worden afgebroken en herontwikkeld tot een hoogwaardig en multifunctioneel bedrijvent centrum dat een brug slaat tussen kennis, wetenschap en bedrijfsleven. Gude noemt de belangstelling vanuit de markt voor het concept groot. Er wordt gewerkt aan de realisatie van een incubator (een 'kraamkamer' voor jong ondernemerschap) voor start-ups in onder andere de nano- en biotechnologie en ICT. Het grootste deel van de aanvragen is van doorstarters en terugkomers, bedrijven met circa 5-10 werknemers en circa 150-300 m2 groot.

Overige doelgroepen zijn R&D- vestigingen van grote bedrijven, productielaboratoria, kennisintensieve en technologische dienstverleners en trainingscentra.

Langezijds wordt geheel gestript, het middengedeelte gesloopt. Hier zal een spectaculaire glazen hal tussen twee nieuwbouw hogetorens worden gerealiseerd. De beide vleugels van het complex krijgen een extra etage en een parkeergarage op de begane grond. Het totale project wordt circa 55.000 m2 groot. De oostvleugel met ca. 8500 m2, zal als eerste kunnen worden aangepakt en naar verwachting begin 2010 klaar zijn. Daarna komen de torens en de centrale hal met een totaal oppervlak van ca. 20.000 m2 en de westvleugel gefaseerd aan de beurt. De voormalige technohal is nu in gebruik door AKI en zal op langere termijn eveneens worden geïntegreerd in het totale concept.

Het viaduct bij de ingang van de UT wordt op termijn gesloopt, de Hengelosestraat op maaiveldniveau aangelegd. Dit om de samensmelting tussen UT en de aanliggende kennisintensieve bedrijven te bevorderen. ■

Schets van het nieuwe gebouw, gezien vanaf de Hengelosestraat. De schets is gemaakt door T-Xchange.

In het begin vond hij het moeilijk om consequent te zijn, maar onderhand weet Erik Bokdam, natuurkundeleraar aan scholengemeenschap Twickel in Hengelo, zijn grenzen wel te stellen. 'Je wordt zekerder van jezelf. Leerlingen eruit sturen doe ik zelden meer, het is kennelijk niet nodig.' Dit jaar staat Bokdam een kwart eeuw voor de klas, na een studie werktuigbouwkunde aan de UT.

Leraar

Op maandagmiddag, het vijfde uur, doceert Erik Bokdam (54) het vak Natuurverkenning aan een brugklas havo-vwo. Natuurverkenning vervangt op Twickel in de brugklassen de vakken natuurkunde, scheikunde en biologie. Pas in de derde klassen worden de vakken apart aangeboden. Het is een van de vele veranderingen die de docent in zijn loopbaan meemaakte. 'Sommige onderwijsvernieuwingen zijn positief. Dat leerlingen steeds zelfstandiger zijn gaan werken, is alleen maar toe te juichen. Maar dat het aantal contacturen voor bijvoorbeeld een vak als natuurkunde is afgenomen heeft natuurlijk wel invloed op het niveau. Dat is zorgelijk.'

Bokdam studeerde van '72 tot '81 werktuigbouwkunde aan de UT en besloot er uit voorzorg alvast een graad bij te halen. 'Ik dacht, daar kan ik misschien wat mee. Toen ik afstudeerde, was er geen baan te vinden en dus ben ik na een jaar solliciteren als invaldocent begonnen,

in Haaksbergen. Zo rolde ik van de ene invalbaan in de andere. Gunstig, want zo kon ik steeds opnieuw beginnen. Lesgeven is in het begin moeilijk, hopeloos soms, en als je eenmaal een bepaalde naam hebt dan kom je daar moeilijk vanaf. De laatste zestien jaar werk ik op het Twickel. En het bevalt, nog steeds. Het voor de klas staan is heel zwaar en intensief, maar tegelijk is het omgaan met die leerlingen hartstikke leuk. Als ze dan een slimme vraag stellen, net even iets verder denken, dat doet me goed.' Bokdam geeft zestien lessen in de week, aan onderbouw en bovenbouw. 'Daarnaast ben ik mentor, zit ik in de medezeggenschapsraad en hou ik me bezig met ICT in het onderwijs.'

Dat universitaire studenten niet voor het leraarschap kiezen baart hem zorgen. 'Er staan amper academici voor de klas en dat zou eigenlijk wel moeten. Maar ja, ze gaan liever voor een baan waarin ze door kunnen groeien, ook met hun salaris.' Bovendien lijkt het leraarschap weinig benijdenswaardig. Lastige leerlingen die je het leven zuur maken, wie heeft er zin in? Bokdam: 'In deze regio valt het mee, wij hebben uitstekende scholieren die niet overdreven brutaal zijn. Dat zal ook in de volksaard zitten. Op het Twickel laten we de kinderen behoorlijk vrij. Toch haalden we laatst de krant omdat er op school geen chips meer mag worden gegeten. Dat geeft een enorme troep in de gangen en leerlingen mogen best weten dat dat geen normaal gedrag is. Een strakke hiërarchie hebben we hier niet. Ze mogen van mij best Erik zeggen. Maar dat doen ze niet. Het zullen mijn grijze haren zijn.' ■

Leven in Ferrara, baan bij de gedroomde werkgever

Emigreren klinkt zo zwaar

Ze leerden elkaar kennen bij Kronos, maar kregen pas echt iets toen ze begin 1995 samen in de lustrumcommissie van de atletiekvereniging zaten. Twaalf jaar later wonen Mariska Schurink (studie TO) en Jochem Pater (CT) met hun kinderen in het Noord-Italiaanse Ferrara. Jochem werkt er op de pilotplants van zijn 'droomwerkgever' Basell Polyolefins, 's werelds grootste producent van polyolefinen.

Zaterdagavond. In pizzeria Hurlly Burly in Ferrara rennen Chiara (4) en Luca (2) energiek rond terwijl hun ouders (beiden 35) Hoegaarden drinken, herinneringen ophalen en anekdotes vertellen.

Mariska en Jochem waren en zijn echte 'campusmensen'. Hoe is het er nu, willen ze weten. Wie is de huidige directeur van het Sportcentrum? Wat is er met de Bastille gebeurd? Waar staan de nieuwe studentenwoningen? En, niet onbelangrijk, hoe zit het nou met de Sintelbaan? Via hun oude vereniging Kronos hebben ze het alarmerende bericht ontvangen als zou de aloude baan worden opgedoekt, en daar is dit Kronosstel niet blij mee.

Beiden lopen in hun studietijd hard bij de vereniging, hij iets fanatieker dan zij. Bij de Batavierenrace zijn ze vanzelfsprekend ieder jaar van de partij. En ook wonen ze aan het begin van hun studie beiden aan de Witbreuksweg. Toch leren ze elkaar pas echt kennen als er begin 1995 een Kronoslustrum georganiseerd moet worden. Jochem: 'De andere commissieleden gingen meteen na de vergaderingen naar huis. Maar vergaderen is wat mij betreft vooral een opmaat voor een leuke avond!' Mariska: 'Zodoende gingen wij samen de stad in. Ik woonde toen al in Enschede en hij in Hengelo. Dat was natuurlijk veel te ver fietsen en dus sliep hij na afloop bij mij. Eerst nog op de bank, dat wel.'

Zondagochtend. Een nieuwbouwwijkje in Cocomaro di Focomorto, een dorpje net buiten de stadsmuren van Ferrara. Hier, in een zonnig geel geschilderd huis met groene luiken, wonen Jochem en Mariska. 'Kronoskinderen' Chiara en Luca demonstreren achter het huis de schommel en de zandbak. 'Ancora, nog een keer', roept Luca als zijn vader hem duwt op de schommel.

In de huiskamer staan veel foto's. Van de STER-meiden bijvoorbeeld, het dispuut van Mariska. En ook de Sportraad 1994 is ingelijst, met Jochem als penningmeester. 'Het contact tussen die zeven jongens is nog steeds heel hecht', vertelt hij. 'En ook alle vrouwen kennen elkaar goed.' Toen Jochem en Mariska twee jaar geleden in >>

Het oudste straatje van Ferrara.

Ferrara trouwden, waren de Sportraadheren dan ook van de partij, óók op het vrijgezellenfeest. Dat Jochem op alle trouwfoto's een verhullende zwarte zonnebril draagt, schijnt iets met de heftigheid van die avond te maken te hebben, maar daarover wil hij verder niet veel kwijt. 'Echt niet!'

De twee hebben ook nog contact met hun huisgenoten van toen. Mariska: 'Ook al spreken we elkaar niet wekelijks, we weten elkaar altijd te vinden.' Jochem: 'Ik heb twee keer in het Kronosbestuur gezeten en ben toen met drie andere bestuursleden in Hengelo gaan wonen. Twee sprinters en twee langeafstandlopers. Dat was leuk, gingen we 's avonds met elkaar nog een rondje rennen. Maar we dronken ook wel bier, hoor.' Hardlopen doet Jochem nog steeds, maar niet veel meer. 'In fanatieke tijden 1 tot 2 keer per week. Gelukkig fiets ik naar mijn werk, dat is mijn redding!'

In 1996 studeren Jochem en Mariska af. Zij vindt een baan bij de SLO (Stichting Leerplanontwikkeling) in Enschede en hij begint aan een promotie bij de polymerisatiegroep van de vakgroep industriële processen en producten. De vakgroeppreis van 1997 naar het Basell-onderzoekscentrum in Ferrara staat hem nog levendig voor ogen. 'Toen ik daar langs de pilotplants liep, dacht ik: als ik hier toch zou kunnen werken!'

Als hij in 2001 is gepromoveerd, vertrekken ze inderdaad naar het buitenland, maar niet naar Italië. Jochem: 'Ik wilde heel graag naar Basell, maar het bedrijf had op dat moment een vacaturestop. Wel werd ik aangenomen door BP Chemicals, in Frankrijk.' Mariska: 'Het aantal werkplekken in Jochem's gebied is beperkt, er zijn niet veel bedrijven waar hij echt z'n ei kwijt kan. In die zin is zijn baan leidend, ik volg wel. Gelukkig

kon ik freelancewerk blijven doen voor de SLO.' Eind 2001 vertrekken ze naar Le Rove, een klein dorpje vlakbij Marseille. 'Het was een drama', vat Mariska kernachtig samen. 'Ons huis was nog helemaal niet klaar, we moesten douchen bij de huisbaas, we hadden geen stroom.' Ze kunnen er nu wel om lachen. Jochem: 'In die periode zijn we allebei kilo's afgevallen van de stress!' Wel is de plek fantastisch, een idyllisch dorpje, op twee kilometer van de Middellandse Zee. Maar het werk van Jochem valt tegen. 'Ik kon niet de vernieuwende dingen doen die ik wilde.'

Uiteindelijk wonen ze veertien maanden in Frankrijk als er toch een baan als proces engineer vrijkomt bij Basell. In februari 2003 vertrekken ze naar Ferrara, waar een van de Europese researchlocaties van Basell staat, de andere zit in Frankfurt. Mariska: 'We wilden het absoluut nog een keer proberen, maar dan beter. We vroegen Basell om begeleiding.' Jochem: 'We kregen privés Italiaans, Basell huurde een huis voor ons en er was een *relocation agent* die met alles hielp.'

Zondagmiddag. Zoals alle Italianen gaat het gezin Pater-Schurink de stad in waar het gezellig druk is. Van doodse zondagen hebben ze hier nog nooit gehoord. Ferrara, vijftig kilometer ten noordoosten van het bekende Bologna, is een stad van 150 duizend inwoners, lekker overzichtelijk. Een gigantisch kasteel, het Castello Estense, domineert het oude centrum. Veel inwoners verplaatsen zich per fiets. Jochem: 'Ferrara noemt zich heel trots dé fietsstad van Europa, haha.'

Mariska en Jochem voelen zich thuis, hier in de Povlakte. Het weer, het eten, het buiten zijn. Sowieso hebben ze weinig moeite zich aan te passen. Mariska: 'De taal is het grootste verschil en natuurlijk kost het regelen van dingen wat meer moeite.' Jochem: 'Maar emigreren, dat klinkt zo zwaar. Dit is Italië, je bent zo in Nederland als het moet.'

Of ze in Italië blijven, weten ze niet. Jochem: 'Basell heeft zóveel vestigingen, er is van alles mogelijk.' Mariska: 'Ik zou bijvoorbeeld ook best in Amerika willen wonen. Het is gewoon leuk om op een andere plek, in een andere cultuur te zijn.' In Italië betekent dat ook wennen aan het zwarte geld. 'Zelfs de dokter vraagt of je wilt afrekenen mét of zonder bonnetje!', vertellen ze. 'Dan sta je in het begin wel wat raar te kijken.'

Mariska zegt dat ze op zoek is naar een nieuwe baan. 'Mijn freelancewerk voor SLO is op een gegeven moment gestopt en ik heb een hele tijd voor de kinderen gezorgd. Maar nu ben ik weer aan het solliciteren. Best lastig, want mijn Italiaans is niet zo goed, ook doordat ik niet werk. De wat hogere functies hier zijn vrijwel allemaal fulltime, dus zullen Chiara en Luca vaker naar de opvang moeten. Nu gaan ze elke ochtend, ook om de taal te leren, want die leren ze niet van mij.'

Zondagavond. Via de satelliet kijken Jochem en Mariska naar de serie Gooische Vrouwen op RTL4. Jochem, bevreesd: 'Zet je er ook in dat ik hier naar kijk?' Na de avonturen van Linda de Mol en haar vriendinnen komt het gesprek weer op de campus. Ze herinneren zich lachend de streken van Calslaanbewoners. 'Die staken regelmatig iets in de fik, of ze lieten de boel onder water lopen. Ze lieten ook weleens een frituurpan kokend heet worden om er vervolgens water bij te gooien. Dat gaf natuurlijk een spectaculaire steekvlam. Levensgevaarlijk eigenlijk.' Aan de Witbreuksweg gebeurden dat soort dingen niet. Mariska: 'Wij waren wat onschuldiger en braver geloof ik. Ik had echt een thuisgevoel daar. We hadden een negendejaars huisoudste en hij en zijn vriendin waren onze flatpapa en flatmama. Maar natuurlijk kwam bij ons ook wel eens de bewakingsdienst langs om te vragen of het misschien wat zachter kon.'

Minder vrolijke herinneringen zijn er ook. Op weg naar het Kronos-verenigingsweekend, in 1993, rijdt een busje met daarin een aantal Krononauten frontaal tegen een boom. Jochem: 'Robin Bijsterveld, ex-voorzitter van de club, raakte daarbij ernstig gewond. Hij overleed vijf weken later in het ziekenhuis. Wij hebben op zijn begrafenis met de mannen uit het bestuur zijn kist gedragen. Dat was heel indrukwekkend.' Mariska: 'Ik was erbij en krijg nog kippenvel als ik eraan terugdenk.'

Maandagochtend. Jochem leidt rond op de pilotplants, de proeffabrieken van Basell. Hier staan kleine versies van de grote fabrieken, bedoeld om op kleine schaal nieuwe vindingen te testen, maar dan wel op een realistischer manier dan in het lab. De zeven pilotplants meten elk zo'n twintig bij twintig meter, dus echt Madurodam is het nou ook weer niet. Jochem legt uit dat de 'fabriekjes' slechts een paar honderd kilo per uur produceren, anders zou het veel te duur zijn. 'Omdat je je product constant aan het bijstellen bent is het niet commercieel te verkopen.'

De Hollander staat hier aan het hoofd van de fundamental research Ziegler-Natta Katalysegroep die vijftien onderzoekers telt. 'Ik ben in 2003 begonnen als procesingenieur op de pilotplants en kreeg twee jaar geleden deze baan aangeboden. Een fantastische job.' Hij vertelt dat Karl Ziegler en Giulio Natta in de jaren zestig samen de Nobelprijs wonnen voor hun onderzoek naar katalysatoren. Dankzij hun uitvinding konden plastics als polyethyleen en polypropyleen goedkoop en in grote hoeveelheden gemaakt worden. Het onderzoek bij Basell borduurt op dat gedachtegoed voort. Jochem: 'Hier in Ferrara hebben ze een voorkeur voor de Italiaanse Natta, de collega's in Frankfurt zijn meer van de Duitse Ziegler. Daar zijn vaak discussies over.'

Het type katalysator (versnelling van de chemische reactie) bepaalt alles van de eigenschappen van het polymeer dat je maakt, vertelt Jochem. 'We proberen goedkope polymeren steeds meer eigenschappen mee te geven zodat ze duurdere materialen gaandeweg kunnen vervangen. Ons onderzoek is echt fundamenteel, wij dragen oplossingen aan voor de komende tien tot vijftien jaar. Onze katalysatoren staan wereldwijd op nummer een, al komt de concurrentie uit China

en Japan wel dichterbij.'

Elke ochtend begint met een vergadering op de pilotplants. 'Wat is er uit de experimenten gekomen en hoe moet het volgende experiment eruitzien?' Vorig jaar boekte zijn groep een groot succes. 'We ontwikkelden een polyethyleenkatalysator die twee keer zoveel polymeer opleverde en dat met de helft van de productiekosten, dus een verbetering met factor vier.' Als er een vinding in de echte fabriek wordt geïnstalleerd helpen de uitvinders bij de introductie. Begin begin dit jaar was hij bijvoorbeeld een maand in Louisiana. Jochem heeft een enorme passie voor zijn werk, is ook regelmatig op zaterdag in de plants te vinden. 'Onderzoek zet je niet zomaar uit je hoofd, dat zit door je hele leven heen.' Nog steeds vindt hij het ongelooflijk dat hij hier tien jaar geleden werd rondgeleid en er nu echt werkt. 'Het is fantastisch dat ik het waar heb kunnen maken.' ■

Fotoakoestiek veelbelovend bij diagnose borstkanker

De eerste tests met patiënten zijn veelbelovend. Fotoakoestiek, een techniek waarmee de Universiteit Twente al pionierde in de jaren negentig, lijkt een waardevolle aanvulling te kunnen leveren op de bestaande mammografie bij de diagnose van

borstkanker. Vooral door de vorming van bloedvaten rondom een tumor in beeld te brengen. Onderzoeker Srirang Manohar en zijn collega's gaan nog een stap verder en komen met nieuwe ideeën om fotoakoestiek ook in te zetten in de behandeling van kanker.

Eén voorbeeld springt er voor hem uit. Terwijl röntgenfoto en echo wijzen in de richting van een goedaardig gezwel, laat een fotoakoestische scan van hetzelfde 'verdachte' gebied een ringvormig patroon zien van hoge intensiteit. 'Dit wijst op de vorming van een dicht stelsel

van kleine bloedvaten rondom de tumor, en is een indicatie voor een kwaadaardig gezwel', licht dr. Srirang Manohar toe. Na veel experimenten in het lab heeft hij eindelijk de eerste tests kunnen uitvoeren bij patiënten, in samenwerking met het Medisch Spectrum Twente in Oldenzaal. 'We wisten eigenlijk niet goed wat we konden verwachten, maar de eerste resultaten die we nu hebben gepubliceerd, zijn veelbelovend. Ze hebben op congressen al veel opzien gebaard. Wel moet nog uitvoerig onderzocht worden welke diagnostische waarde de nieuwe techniek heeft. Of het bestaande mammografie kan vervangen is nog de vraag. In elk geval is het een aanvulling.' De 'Twente Photoacoustic Mammoscope' (PAM) die in het Oldenzaalse ziekenhuis is opgesteld, is een instrument waarop de patiënt een liggende positie aanneemt, de borst wordt nauwelijks ingeklemd zoals bij conventionele mammografie wel gebeurt. 'Het is geen pijnlijke of belastende scan, hooguit duurt het onderzoek in de huidige vorm nog te lang – ongeveer een half uur. Dat kan sneller, met betere detectoren.'

Licht geeft warmte geeft ultrageluid

Luisteren naar het effect van licht, dat is fotoakoestiek eigenlijk. De borst wordt gescand met een laser die snelle lichtpulsjes uitzendt. Het effect dat die lichtpulsjes hebben op bloed, komt tot uiting in ultrageluid: de pulsjes zorgen voor opwarming van hemoglobine in bloed, dit geeft een drukgolf die als ultrageluid is op te vangen. Dat lijkt erg omslachtig, maar heeft grote voordelen, aldus Manohar: 'Je zou ook kunnen zeggen, laat er laserlicht op vallen en kijk rechtstreeks wat er met dat licht gebeurt. Licht erin, licht eruit, dat lijkt het meest eenvoudig. Het probleem is dat licht sterk wordt verstrooid. Het is erg lastig om dan te achterhalen wat er precies op welke plaats is gebeurd, dat vergt veel rekenwerk waar nog veel wetenschappers zich op stuk bijten. Ultrageluid verstrooit niet, uit de metingen kunnen we relatief eenvoudig de bron herleiden en een fotoakoestische afbeelding samenstellen.' Vascularisatie van een tumor is op deze manier aan te tonen: de vorming van talloze bloedvaatjes die de tumor voeden. Als je precies weet waar deze vaten zich bevinden, kun je ze ook aanpakken, om

de groei van de tumor te remmen. Maar zover is het nog niet: de werking van de fotoakoestiek is nu aangetoond, medici zullen zich buigen over de toegevoegde waarde van de techniek.

Pioniers

De onderzoeksgroep waarin Manohar werkt, de groep Biomedical Optics van prof. Ton van Leeuwen en dr. Wiendelt Steenberg is onderdeel van de vakgroep Biophysical Engineering. De groep was begin jaren negentig een echte pionier met fotoakoestiek. Onder leiding van dr. Frits de Mul wilde afstudeerder en later promovendus Christoph Hoelen deze techniek toepassen om bloedvaten, tot aan de kleinste haarvaten toe, op een nieuwe manier af te beelden. Dat was zeer succesvol: Hoelen kreeg voor zijn werk in 2001 de Christaan Huygensprijs. Wel liep hij tegen de grenzen van de detectoren aan, bij het afbeelden van de kleinste vaten. Het onderzoek ging zich vervolgens richten op de toepassing bij borstkanker omdat bestaande, puur optische methoden daar tekort schieten. De resolutie is onvoldoende, zeker als de tumor dieper ligt. Fotoakoestiek blijft daarentegen ook op grote diepte een goede resolutie geven. Na veel experimenten in het lab, waarin lichaamsweefsel werd nagebootst, was de techniek in 2006 rijp voor de eerste tests met patiënten. Srirang Manohar ging hiermee, samen met Sanne Vaartjes, studente Biomedische Technologie en technicus Johan van Hespren, aan de slag. In september 2007 volgde een publicatie in het vakblad Optics Express.

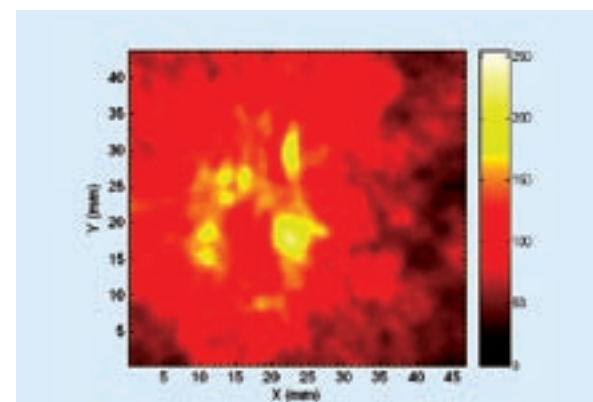
Gouden nanodeeltjes

Voor Srirang Manohar blijft het daar niet bij. Hij onderzoekt ook een andere manier om fotoakoestiek in te zetten, en kreeg voor dit idee al een subsidie uit het NWO-programma Vernieuwingsimpuls en het sluit naadloos aan op het programma NIMTIK van prof. Ton van Leeuwen: 'non-invasive molecular tumour imaging and killing'. De onderzoekers willen gouden bolletjes of staafjes, met nanometer afmetingen, afsturen op een tumor. Zo'n bolletje moet dan uitgerust worden met een antilichaam dat past bij de tumor: het 'klikt vast' op de tumor. Goud reageert heftig op laserpulsjes, door snel op te warmen. De gouden nanodeeltjes die zich aan de tumor hebben gehecht,

markeren zo - opnieuw via ultrageluid - heel precies de rand van de tumor. 'Lukt dit, dan willen we ook kijken of we de opwarming van het goud kunnen gebruiken om de tumor te vernietigen. Goud kan tot zo'n 100 graden warmer worden door de laserpulsjes.' Het is een fascinerend idee waarmee de aanpak van tumoren veel gericht zou plaatsvinden dan met huidige behandelmethoden. Wel is er nog veel onderzoek nodig, bijvoorbeeld naar geschikte antilichamen. De toekomst zal uitwijzen of de onderzoekers met deze techniek goud in handen hebben.

Grotere trials

Dichterbij de klinische praktijk staat de PAM-scanner. Manohar hoopt dat er op redelijke termijn grotere klinische trials kunnen worden uitgevoerd, om het medische potentieel van de nieuwe techniek duidelijk te krijgen. Ziet een onderneming voldoende brood in de techniek om een prototype te bouwen, dan helpt dit ook weer om voet aan de grond te krijgen in de kliniek. Maar de eerste resultaten zijn de medische wereld zeker niet ontgaan! ■

Fotoakoestische afbeelding van een verdacht gebied op 12 mm diepte vanaf de huid. Het ringvormige patroon duidt op vascularisatie van de tumor, een mogelijke indicatie voor kwaadaardigheid.

Effect op doorstroming meteen te zien

Automobilist geeft filerijden uit handen

Rijgedrag en menselijke tekortkomingen hebben grote invloed op de vorming van files, zoveel is duidelijk. Dat er ook met relatief eenvoudige middelen iets aan is te doen, blijkt uit het onderzoek van dr.ir. Cornelia van Driel. Een 'fileassistent' die het rijden in de file overneemt van de bestuurder, kan zorgen voor een aanzienlijk betere doorstroming. Hebben ze er eenmaal mee gereden, dan zijn automobilisten enthousiast.

'Bestuurders zijn eerst nogal huiverig voor zelfstandige acties van hun auto. Vraag je hen in een enquête, welke ondersteunende systemen zij het liefst in hun auto hebben, dan staat een goed werkende, actuele filewaarschuwing bovenaan', aldus Cornelia van Driel. 'Een actief gaspedaal of een automatische 'stop&go'-functie scoren aanvankelijk veel lager. Dit verandert echter als we deze bestuurders ermee laten rijden in de simulator.' Dan blijkt de 'stop&go'-functie opeens populair: het is een variant op *adaptive cruise control* die het filerijden uit handen neemt door automatisch op te trekken en te remmen. 'Met een actief gaspedaal zou zeker ook winst te behalen zijn, vooral in de verkeersveiligheid. Zo'n pedaal geeft tegendruk als de bestuurder een file te snel nadert. Maar dat zien de proefpersonen duidelijk minder zitten.' De fileassistent die Van Driel heeft onderzocht, verenigt de drie elementen: actuele filewaarschuwing, stop&go en het actieve gaspedaal. Actuele filewaarschuwing gaat verder dan de huidige filemeldingen: dankzij rechtstreeks communicatie tussen voertuigen onderling, heeft het systeem meteen informatie over de wegsituatie verderop en kan het ook het actieve gaspedaal aansturen. Deze voertuig-

naar-voertuig communicatie is er nog niet, hoewel al wel wordt geëxperimenteerd met verplaatsingsinformatie die rechtstreeks afkomstig is van mobiele telefoons in auto's.

Reistijd met kwart omlaag

Al is de benodigde fileinformatie nog niet voorhanden, één onderdeel van de fileassistent kan al snel worden ingevoerd. En dat is ook meteen het meest effectieve wapen: de 'stop&go' functie. Uit de verkeersstudies die Van Driel heeft uitgevoerd, blijkt dat het effect op de doorstroming al is waar te nemen als slechts tien procent van de auto's met deze functie is uitgerust. 'Het systeem houdt kortere afstanden, heeft niet te maken met de reactietijd die een mens nu eenmaal nodig heeft en gebruikt de weg efficiënter. Is de helft van de auto's ermee uitgerust, dan stroomt het verkeer veel beter door en is de file korter.' Een realistische simulatie van een wegsituatie waarbij file ontstaat doordat het aantal rijstroken van vier naar drie gaat, geeft 25 procent tijdswinst te zien als de helft van de auto's is uitgerust met een stop&go. Voor Van Driel is het duidelijk: 'Nu ook uit mijn onderzoek blijkt dat de automobilist dit soort systemen wel ziet zitten, ligt de bal bij de industrie en de overheid. Sommige auto's in het duurdere segment hebben al een stop&go, het zou nog veel meer gestimuleerd kunnen worden.'

Van Driels promotie was de eerste binnen het kenniscentrum AIDA (Applications of Integrated Driver Assistance) dat de UT in 2003 samen met TNO heeft opgericht.

www.aida.utwente.nl ■

iets voor u?

Stichting Faculty Club

De Stichting Faculty Club heeft als doel in de Blomzaal van de Boerderij, naast het restaurant van de Faculty Club, een ruimte te scheppen waar hoogleraren en medewerkers van de Universiteit Twente en hun relaties elkaar informeel kunnen ontmoeten.

Fellows van de Stichting Faculty Club kunnen er voor zichzelf en hun introduc e een drankje schenken. Voorts kunnen fellows iedere week in het restaurant gebruik maken van het donderdag-menu, een wisselend 3-gangen menu voor maximaal   20. De fellows ontvangen de aankondigingen voor activiteiten die de Stichting Faculty Club ontplooit.

Alumni bieden wij de mogelijkheid tegen het gereduceerde tarief van   25 per jaar fellow te worden van de Stichting Faculty Club. In de Blomzaal van de Faculty Club kunnen zij in een prettige ambiance nieuwe inspiratie opdoen op hun oude Alma Mater.

Voor informatie:
Ineke (drs C.A.M.) Baas - Hoffschulte
algemeen directeur Stichting Faculty Club

tel. 053 489 5600 / 06 5360 8172
c.a.m.baas@utwente.nl
www.utwente.nl/facultyclub/

Faculty Club

IXX Drienerburgh
conferentiehôtel

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

www.drienerburgh.nl

welkom op de campus van 1001 mogelijkheden

Conferentiehôtel Drienerburgh

Drienerlolaan 5
7522 NB Enschede

t 053 433 1366
f 053 435 6770

i www.drienerburgh.nl
e info@drienerburgh.nl

Hoogwatermodellen

Als bij hoog water de uiterwaarden onder water komen te staan, heeft de daar aanwezige begroeiing grote invloed op de stroming. Een stromingsmodel dat alleen rekening houdt met de rivierbodem, volstaat dan niet. Promovendus Freek Huthoff (Waterbeheer, IMPACT) onderzocht daarom de stroming tussen en boven de planten. Starre staaftjes met verschillende dikten en tussenafstanden staan in zijn benadering model voor de begroeiing. De vertraging die de stroming door de planten ondervindt, wordt vooral veroorzaakt door turbulente wervels. Die wervels tot in detail modelleren zou veel rekenkracht vergen. Daarom komt Huthoff met een vereenvoudigd tweelaags model dat de grootschalige effecten van turbulentie in rekening brengt.

Huthof heeft zijn nieuwe model getoetst aan echte stromingsgegevens uit de natuur en komt tot de conclusie dat de uitbreiding veelbelovende resultaten oplevert. Hij heeft zijn onderzoek gedaan in samenwerking met adviesbureau HKV Lijn in Water.

www.impact.utwente.nl

Ambulance via autoradio

Een naderende ambulance die zich via het RDS-systeem van de autoradio meldt: het zou een oplossing kunnen zijn voor het probleem dat automobilisten de hulpdiensten niet meer horen als hun radio te hard staat. Het systeem kan dan, via een zendertje in de ambulance, een melding geven op het scherm van de radio of zelfs het volume temperen en een alarmsignaal geven. Tweedejaars studenten Elektrotechniek lieten met een prototype zien dat het technisch mogelijk is. 'Gewoon een leuk onderwijsproject', aldus hun begeleider Ronan van der Zee. De ontwikkeling van een marktrijp product was helemaal niet aan de orde. Toch trok het apparaatje uitgebreid de aandacht van de landelijke media, meldden zich verschillende uitvinders die al langer met dit idee rondliepen, wilden hulpdiensten wel meteen proefdraaien en vroeg De Twentsche Courant Tubantia aan haar lezers of dit geen inbreuk was op de privacy. Aandacht trekken was het doel van het systeem, en dat is op deze manier al aardig gelukt.

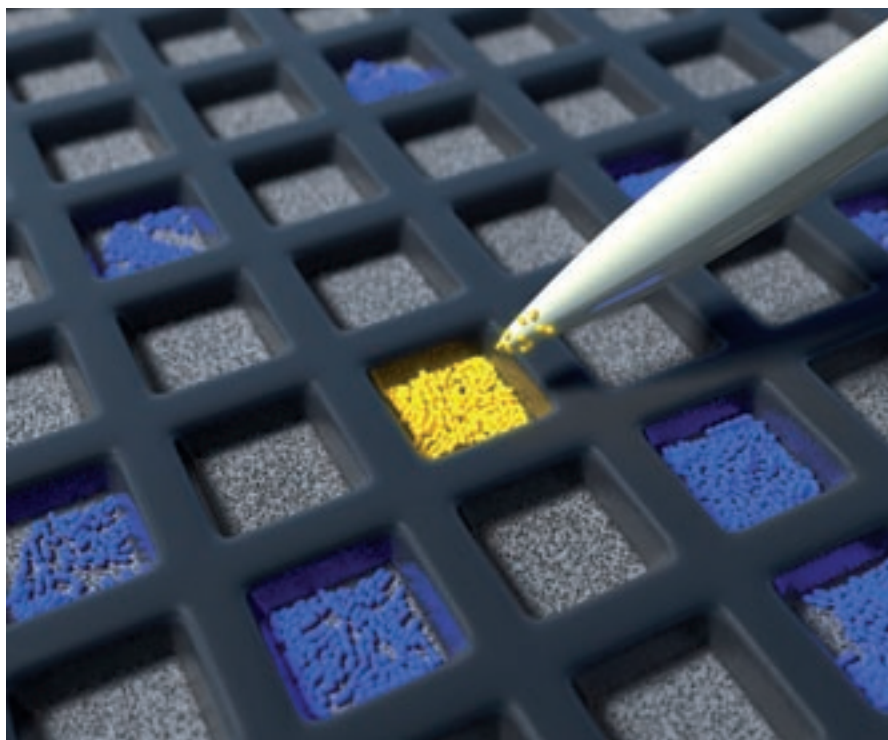
Gigabits door belabberd draadje

In steeds snellere elektronica gaan verbindingen een ware bottleneck vorm: een paar centimeter op een chip is al gauw te lang en ook koperdraadjes kunnen de prestaties drukken. Investeren in beter geleidende materialen zou een optie zijn, maar onderzoeker Jan-Rutger Schrader (IC Design groep, CTIT) koos er juist voor om het uiterste te halen uit bestaande verbindingen. Hij deed dat door het signaal op een andere manier te versturen: met succes, want hij weet vijf Gigabit per seconde te sturen door een koperverbinding van matige kwaliteit. Dat is tien keer sneller dan de huidige standaard voor USB-verbindingen. Het probleem met slechte verbindingen is dat zij abrupte overgangen, bijvoorbeeld van 'één' naar 'nul', niet kunnen bijbenen. Elke verzonden 'één' krijgt daardoor een lange 'staart' meegestuurd, waardoor de ontvanger niet goed meer het onderscheid kan bepalen tussen een nul en een één. Door het verzonden signaal af te stemmen op de kwaliteit van de kabel, kapt Schrader de staart eraf. Met deze relatief simpele remedie is hij nu al klaar voor de volgende USB-standaard.

www.ctit.utwente.nl

Autoantilichamen bij reuma

Dankzij de nieuwe surface plasmon resonance imaging techniek (SPR) wordt het mogelijk om snel en nauwkeurig een patiëntprofiel op te stellen van de autoantilichamen die een rol spelen bij reuma. Op een speciale chip kunnen tegelijkertijd vele interacties tussen eiwitten en antilichamen worden gevolgd. De chip heeft daarvoor een groot aantal gouden spots die zijn voorzien van een eiwitcoating. Reageert een autoantilichaam met één van deze eiwitten, dan is dit waar te nemen als de gouden spots worden gescand met een laser. Het grote voordeel van de nieuwe techniek is volgens UT-onderzoeker dr.ir. Richard Schasfoort (MESA+) dat rechtstreeks met bloedserum gewerkt kan worden, zonder complexe voorbereidingen zoals het vooraf aanbrengen van fluorescente labels. Samen met onderzoekers van de Radboud Universiteit Nijmegen heeft Schasfoort eerste succesvolle tests uitgevoerd op het serum van reumapatiënten. Verder onderzoek moet uitwijzen of de zo verkregen profielen kunnen leiden tot een meer individueel behandeltraject voor de patiënt. Schasfoort is betrokken bij de verdere ontwikkeling van het SPR-instrument in de spinoff onderneming IBIS Technologies. De onderzoekers haalden met hun resultaten het gezaghebbende Journal of the American Chemical Society (JACS).

Miljoen petrischaaltjes

Een chip waarop een miljoen afzonderlijke petrischaaltjes zijn aangebracht voor de groei van micro-organismen, was in november goed voor de cover van de gezaghebbende Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS). De kweekchip is ontwikkeld door onderzoekers van het MESA+ Instituut voor Nanotechnologie van de UT en het Top Institute Food and Nutrition in Wageningen. Miniaturisatie heeft hier grote voordelen: het stelt microbiologen in staat heel veel tests tegelijkertijd uit te voeren, snel en goedkoop. Via een poreus membraan krijgen de bacteriën of gistcellen hun voedingsstoffen van onderaf toegediend. Voor vakgebieden als genomics en proteomics hebben lab-on-a-chip systemen al veel betekend. Microbiologie bleef daarbij tot nog toe achter, maar de nieuwe 'micro petri dish' van de groep van prof. Albert van den Berg brengt hierin verandering.

www.mesaplus.utwente.nl

Jongeren en alcohol

Uit onderzoek van de faculteit Gedragwetenschappen, uitgevoerd in opdracht van de Stichting Alcohol Preventie (STAP), blijkt dat jongeren méér drinken door prijsacties van de horeca, zoals 'happy hours' waarin het bier veel voordeliger is. Voor veel jongeren geeft dit soort acties zelfs de doorslag bij de keuze van de uitgaansgelegenheid. Uit het onderzoek blijkt ook dat een meerderheid van de 14- en 15-jarigen al alcohol drinkt tijdens café- en discotheekbezoek, terwijl dit niet aan hen verkocht mag worden. Jongeren die negatieve ervaringen hebben opgedaan met alcohol, gaan niet minder drinken. De gedachte dat ze het 'vanzelf afleren als ze een keer goed dronken zijn geweest', gaat niet op. Ze vinden incidenten zelfs 'cool', blijkt uit een ander onderzoek dat GW voor STAP uitvoerde. In veel gevallen weten de ouders van niets.

Dat er nog geen opvolger voor hem is- we schrijven het najaar van 2007- stelt professor David Reinhoudt (65) zeer teleur. Toch gaat hij 'zonder frustraties' weg. Nou ja, helemaal weg gaat hij niet, want zijn elf promovendi begeleidt hij nog tot het eind. En ook is hij nog tot 2010 voorzitter van NanoNed. Maar ergens in de marge onderzoek blijven doen, nee. 'Ik doe mee op topniveau en anders niet.'

'Ik wil het op niveau afmaken'

Het interview vindt plaats aan de vooravond van Reinhoudt's reis naar Parma waar hij gelauwerd zal worden (zie kadertje). De week daarop vliegt hij naar China. Congresje. Het is eigenlijk nog nooit zo druk geweest, verzucht zijn secretaresse. En dat terwijl hij half september zijn officiële afscheidssymposium vierde. De tas waarmee hij zijn kamer in Langezijds binnenkomt, is niet de tas van een gepensioneerde. Loodzwaar, zo te zien, vol met werk. 'Ik dacht dat ik in 2007 wel wat meer tijd zou hebben', broemt Reinhoudt. 'Maar ik heb nog nooit zo weinig vakantie gehad als dit jaar.' En dat komt ook, zegt hij, doordat er nog geen opvolger is om de vakgroep supramoleculaire chemie en technologie te leiden.

Hoe kan dat?

'Er is niet hard genoeg aan getrokken. Ik ben erg teleurgesteld in het personeelsbeleid van de UT. Dit is een topfunctie bij een hele goede, prestigieuze leerstoel, we hebben een lopend budget, er is genoeg geld. Dan moeten we hier toch iemand naartoe kunnen halen? Mijn leerstoel is in 3TU-verband opgenomen

en er is meer dan een jaar geleden een advertentie voor geplaatst. Ja, dat doe je voor de vorm, daar reageert zo'n topper natuurlijk niet op. Als universiteit moet je de boer op. Wat ik erg spijtig vind, is dat we mijn uhd Mercedes Grego-Calama, een toptalent en mijn gedroomde opvolger, niet binnen konden houden. De UT had haar minstens een persoonlijk hoogleraarschap moeten aanbieden. Maar nu is ze weg. En ik was nog wel voorzitter van de commissie meer vrouwen aan de top. Heel spijtig.'

Dus dat zit u dwars?

'Ik ga zonder frustraties weg hoor. Dit is gewoon een gegeven en ik red het nog wel een tijdje. Voor mij telt één ding: dat mijn elf aio's niet in een vacuüm terechtkomen.'

Had u zelf niet iemand kunnen aanwijzen?

'Dat wordt als onbehoorlijk gezien, dan krijg je al gauw de verdachtmaking dat je over je eigen graf heen wilt regeren. Het is aan de decaan van de faculteit om in actie te komen. Als mij niks gevraagd wordt, dan zeg ik ook niks. Dat is een soort erecode. Ze hadden het kunnen vragen, dat wel.'

Misschien kan er niemand aan u tippen?

'Dat is misschien wel waar, ik ben natuurlijk wel lange tijd de meest geciteerde Nederlandse chemicus geweest. Bert Meijer (Eindhoven, red.) is mij nu voorbijgegaan. Nee, onzin, het zou toch raar zijn dat talentvolle mensen op dit gebied ineens zijn uitgestorven.'

Is de rivaliteit om in topbladen te publiceren niet enorm op uw niveau?

'Rivaliteit, nee eigenlijk niet. Natuurlijk wil je de beste zijn en in de hoogste tijdschriften komen, maar niet ten koste van anderen. Je speelt voor jezelf. Een artikel wordt gerefereerd door anonieme referenten. Als ik in zo'n toptijdschrift sta, wil dat niet zeggen dat iemand anders er niet in kan. Natuurlijk probeer je het slim te spelen en kies je zorgvuldig naar welke tijdschriften je iets stuurt om de kans op plaatsing te vergroten. Naar toptijdschriften als Science en Nature stuurde ik alleen iets als het echt nieuw en top was. Overigens selecteren die tegenwoordig vooral op sensationele resultaten. Daardoor staan er ook nog wel eens frauduleuze

artikelen in, met fouten dus. Dat is een bewust risico, het moet snel, ze zeilen heel scherp aan de wind, willen de primeur.'

U zei in interviews dat uw hart ligt bij de wetenschap. Toch bent u bestuurlijke functies gaan vervullen, zoals het directeurschap van Mesa+ vanaf 1999.

'Dat werd mij opgedrongen. Mesa en CMO (materiaalonderzoek, red.) gingen fuseren om meer focus en massa te bereiken, nadat in 1997 de UT dramatisch slecht had gescoord in de dieptestrategie. Ik dacht dat een van de twee directeurs de nieuwe directeur van het instituut zou worden. Dat ging niet door. Frans van Vught (de toenmalige rector, red.) vroeg mij. Maar ik had geen zin, ik was net benoemd tot Simon Stevin Meester, in die tijd waren we echt top. Het college bleef vragen onder welke voorwaarden ik het wel zou doen. Ik zei: alleen als jullie er 32,5 miljoen instoppen. Het eerste bod was vervolgens zes miljoen en dat liep steeds op. Mijn vrouw vroeg me zo ongeveer iedere avond: en, wat hebben ze vandaag geboden? Uiteindelijk kwam

**Wetenschap is
topsport, vindt
David Reinhoudt**

het college toch met die 32,5 miljoen om het zaakje op te zetten en toen kon ik niet meer terug. Maar, ik heb Mesa+ nooit als een bestuurlijke functie gezien. Ik was wetenschappelijk directeur en het instituut was een wetenschappelijke uitdaging. En ja, er waren natuurlijk wel wat minder plezierige consequenties zoals het UMT, het universitair managementteam. Over die plus achter Mesa hebben we trouwens een hele zomer nagedacht, dat is misschien wel mijn grootste overwinning! We wilden de brand Mesa niet kwijt, maar CMO voelde zich gepasseerd. Zo ontstond de plus.'

U had dus twee banen. Hoogleraar van een grote groep en WD van Mesa+.
'Ja, twee banen en zeven dagen per week werken. Maar daar ben ik niet veel minder van geworden. Ik wist hoe ik Mesa wilde opbouwen. De 'm' stond wat mij betreft voor molecular en niet voor micro zoals anderen betoogden. En Mesa+ was dus geen micro maar nano. Ik ben goeie mensen om me heen gaan verzamelen, zoals Dave Blank, Kobus Kuipers en Albert van den Berg. Ik zag in hen mensen met een groot potentieel. Ik herken kwaliteit vrij snel. Hoe, dat kan ik niet zeggen. Het directeurschap ging helaas wel ten koste van mijn eigen onderzoek, al is mijn groep nog steeds met afstand de best publicerende van de UT.'

Zeven dagen per week werken, en dat jarenlang. Dat is topsport.
'Dat klopt. Om dit werktempo vol te kunnen houden is het heel belangrijk om fysiek in conditie te blijven. Ik doe elke dag wel wat. 's Ochtends in ieder geval twintig minuten m'n fitness. Als ik geen vijftig

sit-ups meer kan doen, dan is het niet goed. En ik ben gaan golfen, al heb ik er weinig tijd voor.'

U komt weleens wat knorrig, wat narrig misschien, over. Herkent u dat?

'O, dat zal best. Maar dan vooral naar boven toe. Je speelt een spel, je hebt een rol. Ik vecht voor mijn clubje met alle middelen die ik heb, en naar mijn idee ben ik daarbij nooit over de schreef gegaan. Maar mag ik het een discrepantie vinden als Mesa+ dertien procent van de middelen krijgt, terwijl ze voor zeventig procent van de patenten zorgt en voor veertig procent van de publicaties? Dat klopt toch niet? Daar heb ik met menig college een robbertje over gevochten. Maar we konden wel altijd opdraven om de een of andere hotemetoot in de cleanroom rond te leiden.'

U bent sinds 1975 aan de UT verbonden, na een carrière bij Shell. Nooit overwogen om weg te gaan?

'O jawel, in de eerste tien jaar wel. Toen was ik ook wel in vergevorderde onderhandelingen met een bedrijf. Nee, ik zeg niet waar. Maar toen kwam STW, dat was mijn redding. Toen gingen we groeien. Ik ben begonnen met niks en het was moeilijk om wat op te bouwen. Wij hadden nog geen veni, vidi, vici, zoals nu. Er is tegenwoordig veel meer geld voor jonge mensen.'

U heeft 92 aio's begeleid en nog elf te gaan. Dat worden er meer dan honderd. Wie blijft u bij?

'Ik heb thuis alle proefschriften staan en ze zijn me allemaal bijgebleven. Met een promovendus werk je vier jaar samen, dat is intensief. Ik kom straks over de honderd promovendi, >>

tenminste, als zij het halen en als ik het haal. Wij leiden aio's op tot zelfstandige, multidisciplinaire onderzoekers en bedrijven als DSM en Philips mogen daar dolblij mee zijn.'

Legde u de lat hoog voor ze?

'Dat denk ik wel. Door harder te werken dan de rest. Ik heb een standaard neergezet en verwacht dat men zich daaraan conformeert. Ik kan mij ook niet permitteren om met een lagere kwaliteit genoeg te nemen, dan graaf ik het graf van de groep.'

In uw afscheidscollege in september pleitte u voor een model van undergraduate en graduate. Hoezo?

'Dat zou een helder systeem opleveren waarin onderwijs en onderzoek apart zijn gefinancierd. Het financiële model van de UT laat zien dat eerstegeldstroom-middelen voor onderzoek naar onderwijs worden verschoven. De UT wil hard groeien, qua studentenaantallen, maar als elke student iets van het onderzoeksbudget afsnoept, dan kun je je afvragen of

dat een goede keuze is. De beste technische universiteit ter wereld is wat mij betreft Caltech, met tweeduizend studenten en tweeduizend promovendi. Kleinschalig, maar met een enorm hoge kwaliteit.'

Veel onderzoekers pakken na hun pensioen nog een researchlijntje op.

'Ik niet. Ik beschouw mezelf als iemand die bij de top heeft gehoord en ik wil in volle vaart eindigen. De zaak op niveau afmaken. Niet nog met een enkele aio wat in de marge rommelen. Zodra ik merk dat ik op conferenties niet meer iets echt nieuws te vertellen heb, wil ik er ook niet meer heen. Dan vragen ze me trouwens ook niet meer. Ik ben nog drie jaar voorzitter van Nanoned, dat is mijn voornaamste taak. Nanoned loopt trouwens als een trein.'

Wordt het geen tijd voor een camper en lange vakanties?

'Ik kan me eigenlijk niet zo goed voorstellen hoe dat zal zijn, straks. Ik ben honderd procent wetenschapper, ik heb nooit tijd voor iets anders gehad.' ■

Eredoctoraat Parma

Laurea Specialistica Honoris Causa in Chimica, die titel heeft David Reinhoudt er sinds vrijdag 12 oktober bij. Het is zijn eerste eredoctoraat, uitgereikt door de eerbiedwaardige universiteit van Parma. Zelf droeg hij drie keer in UT-verband met succes een eredoctoor voor. Het lijkt wel of verlenen hem beter afgaat dan ontvangen. 'Ach', reageert hij, 'er zijn nog altijd veel meer hoogleraren zónder dan mét een eredoctoraat. Slechts een paar grootheden hebben er een heleboel. Iemand als Jean Marie Lehn (Nobelprijswinnaar, red.) heeft er misschien wel vijftig. Toen de UT hem er in 1991 eentje wilde verlenen, werd mij zelfs gevraagd of hij er wel "ja" tegen zou zeggen. Maar dat deed hij wel, hij vond het een eer. Ik had mijn eredoctoraat in Parma trouwens al eerder kunnen krijgen. Een aantal jaren geleden werd het me al gevraagd. Maar in Italië beslist de onderwijsminister over de toekenning en aangezien er achter elkaar een paar kabinetten vielen, moest die steeds opnieuw worden aangevraagd.' Lacht: 'Uiteindelijk is de aanvraag van Parma getekend op de avond dat de regering viel.'

Rocco Ungaro, de erepromotor namens Parma, is een vriend van Reinhoudt. Zijn eredoctoraten vriendendiensten? 'Mijn groep en de groep van Ungaro werken al jaren samen. Hij heeft de moeite genomen om het te regelen. Wij zijn vrienden, maar geen vriendjes. Kijk, in de internationale top heb je vrienden. Maar je komt niet in de top door vrienden te maken, je komt erin door te publiceren.'

David Reinhoudt studeert in 1966 in Delft af als chemisch technoloog. In 1969 promoveert hij en de volgende negen jaar werkt hij als onderzoeker bij Shell. In 1975 komt hij als deeltijdhoogleraar en in 1978 als voltijds hoogleraar van de leerstoel supramoleculaire chemie en technologie naar de UT. Hij weet met zijn groep een internationale topositie te verwerven en geldt lange tijd als meest geciteerde Nederlandse chemicus. Reinhoudt begeleidt gedurende zijn loopbaan meer dan negentig promovendi en heeft er

ten tijde van zijn afscheid nog elf onder zijn hoede. In 1999 wordt hij wetenschappelijk directeur van het nieuwe instituut Mesa+, een functie die hij op 1 januari 2007 overdraagt aan Dave Blank.

Tot 2010 is Reinhoudt nog voorzitter van NanoNed, het nationale onderzoeksprogramma voor nanotechnologie. Ook zit hij sinds kort in de Plasterk-commissie Nationale Roadmap Grootschalige Onderzoeksfaciliteiten. Reinhoudt wordt in zijn loopbaan diverse malen onderscheiden, maar het Simon Stevin Meesterschap (1998) beschouwt hij nog altijd als zijn mooiste prijs. Bij zijn afscheid in september, waarbij de internationale Nano-top aanwezig is, ontvangt hij de Erepenning van de UT.

Plechtigheid in Parma

VOOR DE LEUKSTE BANEN MOET JE IN TWENTE ZIJN!

TWENTE KENNISPARK

De Universiteit Twente, provincie Overijssel en de gemeente Enschede maken met Kennispark Twente meer werk van kennis. Door actieve ondersteuning van startende en groeiende kennisintensieve bedrijven, versterking van de innovatiekracht van het plaatselijke bedrijfsleven en herontwikkeling van de campus en het nabijgelegen Business & Sciencepark bouwen zij Twente uit tot een kennisintensief knooppunt van internationale allure. Kijk voor meer informatie op www.kennispark.nl en meld je aan voor de digitale nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen.

Jonge en innovatieve bedrijven

Rond de campus van de Universiteit Twente zijn de snelstgroeiende technologische bedrijven van Nederland te vinden. Het is een verzameling van jonge, enthousiaste, innovatieve ondernemingen, die werken met de nieuwste kennis. De meeste van hen zijn op de Universiteit Twente ontstaan en onderhouden daar nog nauwe contacten mee. Een band die versterkt wordt door Kennispark Twente, waarin de universiteit samenwerkt met startende en groeiende bedrijven.

Vacatures

Waar bedrijvigheid groeit zijn er kansen te over. Op de vacaturesite van Kennispark Twente vind je een actueel overzicht van openstaande banen. Klik eens langs en kijk naar je mogelijkheden op www.kennispark.nl/vacatures.

Word deel van het succes

Kom naar Enschede, waar je baas je collega is, waar je het bedrijfsproces van begin tot eind meemaakt en waar jouw ervaring doorslaggevend is voor het succes van het bedrijf!

werk maken van kennis

Roelf Venhuizen (59) legde in zijn studiejaren heel wat kilometers af in de roeiboot. Die passie bleef ook na zijn UT-tijd recht overeind. Waar ter wereld Venhuizen ook werkte: hij en zijn schuit bleven maatjes. De nationale roeitop haalde hij niet, maar binnen Shell roeide hij wel door naar het hoogste platform: sinds maart is hij directeur bij de Nederlandse Aardolie Maatschappij, daarvoor was hij onder meer directeur Shell Chemie in Moerdijk. 'Ik ben er ingegroeid,' aldus de alumnus chemische technologie.

In het witgroene NAM-hoofdkantoor in Assen is weinig te merken van de core business: de winning van aardgas en aardolie. Dat spierballenwerk gebeurt veelal *off shore* in de Noordzee, op olieplatforms of onder het wad, waar de Nederlandse Aardolie Maatschappij onlangs nog toestemming voor kreeg haar gaswinning voort te zetten. De NAM telt nationaal driehonderd locaties waar in totaal 1800 mensen werken om Nederlandse bodemschatten naar de oppervlakte te brengen. De voertaal is er Engels. Logisch, met liefst 42 nationaliteiten in huis.

De olie gaat van de platforms naar de raffinaderijen van Shell en ExxonMobil, haar twee moederbedrijven. Daar wordt de olie verwerkt tot bruikbare producten als smeerolie, stookolie, diesel en benzine. Het gewonnen gas wordt door heel Nederland getransporteerd. Vijftig procent is bestemd voor de export. Gasterra zorgt voor de verkoop, Gasunie voor het transport.

Terug naar Assen. De glazen lift stopt op etage vier. De aankleding en sfeer ademen openheid. Een communicatiemedewerkster vertelt dat de werkplekken flexibel zijn. Dat geldt ook voor die van de directeur zelf. Gekleed in blauwe pantalon, overhemd en bordeauxrode stropdas – van studievereniging Alembic, speciaal voor vandaag omgedaan – betreedt Venhuizen de vergaderkamer. De stropdas is de stille getuige van de plezierige herinneringen die hij aan zijn studietijd bewaart. Ontspannen en goedgemutst weet hij het allemaal nog goed. Opgegroeid in Den Haag koos hij voor Twente omdat 'een beetje afstand nemen wel goed was'. 'Niet dat het thuis slecht was, integendeel. Maar ik ben een buitenmens. De nieuwe universiteit met

**Roelf Venhuizen,
directeur van de NAM**

**'Ik blijf
zolang
het leuk is'**

haar campus en de vele sportfaciliteiten zag ik wel zitten. Bovendien: mijn broer zat al in Delft en ik wilde hem niet achterna.' Ook de algemene propedeuse sprak tot de verbeelding. 'Toen ik in 1966 begon- het was pas de derde lichter studentent- wist ik nog niet goed wat ik wilde. Ik volgde van alles.' Lacht: 'Daar heb ik nu nog steeds profijt van. Technisch tekenen, elektrotechniek, economie. Het is toch wel handig een beetje te begrijpen hoe de dingen in elkaar steken. Maar ook mijn onderwijsbevoegdheid en bedrijfspsychologie, waar ik met gemak een negen voor haalde, kwamen me later goed van pas.'

Een leergierige student dus, die overal zijn graantje van meepikte. Geanimeerd vertelt hij over de kleine groepen in die tijd. 'Studenten en staf liepen zo wat één-op-één. Er was óntzettend veel interactie. De contacten met de hoogleraren waren gemakkelijk. Het onderwijssysteem was prima met interessante, maatschappijbrede vakken.'

Roeien deed hij ook. Bij Euros waar hij van 1968 tot 1969 voorzitter was. Nog steeds is Venhuizen op het water te vinden. 'Elke zondagmorgen om negen uur zit ik in de boot. Sport is een constante factor in mijn leven. Ik roei al vanaf mijn dertiende en hoop het nog lang vol te houden.'

Tijdens de studie ging het er fanatiek aan toe. 'Vijf keer in de week roeien en drie keer in de week conditietraining. 's Ochtends hardlopen over de campus en daarna de collegebanken in. Het kon allemaal.'

Venhuizen geniet. Leunt ontspannen achterover, handen achter zijn hoofd. Of ik nog prijzen bij elkaar geroeid heb? Nee, niet echt noemenswaardig.' Toch brachten de universiteitsjaren hem wel de hoofdprijs: zijn huidige echtgenote Cecile Gerritsen die in de bibliotheek van chemische technologie werkte.

Getrouwd en afgestudeerd in 1973 dook Venhuizen na zijn verkorte diensttijd -'ik kon aantonen dat Shell écht om me zat te springen'- bij zijn eerste werkgever het laboratorium in. 'Dat is nu het Shell Research and Technology Centre in Amsterdam. Ik runde er een pilotplant, een soort minikrakertje.'

Begin jaren tachtig ging hij als assistent-sectiechef naar Shell Pernis, het gezin - een zoon en dochter - werd in Leiden gesticht. 'Pernis was een boeiende tijd. We waren met landbouwchemicaliën in de weer en we deden aan fascinerende

productontwikkeling met het duurste materiaal.' De volgende stop was Gent. Hoewel net over de grens, was het 'buitenland' toch al voelbaar. 'De arbeidsverhoudingen lagen heel anders. Als sitemanager bracht ik de nodige uren met de vakbonden door omdat we de lokale Shellraffinerij wilden ombouwen tot een katalysatorfabriek.'

Vijf jaren Singapore volgden. Venhuizen noemt het een van de hoogtepunten uit zijn loopbaan. 'Die staat wordt als een bedrijf gerund. Het is een heel effectief, geraffineerd systeem dat ongelooflijk goed werkt.' Hij was nauw betrokken bij de verdubbeling van de capaciteit van het petrochemisch complex op Jurong Island. 'Een boeiende exercitie om als Europeaan Amerikaanse en Japanse belangen bij elkaar te brengen en om uiteindelijk die tweede kraker te zien pruttelen.'

Via Londen kwam de Shell-topman weer terug in Nederland voor een baan als directeur Shell Chemie in Moerdijk. Chemie is een van de vijf kernactiviteiten van de Shell Groep, vertelt hij. De zeventig chemiemaatschappijen van Shell verspreid over de hele wereld vormen samen een van de grootste leveranciers ter wereld van petrochemicaliën. Het zijn de grondstoffen voor verven, reinigingsmiddelen, computers, mobiele telefoons, medicijnen, waterdichte kleding, plakband en koelkasten.

De Nederlandse Aardolie Maatschappij is een heel andere tak van sport. 'We houden ons hier bezig met ondergrondse geologie, bodemonderzoek en bodemstructuren. Het is een totaal andere business die ik opnieuw moet leren kennen.' De NAM, met een sterke, eigen cultuur, opereert alleen in Nederland. Haar activiteiten zijn over het hele land verspreid. 'Het is een uitdaging om iedereen te bereiken.'

Dat Venhuizen het zover geschopt heeft, schrijft hij deels toe aan toeval. 'Op het juiste moment op de juiste plaats zijn, denk ik. En steeds goed aangeven welke kant je op wilt.' Maar was het maar zo simpel. 'Je moet wel bij de besten willen horen. *The winning team* willen zijn. Die spirit moet je in huis hebben. Dat is hét toptalent. Of ik zelf een topper ben? Ik ben niet extreem slim, er zijn veel slimmere mensen, maar ik denk wel dat ik bij de top hoor. Ik ben er ingegroeid.' Lacht: 'Wie had dat ooit gedacht? Zo lang het leuk is, blijf ik. Ik heb in ieder geval bijgetekend tot mijn vijfenzestigste.' ■

Makelaar op het

Château de Barbet

Annemarie Mulder studeerde bestuurskunde, maar werd geen beleidsambtenaar. Te saai, vond ze. Ze koos voor een 'echte uitdaging' en behaalde in Frankrijk haar makelaarsdiploma. Als kleine zelfstandige helpt ze Nederlanders die op zoek zijn naar een tweede huis. Een reportage.

Vanaf het vliegveld van Pau aan de voet van de Pyreneeën en op steenworp afstand van bedevaartsoord Lourdes, is het nauwelijks een uurtje rijden naar de plaats van bestemming: *Château de Barbet*, een villapark vlakbij Lombez in het departement Gers. Dit dorpje en het naburige Samatan, waar Annemarie Mulder sinds kort haar eigen kantoor heeft, liggen als kleine stipjes op de kaart tussen de historisch bekendere plaatsen Auch en Toulouse. Die stad, waar Airbus zijn vliegtuigen bouwt, is met ruim een miljoen inwoners de vierde stad van Frankrijk, na Parijs, Lyon en Marseille.

De westelijke Pyreneeën zijn in de maand juli de vaste obstakels voor de renners in de Tour. Gemene kuitenbijters als Aubisque, Tourmalet, Peyresourde en Aspin zijn dan toeristische trekpleisters van formaat. 's Zomers kan het kwik er flink oplopen, maar nu, in het najaar, daalt de temperatuur er vlot onder nul. De eerste sneeuw is er al gevallen, de ski's kunnen uit het vet. In het groene Lombez, waar het 's winters niet echt koud wordt en de heuvels niet veel hoger reiken dan twee- tot driehonderd meter, vormt de besneeuwde skyline een sfeervol kerstplaatje. 'Het uitzicht op de bergen en een groot sneeuwgebied binnen handbereik zijn voor Nederlanders die op zoek zijn naar een tweede huis, belangrijke factoren', weet Annemarie, die als gediplomeerd makelaar, buitenlanders -meest landgenoten- helpt bij het vinden en

aankopen van een tweede woning. Zeker in een bureaucratisch land als Frankrijk is dat een specialistische activiteit met veel juridische angels en klemmen. Ze woont op het park, is niet (meer) in dienst van Château de Barbet, maar vaste adviseur sinds ze vorig jaar voor zichzelf begon.

Uitzicht op de besneeuwde toppen van de Pyreneeën

Franse platteland

Annemarie Mulder

Na het toegangshek en de lange oprijlaan is het even zoeken geblazen. Het geasfalteerde pad slingert zich door het bewoonde doolhof, alle stekjes zien er uniform uit. Leuk, van alle parkgemakken voorzien (sauna, zwembad, golfbaan, fitness, restaurant), maar ook wel een beetje saai, al die zelfde daken. Annemarie (op de laatste dag van dit jaar wordt ze 34) en haar

man Remy beseften dat natuurlijk ook toen het landgoed deze bestemming kreeg. Tijdens de aanleg van het park een jaar of zes, zeven geleden, was Annemarie commercieel projectleider voor de ontwikkelaar van het project, bouwbedrijf Midreth in Mijdrecht. Vandaar dat het stel z'n oog liet vallen op de vrijstaande woning aan de rand van het landgoed. Met riant uitzicht op de aangrenzende landerijen en bossen. Gevleid tegen een heuvelrand is Château de Barbet een dorp op zich. De woningen inclusief inventaris wisselen nogal eens van eigenaar. Een beperkt aantal wordt verhuurd aan vakantiegangers of staat te koop. De bewoners hoeven niet noodzakelijkerwijs te beschikken over veel kennis van de Franse taal, de voertaal is Nederlands en zo is ook de sfeer. Mulder: 'We zitten gelukkig niet midden op het terrein. Als de nood aan de man is weten de bewoners mij wel te vinden, maar op deze plek hebben we veel privacy'. Remy, die als uitvoerder destijds meehielp bij de bouw van de woningen, is sinds kort zelfstandig aannemer.

De geschiedenis van het Château gaat terug naar het eind van de zeventiende eeuw, de tijd van de vierde muskietier Artagnan de Gascogne uit Auch, die ver van huis in dienst van Lodewijk de Veertiende sneuvelde bij de bestorming van Maastricht. Het kapitale pand is in de loop der tijd een paar keer verbouwd. De laatste stevige opknopbeurt dateert van begin deze eeuw en werd gerealiseerd onder regie van Midreth,

die op het landgoed 180 villa's neerzette voor welgestelde Nederlanders, meest pensionado's, maar ook nog werkende zakenlieden, directeuren en artsen. Een aantal verblijft er een paar weken en verhuurt het optrekje de rest van het jaar. Klaas Wilting, die als woordvoerder van de Amsterdamse politie een bekende Nederlander werd, is er regelmatig te vinden, net als Arnold Wierdsma, de grote baas van de Wibra. Projectontwikkelaar Joop Leliveld, wiens bedrijf Midreth het park bouwde, laat inmiddels maar zelden zijn gezicht zien. Te druk. Zijn pioniersgeest is wel nadrukkelijk aanwezig op het chateau: rondom het zwembad staan zijn sculpturen.

'Ik ken bijna alle mensen hier van naam', vertelt Mulder terwijl ze haar bezoek door het statige pand leidt. Het herbergt een receptie, een exclusief restaurant, een bibliotheek, een sauna annex fitnessruimte en diverse zalen voor bruiloften en partijen. Buiten glinstert het zwembad. 'Kijk, en hier hou ik spreekuur voor de bewoners.' Het is een vorstelijk vertrek met houten lambriseringen, sfeervolle kroonluchters, een lederen bankstel en een lookalike-boekenwand.

Annemarie Mulder herinnert zich nog goed de reportage in dit blad (juni 2004) over een andere ondernemende dame, Willemijn Lindeboom. Die studeerde in 1996 af in de technische bedrijfskunde en startte daarna als kleine zelfstandige in onroerend goed in het Italiaanse Umbrië. 'Dat speelde in mijn achterhoofd >>

De oprijlaan naar het Château

mee toen ik er over dacht om voor mezelf te beginnen,' vertelt ze.

Mulder studeerde van 1993 tot 1999 bestuurskunde aan de UT. Ze deed onder meer de financiën bij de Motorsportgroep en de evenementencommissie van breedtesportvereniging de Stretchers. De studie zelf vond ze algemeen en niet al te uitdagend. 'Ik zag voor mezelf geen toekomst als beleidsambtenaar bij een of andere overheidsinstelling. Ik heb wel kort wat banen in die sfeer in Amsterdam gehad, maar dat gaf me weinig bevrediging. Ik zoek voortdurend prikkels op, wil uitgedaagd worden, waardering oogsten, iets betekenen. Het streelt je ego dat mensen jouw kennis waarderen. De kunst is nu om die kennis te verzilveren, dat moet ik leren. Ik zoek naar een balans tussen praktische zaken en intellectuele bezigheden. Daarbij komt, ik ben niet zo'n groepsmens. Ik was ook tijdens de studie al recalcitrant en een buitenbeentje, stippelde m'n eigen pad uit. Daar maakte ik niet altijd vrienden mee. Ik weet nog dat ik in mijn studietijd een debatwedstrijd van de JOVD won. Dat zette hier en daar kwaad bloed, merkte ik, want ik was veel te links voor de JOVD-ers. Wat ik nu doe, daar kan ik me helemaal in uitleven. Mijn werk is mijn leven.'

In de laatste fase van haar studie, we praten over 1998, woonde ze al in Amsterdam, kocht met Remy (sinds 1990 samen) een nieuwbouwappartement en was voorzitter van de vereniging van huiseigenaren van dit complex (Bataviakop). Het bleek de opstap naar het grotere, commerciële werk. De verkoopprijs van het appartement overtrof het aankoopbedrag vele malen en dat was een paar jaar later ook het geval bij hun appartement in de Admiraliteit, ook in Amsterdam. 'Op die manier maakten we financieel aardige klappers', erkent ze.

Van 2000 tot 2002 werkte ze zoals gezegd voor Midreth in Zuid-Frankrijk, trok vervolgens een half jaar door Zuid-Amerika ('bij wijze van *break* reizen we om de zoveel tijd de hele wereld over') en keerde daarna terug naar Nederland waar ze voor een zusterbedrijf (Memid Investments) betrokken was bij diverse bouwprojecten, zoals de woontoren naast stadion Galgenwaard in Utrecht. In 2005 stopte ze met dat werk en reisde ze een half jaartje door Zuidoost-Azië. Daarna streek ze met Remy neer in hun huis in Château de Barbet. Vandaaruit begonnen ze allebei hun eigen onderneming. Haar makelaarspapieren behaalde Annemarie zowel in Nederland als Frankrijk.

Het valt niet mee om je als zelfstandig makelaar te vestigen in een vreemd land, vertelt ze. Frans spreekt ze vloeiend, dat is het punt niet. Maar de Franse cultuur en de bureaucratie die er welig tiert, het taaie Franse rechtssstelsel, het erfrecht, het bedrijfsrecht, het Burgerlijk Wetboek, de

bescherming van de consument en de koper, het zijn complexe zaken. 'Qua recht is de basis Frans, daaroverheen Europees, terwijl de afwerking weer Frans is. En dan de contacten met de notaris, die alles nog net zo lijkt te doen als vijftig jaar geleden, ouderwets dus. Daar loop ik vaak tegenaan, maar we komen er telkens weer uit. Daarbij, Fransen en Nederlanders stellen hele andere eisen op het gebied van afwerkingsniveau van woningen, hygiëne en juridische indekking.' Mulder noemt het desalniettemin een boeiend spel tussen beide culturen, iedere dag is weer anders. Een belangrijk deel van haar uren maakt ze ten behoeve van het Château. 'Toen ik hier anderhalf jaar geleden terugkwam, zag ik dat de doorverkoop van de woningen nogal traag verliep. Door intensief samen te werken met alle betrokken partijen (koper, verkoper, notaris, overheden) wil ik dat tempo omhoog krikken. Sneller vrijkomende huizen doorverkopen dus.' Haar programma vandaag en komende dagen? Een afspraak voor een technische controle van een woning die verkocht wordt, een rondleiding van aspirant-kopers over het park, overleg met de parkbeheerder over praktische zaken en over het servicecontract dat de eigenaren van het park (de bewoners, red.) met hem afsluiten. Ze heeft een afspraak met een verzekeringsagent over een verkochte woning die verzekerd moet worden. 'Het is van alles en nog wat. Een vrouw is weduwe geworden en wil haar testament voor haar tweede woning in Frankrijk regelen. Daar komt heel wat bij kijken voordat je dat goed in orde hebt. Verder: ik controleer of een woning in orde is voordat er kijkers komen. Ik ga met nieuwe eigenaren naar

De dorpskern van Samatan

de bank voor een bankrekening, regel de contracten met de energieleverancier, regel zaken rond de nalatenschap als mensen overlijden, overleg met de advocaat over het huurcontract tussen het Château en het restaurant. En dan komt er ook nog een eigenaar met onleesbare Franse brieven van een gerechtsdeurwaarder. Of ik die brieven even wil vertalen en hem verder wil helpen. En ik hou sollicitatiegesprekken als er personeel moet worden aangenomen.'

Het kost veel energie, er gaan veel uren in zitten. 'Ik zou die eigenlijk allemaal moeten doorberekenen, maar ik ben daar nog niet hard genoeg in. Ik moet mezelf beter verkopen. M'n uurloon moet flink omhoog, anders haal ik de status van het beroep omlaag, vinden sommige eigenaren, die hun schapjes al lang op het droge hebben. Tja. In elk geval heb ik het percentage dat ik krijg bij de verkoop van een huis al naar boven bijgesteld.'

In haar werk krijgt ze ook met arrogante kijkers te maken, die een bepaalde prijs te hoog vinden en hun frustraties op haar projecteren. 'Dat is niet altijd even leuk, ik probeer me daar tegen te wapenen. Het zal wel een kwestie van ervaring zijn'.

Kilometers maken doe je al snel hier, aldus Annemarie, terwijl ze de auto

start. We toeren door het platteland van de niet al te welvarende streek met veel vervallen panden. Koeien kijken je nieuwsgierig aan, de horizon staat wit van de sneeuw. 'De huizenprijzen zijn hier de laatste vijf jaar extreem gestegen. Die gekke Nederlanders en ook de Engelsen betalen toch wel wat we vragen, denken ze hier. En vaak is dat ook zo. Er zit hier veel armoede, de mensen hebben vaak nog geen internet en werken nog met betaalcheques. Sarkozy? Die is rijk en dus niet een van hun. De vrouwen werken hier veel meer dan in Nederland. Dat moet wel om te overleven. De kinderen maken op school veel meer uren, de cultuur is hiërarchischer.'

Wonen doet Annemarie dus in Lombez, haar eigen door Remy verbouwde kantoor heeft ze in het centrum van Samatan. Integreren in de Franse dorpsgemeenschap is een lastig proces, dat heel wat sociale vaardigheden vergt. 'Het is anders dan het leven in Amsterdam. Maar dat heeft ook zijn charme. Ik ga naar de tandarts waar geen wachttijden voor zijn, of

naar de dokter waar ik twee uur in de wachtkamer zit en met iedereen praat. Of ik ga op kraambezoek bij de accountant, of naar de kapper waar je het laatste dorpsnieuws hoort. En ik zit ook in de organisatie van een lokaal festival. Dat vinden ze prachtig, ook al ben ik dan vaak verhinderd. Men neemt nog de tijd voor elkaar, dat is een belangrijk gegeven.'

De fraaie stad Toulouse (die bij het ter perse gaan van deze uitgave het wereldnieuws haalde met hevige rellen in de voorsteden) ligt op ongeveer een uur rijden. Annemarie komt er wekelijks vanwege haar deelname aan een van haar liefhebberijen: improvisatietheater. 'Ontzettend leuk. Het gaat dus allemaal in het Frans. Eerlijk, ik ben echt bekaf als ik 's avonds thuiskom.'

En de toekomst? 'Voor jezelf beginnen is best eng, spannend, confronterend. Maar het is een avontuur waar ik bewust voor kies. Dit is mijn kennisdomein. Ik kan in deze markt een plaats veroveren. Misschien dat ik er op termijn wel een filiaal bij wil. In de buurt van Bordeaux of zo.' ■

Medisse Biomateriaal

Sandra de Vos (35) studeerde van 1990 tot '97 chemische technologie op de UT. Daarna werkte ze bij enkele bedrijven in binnen- en buitenland. Ze deed een MBA in Oxford en werd op die manier enthousiast voor het ondernemerschap. De Vos: 'Twente is een ondernemende universiteit, maar Oxford is daarin veel verder ontwikkeld. In Oxford kom je veel in contact met andere, al dan niet succesvolle, ondernemers en bovendien worden cursussen aangeboden voor startende ondernemers. Dat mis ik hier wel een beetje.' De Vos zou op de UT ook wel cursussen voor starters willen geven. 'Maar helaas kom ik daar door tijdgebrek nog niet aan toe.'

Na haar terugkeer in Nederland kwam De Vos al snel in contact met een paar hoogleraren van de TNW-vakgroep polymeerchemie & biomaterialen. 'Met hen heb ik in 2006 een bedrijfsidee uitgewerkt en Medisse opgericht. We zoeken, ontwikkelen en verkopen toepassingen van het biomateriaal

PTMC voor de medische markt. Met deze gepatenteerde technologie kunnen we flexibele elastische filmpjes maken die afbreken in het lichaam. Dat is heel nuttig met het oog op bijvoorbeeld verklevingen na een operatie.'

Als minidoorbraak noemt De Vos de positieve resultaten bij de eerste dierproeven. 'Toen wist ik dat we op de goede weg zaten.' Dit soort onderzoek is wel een moeizame operatie, vindt ze. 'Het duurt allemaal zo ontzettend lang om het product succesvol te ontwikkelen.'

Bij de start van haar onderneming kon De Vos zich direct fulltime op haar bedrijfje richten. Ze had geld uit subsidies, maar deze geldstroom is inmiddels gestopt. 'De laatste tijd ben ik erg druk met het zoeken van nieuwe investeerders, voorlopig kost het bedrijf namelijk alleen maar geld.' In afwachting daarvan werkt ze op dit moment op haar eentje, deels thuis in Amersfoort, deels bij de vakgroep polymeerchemie & biomaterialen op de UT. Desondanks rekt De Vos nog steeds op een succesvolle toekomst. 'Het product biedt ontzettend nuttige toepassingen en alleen al voor de eerste toepassing is er een markt van 400 miljoen euro per jaar.'

Axiom-IC 'Nuttige'

Daniël Schinkel (29) studeerde elektrotechniek aan de UT en is promovendus bij de EWI-leerstoel Inter Circuit Design. Samen met twee collega-aio's en een (deeltijd)professor ontstond het idee om iets commercieels te gaan doen. 'Wij hadden allemaal puur technische kennis en daarom zochten we al snel contact met twee mensen buiten de UT die wat meer in de bedrijfskundige hoek zaten,' vertelt Schinkel enthousiast.

Na een lang voortraject werd Axiom-IC officieel in oktober 2007 opgericht. Het bedrijf nam direct een aantal medewerkers in dienst en huurde een ruim pand tegenover de campus. 'We opereren in een bestaande markt en voor onze start hadden we al veel geïnteresseerde bedrijven en dus waren we niet erg bang voor een gebrek aan klandizie. Bedrijven als Philips en Stichting Ruimtevaart Onderzoek Nederland kunnen we inmiddels rekenen tot onze klanten.'

Axiom-IC ontwikkelt schakelingen op chips die analoge signalen om kunnen zetten naar digitale, of andersom. Het bedrijf kan hiermee 'erg nuttige' onderdelen leveren voor bijvoorbeeld audioapparatuur, telefoons of de ruimtevaart.

De firma opereert volgens een bestaand business model in een bestaande markt, maar toch denkt Schinkel dat Axiom-IC zich kan onderscheiden: 'Met behulp van onze academische technische kennis hopen we intellectueel eigendom

onderdelen

te kunnen ontwikkelen en zo echt een meerwaarde te kunnen bieden met specifieke hoogwaardige producten. We willen geen standaard bedrijf zijn dat uren schrijft, maar echt met eigen technieken en systemen komen.' Bij Axiom-IC staat de techniek dan ook duidelijk voorop: 'We - mijn compagnons van de UT en ik- zijn deze firma gestart uit technische motieven. We wilden onze kennis graag eens toepassen in de praktijk, dat staat voorop. Het ondernemerschap moet nog verder ontwikkeld worden. Op dit moment werken een stuk of acht mensen.'

Schinkel is blij dat zijn bedrijf bij de start al zo goed loopt, maar ziet ook nadelen. 'Ik ben ontzettend druk de laatste tijd. Niet dat we standaard 80 uur per week werken, maar omdat ik in de avonduren ook nog aan de slag ben met de afronding van mijn proefschrift is het behoorlijk zwaar.' De drukte van het opstarten gaat wel een keer voorbij. We gaan er ook mensen bij nemen. Die moeten dan wel goed gekwalificeerd zijn, de kwaliteit staat voorop.'

Keypoint Vervoer en verkeer

Leo de Jong (53) werkte, na zijn studie civiele techniek in Delft, vijftien jaar als projectmanager. Vanaf 1994 werkte hij op UT bij de opleiding civiele techniek en management. Maar De Jong zocht meer dynamiek. 'Ik hield echt energie over bij mijn baan op de universiteit en bovendien kwam er vanuit mijn oude netwerk veel vraag naar mijn diensten.' Gesteund door de UT startte de ingenieur zijn bedrijf Keypoint. 'Financiële steun van de UT had ik niet nodig, maar de begeleiding van enkele hoogleraren kon ik zeker gebruiken,' vertelt De Jong.

Keypoint is een adviesbureau voor vervoer en verkeer en is 'gek' op innovatieve projecten. 'We hebben bijvoorbeeld het dynamische reizigersinformatiesysteem in de Twentse bussen gemaakt. Nu heel gewoon, maar toen was het een regelrechte innovatie dat reizigers precies kunnen zien wanneer hun bus vertrekt en of ze op tijd aankomen. Het systeem zorgt er zelfs voor dat verkeerslichten pas later voor een bus op groen gaan wanneer deze voor ligt op schema.'

Al snel nam De Jong medewerkers in dienst, maar zijn kantoor bleef nog enkele jaren aan huis. 'Op een bepaald moment werd het zo druk dat er tegelijkertijd in de keuken, woonkamer en tijd werd vergaderd.' Na enkele jaren in een pand aan de Hengelosestraat te hebben gezeten verhuisde Keypoint in 2001 naar een kantoor aan de Institutenweg, dat De Jong zelf liet bouwen. 'Het is precies zo ingericht als het bedrijf, informeel en met veel interne communicatie. Grote deuren,

veel glas en heel open. Als ik ergens even niet meer uitkom dan roep ik door het pand om hulp en dat werkt prima. Heel anders dan op de universiteit, daar wordt veel te veel in hokjes gewerkt.'

De Jong herinnert zich dat in 2003 de geldkraan voor grote vervoerprojecten vanuit de overheid flink werd dichtgedraaid. 'Veel collega-bedrijven zijn toen failliet gegaan, maar ik zag dit puur als een prachtige uitdaging om toch overeind te blijven.' Stiekeme acties van werknemers ziet De Jong wel als een zware last. 'Ik heb eens ontdekt dat een medewerker tijdens werktijd voor de concurrent aan het werk was, dat vond ik een heel vervelende situatie.' Desondanks hield de ondernemer het vertrouwen in zijn personeel. 'Dat moet wel.' Keypoint is in de loop der jaren gegroeid tot ongeveer 25 medewerkers en dat zal voorlopig wel zo blijven. 'Met nog meer personeel wordt het intern lastig werkbaar. Dan start ik liever een extra filiaal. Of er moet nog een spin-off onder ons bijkomen, ook al hebben we er al vier.' De Jongs enthousiasme is zijn drijfveer. 'Ik snap niet dat andere ondernemers zeuren dat het zo zwaar is. Mijn werk is echt mijn hobby, en ik heb er ontzettend veel plezier in.'

Ank Bijleveld, staatssecretaris Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

‘Het blijft wennen, dat Haagse wereldje’

De deur van haar werkkamer staat gewoon open, net zoals toen ze nog burgemeester van Hof van Twente was. Oud-bestuurskundestudent Ank Bijleveld-Schouten (45) is nu bijna een jaar staatssecretaris Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. En hoewel ze geen onbekende is binnen de Haagse politiek, blijft het wennen in dat wereldje.

Koekjes en chocolade op tafel, een kopje senseo binnen handbereik en een eekhoorn die op het terras in de tuin rondjes rent. Zomaar een donderdagmorgen in oktober. Locatie: huize Bijleveld in Goor. ‘Leuk hè?’, zegt Ank Bijleveld, terwijl ze vanaf de keukentafel naar buiten tuurt. ‘Die eekhoornpjes komen af op de walnotenboom in onze tuin.’ Vandaag reist de staatssecretaris eens niet naar Den Haag. De Kamer is nog met herfststreces en dat biedt Bijleveld iets meer ruimte in haar drukke agenda. ‘Dus kon ik eens een dagje vrij plannen.’ Student Ank kwam in 1980 naar de campus. Eigenlijk had ze Frans willen studeren, bekend ze. Maar altijd leraar zijn, dat lonkte uiteindelijk ook niet. Het werd bestuurskunde, omdat ze in politiek en samenleving geïnteresseerd was en daarom graag bij de overheid wilde werken. Bijleveld ging op de campus wonen, aan de Calslaan 34. ‘We hebben nog regelmatig een reünie. Ik kan niet altijd, maar vind het wel heel leuk om er bij te zijn. Ook bij jubilea of bijzondere feesten, nodigen de huisgenoten elkaar nog altijd uit.’ ‘Ik was geen student die veel uit ging, speelde wel volleybal

Iedere week fitness met André, Maria, Gerda en Jacqueline

Loopbaan

Ank Bijleveld-Schouten werd op 17 maart 1962 in IJsselmuiden geboren. Ze studeerde van 1980 tot 1986 bestuurskunde aan de UT en ging daarna als medewerker stafbureau en als projectleider bij de gemeente Hengelo aan de slag. Voor het CDA was ze lid van de gemeenteraad van Enschede (1986-1989) en lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1989-2001). Vanaf 2001 was ze burgemeester van Hof van Twente, tot haar benoeming op 22 februari 2007 tot staatssecretaris.

Als burgemeester bekleedde Bijleveld een groot aantal functies. Zo was ze onder meer plaatsvervangend kroonlid van de Sociaal-Economische Raad, lid raad van toezicht van het ITC, voorzitter van de Stichting Reclassering Nederland en lid van het dagelijks bestuur Veiligheidsregio.

bij Harambee. Ook was ik actief in het studentenpastoraat. Daar was ik ook een tijdje voorzitter. En natuurlijk liep ik de Batavierenrace, meerdere malen zelfs.'

Haar echtgenoot, Riekele Bijleveld, ontmoette ze ook tijdens haar studie. Na haar afstuderen wilde ze in Enschede blijven wonen. En hoewel ze een aio-plaats kon krijgen, koos ze toch voor een functie bij de gemeente Hengelo. 'Ik was in die tijd kandidaat voor het CDA voor de gemeenteraad in Enschede. Uiteindelijk werd ik fractiesecretaris. Dat kostte veel tijd. De functie als beleidsplanner in Hengelo was parttime. Zo had ik mooi de kans om rond te kijken in de ambtelijke keuken.' Het CDA, dat was iets waar ze mee opgroeide. Maar natuurlijk spreken de uitgangspunten haar ook aan. 'Ik schaar me tot de linkervleugel van het CDA. Ik ben tamelijk kritisch, kijk nauwkeurig wat er zoal gebeurt binnen de partij. Ook heb ik vaak meegewerkt aan verkiezingsprogramma's. Erg interessant was dat. Proberen om jouw inbreng, jouw opvattingen, in te passen in die van het CDA-programma.'

Ze bleef gedurende haar hele carrière - als gemeenteraadslid, Tweede Kamerlid, burgemeester en nu als staatssecretaris -

haar partij trouw. Over het CDA nu: 'Als één van de weinige partijen zijn we stabiel. Het rommelt bij de PvdA en de VVD. De kiezer weet dat. Het CDA probeert daartussen als rots in de branding te fungeren. Balkenende is daarin succesvol, vind ik. Burgers willen zekerheid, maar het huidige kiezerspubliek is ook vluchtig. *One issue* kan de hele boel weer doen verschuiven. Kijk maar naar alle perikelen rondom Rita Verdonk.'

Zelf noemt de staatssecretaris zich 'meer van de inhoud'. 'Al weet ik heus wel dat de menselijke factor een grote rol speelt.' Goed aan het huidige regeerakkoord vindt ze de aandacht voor de verhoudingen tussen overheden en burgers. 'Die is de laatste jaren verslechterd. Niet voor niets is de 100 dagen tour ingesteld: het kabinet moet weten wat er leeft onder burgers en wat wij als kabinet kunnen betekenen.' Dat is precies één van de doelen die zij bij haar aanstelling als staatssecretaris stelde: werken aan betere verhoudingen. 'Onlangs werd een bestuursakkoord gesloten met gemeenten over de prioriteiten voor de komende vier jaar. Doel is dat de rijksoverheid en de gemeenten naar een optimale dienstverlening voor de burger streven. De gemeente dient daarbij als eerste loket voor de overheid. Een van de andere prioriteiten is het merkbaar verminderen van de regeldruk. Minder regels dus. De overheid moet mensen helpen, niet hinderen.'

Haar eerste jaar als staatssecretaris vond Bijleveld 'wel weer even wennen'. Maar ook was ze verrast dat ze juist voor deze portefeuille werd gevraagd. 'Toen ik nog in de Kamer zat had ik wel te maken met Antilliaanse zaken, maar nooit nadrukkelijk met het binnenlands bestuur. Ik was woordvoerder sociale zaken. Juist als oud-burgemeester is het wel ontzettend leuk om op deze post te zitten. Guusje ter Horst (haar minister, red.) was bovendien ook burgemeester.'

Maar dat wennen, dat blijft. Als burgemeester wilde ze haar werk zo laagdrempelig mogelijk doen. In Den Haag is dat lastiger, de hiërarchie is er groot. 'Bij Hof van Twente kende ik iedereen, bij BZK werken een paar duizend mensen. Toch staat ook nu de deur open, dat wil ik per se. Verder heb ik als eerste bewindspersoon meegedaan aan de sportdag van BZK. Dat had nog nooit eerder iemand gedaan en het werd zeker gewaardeerd.' Ook het 'voortdurend begeleid' worden, vindt ze niet altijd gemakkelijk. 'Mijn chauffeur is tegelijkertijd ook degene die waakt over mijn veiligheid. Besluit ik een stukje door Den Haag te wandelen, dan wandelt-ie dus gewoon mee.' Sinds kort heeft ze een flat in Den Haag. Elke dag vanuit Goor op en neer was toch wel pittig. Nu doet ze mee aan de wekelijkse bedrijfsfitness met de ministerraad. 'Samen met Gerda Verburg, Maria van der Hoeven, Jacqueline Cramer en André Rouvoet train ik elke vrijdagmorgen. Het fanatiekst is Maria, maar die doet dan ook al het langst mee.'

Een paar dagen na dit interview staat een grote reis op het programma. De staatssecretaris zal in twee weken tijd zes eilanden van de Nederlandse Antillen bezoeken. 'We gaan een aantal harde noten kraken, onder andere op het gebied van financiële onderhandelingen en de rechtshandhaving.' Best leuk vindt ze dat reizen, maar twee weken is het maximale dat ze van huis wil zijn. 'Anders wordt het voor mijn twee dochters en man ook zo ongezellig.' Op het strand liggen, is er trouwens écht niet bij, lacht ze. 'Ik bezoek samenwerkingsprojecten en zit veel in overleg. In een kamer met airco. Van het natuurschoon zie ik echt niet veel.' ■

Kantoor aan huis

Jan Schultink vertrok na zijn informaticastudie in 1994 naar het buitenland en bleef daar. Hij werkte als consultant bij McKinsey en reisde door heel Europa.

En passant behaalde hij in 1995 zijn MBA in Fontainebleau, waar hij ook zijn Israëlische vrouw Anat leerde kennen. Vier jaar geleden startte hij zijn eigen adviesbureau in Tel Aviv. Zijn vrouw werd al snel ook zijn zakenpartner. 'Ik ga hier niet meer weg, ik voel me prima.'

Tekst en foto's: Bert Groenman

De taxichauffeur: 'Het zijn altijd de Arabieren die voor de herrie zorgen, althans de extremisten. Ik ben zelf geen Arabier, maar ik zie er wel zo uit. Ik word dus altijd aangehouden. Zie je dat knopje onder het stuur? Dat is alarm. De politie staat hier binnen vier minuten. Er zit ook een knop bij het koppelingspedaal.'

De Israëlische vliegtuigpassagier, net terug van een klus in Parijs: 'Arabieren maken deel uit van deze samenleving, het zijn landgenoten. Ik woon zelf in een kibboets. Ja, zonder Arabieren. Het is een dorp met tachtig families. Iedereen kent elkaar, daar gebeurt nooit wat. Zelfmoordaanslagen getuigen van absoluut afwijkend gedrag. Het is onvoorstelbaar en idioot dat ouders hun kinderen beloven dat ze daarmee in het paradijs komen. De Islam is het probleem. Kijk maar naar de taal die de regering van Iran uitkraamt. Men leeft in de middeleeuwen en kijkt niet naar de toekomst. Dat land en de buurlanden Libanon en Syrië erkennen ons niet. Dat geeft een onbestendig gevoel waar je nooit aan went. Als je me vraagt of ik denk dat het schuchtere begin van een mogelijk vredesproces zal slagen, zal ik antwoorden: nee, daar heb ik geen vertrouwen meer in. Het is zo vaak geprobeerd en het gaat elke keer weer mis. Maar we voelen ons wel vastberaden en zijn ondernemend.'

Jan Schultink, zelfstandig strategisch adviseur en ondernemer: 'In Israël wonen 1 miljoen Arabieren, de meeste in Arabische dorpen verspreid over het noorden van het land. Ze profiteren eigenlijk niet van de economische boom rond Tel Aviv. De periferie is veel armer, het aanbod aan producten is er beperkter. De Arabieren hebben net als de zeven miljoen Joden in het land hun eigen cultuur en hebbelijkheden. In principe gaat die samenwoning heel goed en kan het een voorbeeld zijn voor landen als Nederland of Frankrijk. Sinds Israël een muur heeft gebouwd langs

de grenzen van de bezette gebieden is bijvoorbeeld het aantal autodiefstallen aanzienlijk afgenomen. Een feit is dat Arabieren die -bijvoorbeeld- op de bezette westelijke Jordanoever wonen en niet meedelen in de groeiende economie van Israël niet meer zo gemakkelijk het land in komen.' 'Zeker, men is hier beducht voor de Hezbollah of Hamas, maar de echte dreiging komt vanuit Iran. Dat geldt niet alleen voor Israël, maar voor de hele wereld. Als de fundamentalisten daar een kernbom ontwikkelen worden wij als eerste land van de kaart geveegd, is het algemene gevoel hier. Hoe het verder moet? Niemand die het weet. De huidige situatie is nu redelijk rustig en daarom zo slecht nog niet.'

Woensdag 7 november 2007. De taxi brengt de verslaggever in het begin van de avond van Ben Goerion Airport naar het appartementencomplex Sea & Sun dat net ten noorden van Tel Aviv ligt, vlak aan zee. Reizen per bus is niet zo handig, had Schultink al laten weten. Duurt te lang. Iedereen pakt hier de auto. Dus zijn er veel files rond de stad. Een taxi is veiliger, je weet maar nooit. Jan (38) woont op negen hoog, met zijn Israëlische vrouw Anat Naschitz (40) en hun twee kinderen van een en drie. De omgeving is nog kaal en winderig, het bouwproject nog lang niet klaar. Maar er wordt stevig gewerkt, net als elders in Tel Aviv waar de wolkenkrabbers als paddestoelen uit de grond schieten. Het appartementencomplex met een centrale, beveiligde entree herbergt op de begane grond winkels en horecavoorzieningen. Achter een getralied hekwerk bevindt zich het ondergrondse wagenpark van de bewoners.

Schultink: 'We hebben net de flat naast ons, toen die vrijkwam, erbij gekocht. We maken er één geheel van. Daarmee krijgen we meer ruimte en uitzicht op zee.' Aan de grote zeeboulevard in Tel Aviv, een kilometer of zes verderop, zou

in Tel Aviv

Jan Schultink in de HaPisga Garden, met op de achtergrond de hoogbouw van Tel Aviv.

hij absoluut niet willen wonen, zegt hij. Nu de economie weer goed gaat schiet de grondprijs er als een komeet omhoog. 'De gekte kent daar geen grenzen: je betaalt er 8000 dollar de vierkante meter voor een appartement op de hoogste verdieping.'

Schultink drijft samen met zijn vrouw het adviesbureau Axiom One, met kantoor aan huis. Dat wil zeggen: een kamer met twee pc's, een paar stoelen en een telefoon. 'Dat is ons gereedschap. Meer vierkante meters hebben we niet nodig. Ik durf echter te zeggen dat onze hardware en software beter en zwaarder is dan dat van een groter adviesbureau. We besparen op overhead en dat investeren we in apparatuur en programma's. In deze kamer maken

we onze analyses. Het overleg en de meetings met onze klanten doen we in de bedrijven zelf. Met twee kleine kinderen is dit ideaal zo.'

Axiom One bestaat nu een jaar of vijf en de zaken gaan goed, heel goed zelfs. Schultinks werkgebied omvat grote bedrijven maar ook enkele tientallen startups. Hij stelt als strategisch adviseur businessplannen op, financiële adviezen, risico-analyses en marktverkenningen. Adviseert ook investeerders die geld willen steken in kleine bedrijfjes. En helpt bij het maken van bedrijfspresentaties. 'Israël is echt een technologieland. Exporteert ook technologie. Ik zit in de ict en werk veel met startups. De rol van de overheid is weer anders dan in Nederland of Amerika. Er zijn hier

diverse groeigebieden die goed zijn te vergelijken met Silicon Valley in Californië en Massachusetts (rond de topuniversiteiten Harvard en MIT, red.).' Het vak leerde hij vanaf 1992 bij McKinsey in Amsterdam, Londen en andere Europese steden. Zijn vrouw Anat heeft een juridische achtergrond, ze werkte een tijdje als advocaat en net als haar echtgenoot bij McKinsey. Haar werkgebied betreft vooral medical devices en de gezondheidszorg. Het stel ontmoette elkaar in 1994 in het luisterrijke Fontainebleau, een uurtje onder Parijs, waar beiden een MBA-opleiding volgden aan het prestigieuze instituut Insead. 'Het klikte meteen en daarna zijn we niet meer van elkaars zijde geweken.' Schultink studeerde van 1987 tot 1992 informatica en deed

er van alles bij naast zijn studie. Hij was voorzitter van studievereniging Inter-Actief, organiseerde samen met anderen een studiereis naar Japan, was lid van de faculteitsraad ('eigenlijk hield ik niet van die technocratische discussies, het was mijn wereld niet') en de facultaire onderwijscommissie. Was ook bestuurslid van de JOVD, afdeling Twente. Na de Franse periode werkten ze allebei, zoals gezegd, voor McKinsey, Jan in diverse Europese landen, zonder Anat in Amsterdam, en later -tot hun vertrek naar Israël- samen in Londen.

Ze vonden die stad vooral duur en niet geschikt om er een gezin te stichten. 'We begrepen die Engelse cultuur niet. Ik heb er wel veel ervaring opgedaan, McKinsey betaalde mijn MBA. Het is een mooi bedrijf, er zitten slimme mensen, ik heb er geleerd hoe het bedrijfsleven in elkaar zit. Maar de 'job for life' bestaat niet meer. Informatie en persoonlijke netwerken gaan allemaal via het internet. Ik deed wat veel professionals na jarenlange ervaring doen: ik begon voor mezelf. Daarbij, ik was niet meer zo enthousiast over dat leven in al die vijfsterrenhotels. Veel van huis, veel poeha. We hebben een eigen bedrijf, met z'n tweeën, zonder personeel. Het is: of doen zoals we het nu doen, of een stuk groter worden met minstens tien man personeel. De keerzijde daarvan is dat je alles moet delegeren en zoiets als een carrièrepad moet uitstippelen voor je personeel. Groei kan altijd nog, maar niet nu.'

Vanaf het balkon zijn in de verte de heuvels van de Westbank te zien, een afstand van misschien dertig kilometer. De Golanhoogten liggen wat verder naar het noorden, bij de grens met Syrië. 'Vanaf daar kijk je zo op de bunkers van de Hezbollah in Libanon. Ik bezoek er regelmatig een van de vele wijngaarden. Weet je dat daar uitstekende wijn vandaan komt? Flora en fauna in de Golan zijn overweldigend, er wonen weinig mensen. Het gebied is veroverd op Syrië. Of Israël het gebied ooit teruggeeft? De grote vraag voor iedereen

hier is, blijft het daar dan ook bij?' Een vliegtuig scheert over het wooncomplex, klaar voor de landing. 'Die dingen hoor ik niet eens meer.' Indringender is zijn besef dat het luchtalarm in tijden van crisis te allen tijde kan afgaan op de nadering van een korte afstandsruket die wordt afgevuurd vanuit Libanon. 'In die vijf jaar hebben we dat twee keer meegemaakt: eentje in 2003 (de tweede Golfoorlog) toen ik de ramen had afgeplakt en gasmaskers had klaarliggen en de tweede afgelopen zomer (vanwege de twee ontvoerde Israëlische militairen). Dan heb ik twee minuten de tijd om me met vrouw en kinderen naar de schuilkelder onder het gebouw te begeven. Mensen in het noorden van het land, in Haifa bijvoorbeeld, deden dat een paar keer per dag, vier weken lang. Maar, *keep your fingers crossed*. Niks is zeker. In onze kennissenkring zijn er mensen die familieleden of naaste bekenden hebben verloren door zo'n zelfmoordactie in de stad. De laatste dateert al weer van april vorig jaar, maar toch. Ik raad mijn gasten af om in een bus te gaan zitten, want dat is niet helemaal oké. Ja, het is hier een beetje *edgy* af en toe. Feit blijft natuurlijk dat er vanuit de Gazastreek een stuk of vijf, zes raketten per dag worden afgevuurd op dorpen in Israël. Dat is overigens al lang geen nieuws meer, maar het gebeurt wel.'

Voor de rest is Israël een normaal, westers land, oordeelt hij. De kwaliteit van leven is hoog, ondanks die

voortdurende alertheid van de mensen op eventuele aanslagen. De beveiliging is overal extreem, security is een belangrijke bedrijfstak. Het geeft ook wel weer een veilig gevoel. Legt uit: 'Het is de afweging die je maakt, de deal die je sluit. Er heerst een ondernemend werkklimaat, waarin onze zaak goed gedijt. Tel Aviv gaat als een speer. De economie draait op volle toeren en dreigt zelfs een beetje oververhit te raken, de huren rijzen de pan uit. Het land is bezig met een inhaalslag. Wat wel opvalt zijn de over het algemeen extreem lage salarissen. En ja, het is altijd lekker weer, er is weinig criminaliteit. Ik hoef niet bang te zijn dat het buitenspiegeltje van m'n auto wordt vernield.

'Hoe dat komt? Misschien door de discipline vanuit het leger. Iedereen heeft die ondergaan. Voor jongens is de dienstplicht drie jaar, voor meisjes twee. Dat heeft invloed op hun persoonlijkheid en verantwoordelijkheidsbesef. Velen maken daarna nog een wereldreis om weer even van de herwonnen vrijheid te genieten. Dat betekent dat ze later gaan studeren dan in Nederland, maar ze staan dan wel steviger in hun schoenen.' Schultink noemt het een misverstand te denken dat Israël een militaristische natie is. 'Het is een rechtsstaat, die heel democratisch is. Met uitstekende, kritische kranten.'

Met het Hebreeuws, waar de buitenlander geen touw aan kan vastknopen en dat bovendien van rechts naar links gelezen dient te worden, kan

Jan Schultink aardig uit de voeten. 'Ik heb zes maanden op een taaltraining gezeten. Ik versta het redelijk en spreek het op, zeg maar, campingniveau. Ik heb geluk dat het in mijn werk vooral draait om algemeen gangbare Engelstalige zakentermen. Winst, verlies, groei. Maar ik heb op mijn pc een vertaalprogramma, dus ik red me prima.'

Twee dagen later, de oude stad.

Schultink: 'Ik wil je graag de oude stad Jaffa laten zien. Dan zie je de contrasten met het moderne Tel Aviv, waar alles de lucht in wordt gebouwd.' Zoals Tel Aviv bekend staat om zijn wervelende nachtleven, zo heeft Jaffa zijn hangplekken, zijn sloppenbuurten en zijn oude vervallen huizen, vertelt hij. Er wordt volop gemarchandeerd in alles wat los en vast zit. Antieke spulletjes, witgoed, gedateerde bankstellen, hele keukeninstallaties wisselen dagelijks soepel van eigenaar.

Tussen de bouwvallen wordt ook volop gesloopt en nieuwbouw gepleegd. Oude huizen die het midden houden tussen 'Rietveld' en 'koloniaal' krijgen een nieuwe aanblik. Er zit schot in, vindt Schultink. De Arabische stijl overheerst er met zijn blauwe kleuren en spitse ramen naast elkaar. De atmosfeer is er oosters, mysterieus bijna. Er zijn tal van toeristische bezienswaardigheden, schilderachtige steegjes en, volgens Schultink, enkele uitstekende restaurants. En genoeg pandjes die het opknappen meer dan waard zijn.

'We hadden hier bijna een huis gekocht, onze *bohemian dream*. Maar we zagen er toch maar vanaf toen we kinderen kregen.'

De oud-UT-student zegt Nederland helemaal kwijt te zijn. 'Ik ben er in jaren niet meer geweest. Ik volg het Nederlandse nieuws op internet. Verbaas me over de verschillen. In Israël maakt men zich bijvoorbeeld helemaal niet druk om de identificatieplicht. Iedereen, zelfs onze kinderen, heeft hier een ID-nummer, dat is heel normaal.'

Zijn toekomst ligt in Israël, verzekert hij. 'Ik blijf hier.' Wat hij leuk zou vinden is om Nederlandse delegaties die geïnteresseerd zijn in kennisregio's, innovatie en start ups, de weg te wijzen in het land. 'Ik zit er middenin, er gebeurt op dit gebied van alles'. Terug in de city wijst Schultink op de anti-tankpaaltjes rond de Amerikaanse ambassade. 'Dat is dan weer het andere gezicht van Tel Aviv'. ■

Spoedoverleg: bewoners en oud-bewoners
bijeen in huize Burghouts, zondag 7 oktober.
(foto: Arjan Reef).

Hubertus trilt op zijn

Geen studentenhuis stond het afgelopen jaar zo in de belangstelling als Huize Heilige Hubertus aan de Noorderhagen. De huisbaas wil van de bewoners af zodat hij het pand vrij van huur kan verkopen en stuurde in augustus een knokploeg op ze af. Maar de Hubertanen beschikken over een niet misselijke achterban. Oud-bewoners sprongen voor de jonkies in de bres en overwogen nu het pand van de huisbaas te kopen. 'Vier ton is niks, in de vastgoedwereld.'

In de zomer van 2007 maken de Hubertanen bange dagen door. Huisbaas Kuiper is de bewoners liever kwijt dan rijk zodat hij het huis voor een mooie som kan verkopen. Daarbij schuwt hij geen geweld. Hij plaatst twee van zijn handlangers in het pand aan de Noorderhagen, zogenaamd als nieuwe huurders. De twee (volgens de bewoners 'type kermisopbouwers van het zwaardere soort') zoeken ruzie met de studenten. Er vallen rake klappen en een

bewoner wordt met de dood bedreigd. De oud-bewoners, een club van vijftig man, zeggen steun toe aan de jonkies. De vereniging Huize Heilige Hubertus schakelt een advocaat in. Er volgt een kort geding waarbij de huisbaas een straatverbod krijgt opgelegd. De rechtbank in Almelo noemt de eigenrichting van Kuiper een doodzonde. Maar daarmee is de zaak nog niet opgelost. Zondag 7 oktober komen een aantal oud-bewoners, vijftien man, en de huidige bewoners bij elkaar in het optrekje van Arthur Burghouts, directeur van consultancybureau Borger & Burghouts. De meesten zitten in het vastgoed, in de consultancy, of hebben een eigen onderneming. Maar voor dit spoedberaad maken ze tijd. De situatie is urgent: naar het schijnt heeft Kuiper het pand verkocht aan de Woongroep Twente. De 'ouwe lullen' willen precies weten hoe het zit, is er geen mogelijkheid om met

Vrijdag 30 november: de oude lullen poseren voordat het jaarlijkse Hubertusfeest begint. De tekst op de truien slaat op de omstreden huisbaas en zijn maten.
(foto: Frans van der Veeken)

Het veelbesproken pand aan de Noorderhagen in de Enschedese binnenstad (foto Frans van der Veeken).

grondvesten

z'n allen het pand te kopen en zo het gekoesterde Hubertuserfgoed te behouden? Het kan toch niet waar zijn dat 25 jaar geschiedenis zo moet eindigen? De jaarlijkse huisfeesten aan de Noorderhagen zijn bekend in heel Enschede, en het pand wordt beschouwd als een broedplaats van ondernemend talent. De meest succesvolle: Geert-Jan Bruinsma, oprichter van Bookings.nl. De ouwe lullen overladen de huidige Hubertanen met vragen. Betalen ze de huur op tijd? Is er achterstallig onderhoud? De jonkies reageren bedeesd op alle vragen, het respect voor de oudjes is voelbaar, de gebruikelijke babbels blijven even achterwege. In een herenhuis als Hubertus wordt hiërarchie nog met een hoofdletter gespeld. Eind november is er weer nieuws. Achter de schermen is een hoop werk verricht en de Hubertanen zijn weer in gesprek met de huisbaas. Hij bevestigt het pand te hebben verkocht aan de Woongroep Twente middels een 'sterfhuisconstructie' (er komen geen

nieuwe studenten meer in, zodat het huis op termijn leeg komt te staan). Maar hij is bereid die koopovereenkomst te ontbinden als de bewoners het huis voor hetzelfde bedrag van hem zullen kopen. Uiteraard heeft de huisbaas daar zelf ook belang bij: als hij het pand aan de Woongroep verkoopt dan zullen de Hubertanen zich beroepen op huurbescherming en doorprocederen tot het gaatje. Dit zijn geen mannen die met zich laten sullen.

In het UT-Nieuws van 22 november vertelt bewoner en TBK-student Sebastiaan Ratha over de beoogde koop. 'We hebben een werkgroep ingesteld van kapitaalkrachtige oud-Hubertanen. Ik denk dat we tot een constructie kunnen komen waarbij de oud-bewoners garant staan voor een hypotheek.' Oud-bewoner en vastgoedeigenaar Martijn Julius is eveneens optimistisch tegenover UT-Nieuws: 'Vier ton lijkt een hoop geld, maar in de vastgoedwereld is dat niks. Met garantstellingen van oud-bewoners ziet een bank er denk ik wel wat in.' Gedacht wordt aan een constructie in de vorm van een stichting die de hypotheek gaat aflossen. Studenten die het huis bewonen betalen dan huur aan de stichting. Er is één probleempje: de bewoners hebben slechts tot 5 december de tijd om het geld bij elkaar te schrapen. En ook dan is het nog maar de vraag of de huisbaas onder zijn contract met Woongroep Twente uit kan. Bij ontbinding wacht een torenhoge boete en die zal de huisbaas aan de bewoners doorberekenen. Die hopen dan ook dat de Woongroep bereid is om afstand te doen van het contract.

Ondanks al het geharrewar blijven de Hubertanen doorgaan. Vrijdag 30 november vierden ze gewoon hun jaarlijkse huisfeest, waar ook oud-bewoners volop van de partij waren. Want feestjes die moeten nu eenmaal gevierd worden. Kom op zeg, ze hebben wel een naam hoog te houden! ■

Bij het ter perse gaan van deze editie was nog niet bekend of de bewoners erin zijn geslaagd het geld bij elkaar te schrapen.

Uw netwerk is groter dan u denkt!

De Universiteit Twente telt inmiddels ruim 22.000 alumni. Met een aantal daarvan heeft u misschien nog regelmatig contact. Maar er is waarschijnlijk ook een groep die u uit het oog verloren bent. Waar wonen en werken zij nu?

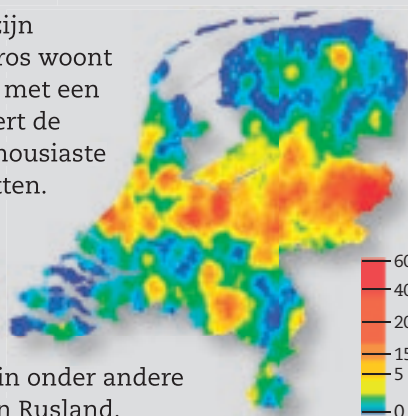

Wie woont waar?

Alumni van de Universiteit Twente zijn verspreid over de hele wereld. Het gros woont uiteraard in Nederland. In de regio's met een hoge concentratie UT-alumni probeert de Universiteit Twente, samen met enthousiaste oud-UT'ers, alumnikringen op te zetten.

Buiten Nederland zijn er UT-alumni te vinden in 65 landen. Ook daar weten oud-UT-studenten elkaar te vinden. In het najaar van 2007 zijn er activiteiten geweest voor alumni in onder andere China, Indonesië, Turkije, Vietnam en Rusland.

Verdeling van woonplaatsen UT-alumni in Nederland

Alumnikringen

De Universiteit Twente doet er alles aan om de band met haar alumni te onderhouden en waar nodig aan te halen. Voordelen zijn er voor beide partijen: alumni versterken hun onderlinge netwerk en de UT kan in voorkomende gevallen een beroep doen op haar afgestudeerden.

In de regio Den Haag hebben enkele alumni het initiatief genomen om elkaar regelmatig te ontmoeten. Inmiddels heeft dit initiatief navolging gekregen in Rotterdam en Amsterdam. Ook Eindhoven, Deventer, Arnhem/Nijmegen en Enschede doen binnenkort mee. Wilt u meer weten over alumnikringen bij u in de buurt? Kijk dan op www.alumnus.utwente.nl/alumnikringen

Wie werkt waar?

UT-alumni werken bij zo'n 5.000 verschillende bedrijven over de hele wereld. Elf werkgevers springen eruit met meer dan 100 UT-alumni in dienst.

Spin-offs

Bij bedrijven die uit de Universiteit Twente zijn voortgekomen (spin-offs) werken 400 alumni. In totaal zorgen de spin-offs voor ongeveer 6.000 arbeidsplaatsen in de regio Twente.

Herkomst gegevens

De hier gepubliceerde statistieken zijn gebaseerd op de gegevens die door de UT-alumni zelf aan de Universiteit Twente zijn verstrekt. Uw persoonlijke gegevens kunt u opgeven of aanpassen door in te loggen op www.alumnus.utwente.nl (*).

Wie zoekt u?

Bent u nieuwsgierig geworden naar uw vrienden van vroeger? Zijn er mensen met wie u vroeger sportte, borrelde of studeerde die u graag weer in uw netwerk op wilt nemen?

Begin 2008 komt er een nieuwe versie van de alumniportal, waarmee het makkelijker wordt om medealumni terug te vinden. Via uw alumnus e-mailadres komt u snel weer met elkaar in contact. Er zijn al ruim 10.000 alumni met een account op de portal en dit aantal blijft groeien.

Hoe hoger de kwaliteit van uw gegevens, hoe beter u door andere alumni teruggevonden kunt worden. Controleer uw gegevens alvast op www.alumnus.utwente.nl en pas ze zondig aan (*). Als u een account heeft op de portal krijgt u via uw alumnus e-mailadres vanzelf bericht over de vernieuwde portal.

Detail van de vernieuwde portal (2008)

Alumniportal

De nieuwe alumniportal bevat onder andere:

- Vernieuwd spamfilter
- Uitbreiding van opslagruimte tot 1GB
- Vernieuwde e-mailfaciliteit
- Bestandsbeheer
- Beter inzicht in uw alumninetwerk
- Uitgebreid adressenboek
- En nog veel meer...

Houd uw gegevens up to date op

www.alumnus.utwente.nl

(*) Heeft u geen inloggegevens, stuur dan een e-mail naar alumni@utwente.nl met daarin uw volledige naam en geboortedatum. U krijgt dan zo snel mogelijk uw gegevens toegestuurd.

Deze pagina's zijn geproduceerd door het Alumnibureau.

Donald Vons (CT&M) en Gabor Verwoerd (BSK) handelen in oude, gebruikte en gloednieuwe violen. Eens per maand maken ze een rondrit langs authentieke vioolbouwers in landen als Polen, Tsjechië en Hongarije. In de hoop fraaie meesterstukken op de kop te tikken. Die verkopen ze na terugkomst aan de amateur-vioolspeler. 'Nu nog de professionele markt aanboren,' aldus Verwoerd.

Gabor Verwoerd (links) en Donald Vons

Violen

De twee vrienden – beiden dertig en opgegroeid in het Twentse Borne – belandden bij toeval in deze opmerkelijke business. Vons, zelf vioolspeler: 'Wij waren drie jaar geleden op wintersportvakantie in Tsjechië.' Verwoerd: 'Dat skiën ging ons niet zo heel goed af.' Vons: 'Ik was al een tijdje op zoek naar een nieuwe viool en stelde voor om eens in de buurt rond te kijken.' Verwoerd: 'De latten hebben we niet lang onder gehad.' Het tweetal maakte een rondje langs een stuk of acht vioolbouwers en ontdekte een enorm prijsverschil. 'Een Nederlands exemplaar kost al gauw tienduizend euro. In Tsjechië nog niet de helft,' aldus Vons. 'In Oost-Europa bestaat het echte vakwerk nog. Er zijn speciale scholen om het beroep - dat daar nog loont - te leren.' De oud-UT-studenten zagen wel brood in de in- en verkoop van violen en richtten met een TOP-regeling van de UT in 2006 het bedrijf *Viool.biz* op. Verwoerd: 'Zeker omdat de Oost-Europese kwaliteit van meesterviolen erg goed is.'

Vons legt uit dat een viool een heel persoonlijk instrument is. 'Wat de één mooi vindt, kan de ander verschrikkelijk vinden. Ik heb uiteindelijk deze, roodachtige, gekocht.' Hij pakt zijn klassieke instrument erbij en draait 'em rond. 'Het uiterlijk is heel belangrijk,' weet Verwoerd. 'Ik ben zelf a-muzikaal, maar dat maakt niets uit. Bij de aanschaf letten we erop hoe fijn de viool gebouwd is. De taxatie gebeurt op basis van fysieke kenmerken.'

Vons laat zijn hand over de viool glijden. 'Op het achterblad kijk je hoe de nerven lopen. Bij een goede viool lopen ze van breed naar smal in het midden. En ruik eens. Apart hè? Ze gebruiken een speciale, sterk geurende lak. Die moet lang drogen. Zeker een maand en soms zelfs langer. Een viool bouwen duurt zeker wel een maand of vier.'

Verwoerd wijst op de vorm. 'Ook letten we op de krul, hoe die loopt en op de welving aan de zijkant. Hoe fijner gebouwd, hoe beter de verkoop.'

De markt is klein, maar 'redelijk lucratief. Helemaal ervan rondkomen lukt echter nog niet. 'Zeker niet met z'n tweeën,' zegt Vons. 'Ik werk daarom als beleidsmedewerker bij Rijkswaterstaat in Utrecht, waar ik ook woon. Gabor is wel fulltime met de in- en verkoop bezig.'

Echte grote klappers denken ze te kunnen maken als ze eenmaal doorstoten tot de professionele markt.

Verwoerd: 'Dat is een lastige klus. Professionals hebben vaak al een goede relatie met een vioolbouwer. Dat maakt het moeilijk om er tussen te komen.'

Vooralsnog wacht de betere amateur-markt. 'Niemand werkt zoals wij: op en neer knallen naar Tsjechië of Polen, violen in de kofferbak laden en hier weer verkopen. Dat maakt ons uniek.' ■

Broodje tijdens de eerste kringbijeenkomst in Amsterdam.

Alumnikringen

In oktober zijn twee nieuwe netwerken van oud-UT-studenten opgericht: de alumnikringen van Rotterdam en Amsterdam. In Rotterdam kwamen ongeveer dertig oud-UT'ers af op de eerste borrel van de kring. In Amsterdam luisterde een zelfde aantal alumni naar een presentatie van alumnus Jeroen de Brouwer over de invoering van de OV-chipkaart. Na afloop werd ook daar geborrel. Ook in andere steden, waaronder Utrecht, Groningen, Eindhoven en Maastricht, worden momenteel initiatieven ondernomen tot het oprichten van een alumnikring.

Jeroen de Brouwer, oud-student technische bedrijfskunde en initiatiefnemer in Amsterdam, over de oprichting van 'zijn' kring: 'Het alumnibureau heeft geïnformeerd of er belangstelling was voor een kring en gevraagd wie daar het initiatief toe wil nemen. Ik heb jaren gebruik gemaakt van de faciliteiten die de UT biedt en ik vind dit een mooie gelegenheid om iets terug te doen. Bovendien heb ik niet zoveel contacten en op deze manier kun je een netwerk van bedrijven opbouwen.'

'Het is de bedoeling om vier tot zes keer per jaar bijeen te komen. Dat ga ik niet alleen regelen, ik hoop ook dat anderen initiatief nemen tot dit soort borrels in combinatie met een bedrijfsbezoek of een interessante lezing', aldus De Brouwer. Zelf is hij momenteel als zelfstandig consultant in opdracht van East-West E-ticketing betrokken bij de invoering van de OV-chipkaart in heel Nederland. Op het hoofdkantoor van het Gemeentelijk Vervoersbedrijf Amsterdam liet hij zijn collega-alumni zien hoe de chip werkt en gaf hij een lezing. Het is een enorm project dat iedereen raakt. Volgens De Brouwer is er in 2009 landelijke dekking en verdwijnt de strippenkaart. Recent kwamen er uit politiek Den Haag echter berichten dat deze termijn waarschijnlijk niet gehaald wordt.

Jeroen de Brouwer

Veiligheidsnetwerk

Drie bestuurskundealumni, Roy Johannink (adviseur bestuur en veiligheid bij Van der Minnen, Monchen en Partners), Bram Kampschreur (controller bij politie Hollands-Midden) en Roderik Kouwenhoven (adviseur openbare orde en veiligheid bij Twynstra Gudde), namen ongeveer een jaar geleden het initiatief tot het oprichten van het Twents Alumni Veiligheidsnetwerk. Doelgroep: iedereen die in Twente is afgestudeerd bij Maatschappelijke Veiligheidsstudies en behoefte heeft aan een laagdrempelige manier van netwerken.

'Eigenlijk willen we met dit alumninetwerk ook een signaal afgeven richting de UT', vertelt Roy Johannink (28). 'Omdat wij vinden dat de afstudeerrichting Maatschappelijke Veiligheidsstudies een volwaardige master had moeten worden. Nu is het maar een track en dat terwijl het thema veiligheid hoog op de politieke agenda staat. Wij merken bij onszelf en studiegenoten juist dat er veel vraag is naar deskundigen op dit gebied.' Een andere reden voor het oprichten van het netwerk is dat de 'veiligheidsalumni' moeilijk aansluiting vonden bij VTB, de alumnivereniging van Twentse Bestuurskundigen. 'Zij zijn niet erg actief. Bram, Roderik en ik willen dat wel zijn', aldus Johannink. 'Er is een groep van zo'n tachtig afgestudeerden, waarvan we graag willen weten waar ze werken. Van meer dan veertig hebben we inmiddels een profiel op onze website staan. Op die manier kunnen mensen eenvoudiger contact met elkaar zoeken.' Een voorbeeldje: 'Zelf was ik onlangs op zoek naar informatie over eerwraak. Via ons netwerk traceerde ik iemand bij de politie Twente en de politie Rotterdam, die zich met dit onderwerp bezighielden. Zo konden zij mij weer van informatie voorzien.' Volgens Johannink is de werking van het netwerk simpel: 'Je komt zoveel sneller aan contacten en informatie dan via de formele weg.' Natuurlijk dient het Twents Alumni Veiligheidsnetwerk niet alleen voor de reguliere informatie-uitwisseling. 'Ook organiseren we bijeenkomsten om onze kennis bij te spijkeren, met elkaar bij te praten en te borrelen. Professor Kees van der Vijver, hoogleraar veiligheidsstudies, wil daar zoveel mogelijk bij aanwezig zijn. Hij vindt dit netwerk een goed initiatief.'

De eerstvolgende bijeenkomst stond vrijdag 14 december op het programma, onderwerp: crisisbeheersing op het spoor. In februari is er een bijeenkomst in Amersfoort over lokale veiligheid. Exacte plaats en tijdstip worden later bekend gemaakt via de website van dit alumninetwerk. Voor meer informatie en aanmelding: www.mb.utwente.nl/mrv/twents_alumni_veiligheidsnetwe/

De oprichters van het Twents Alumni Veiligheidsnetwerk, van links af Bram Kampschreur, Roy Johannink en Roderik Kouwenhoven.

Tekst: Maaike Platvoet

Start van de Twente One in Darwin

Dag 2, pech onderweg

De fikse buien op dag 3 zorgden voor het nodige ongerief.

Blijge gezichten bij de finish: de race van Darwin naar Adelaide over 3000 km is volbracht.

Twents Solar Team blij met resultaat

Zesde in Australië

De Twente One, de zonneauto van de UT, finishte op vrijdag 26 oktober - na een rit van 3010 kilometer door de Australische woestijn van Darwin naar Adelaide - als zesde in de World Solar Challenge. Delft won voor de vierde keer op rij, in een veld van veertig wagens. Het Twentse team had gehoopt op een plek in de top drie, maar haalde dat niet door pech met de auto en slechte weersomstandigheden. Desondanks waren de studenten blij met het resultaat.

De zonneauto van Twente onderscheidde zich van de andere deelnemers door haar innovatieve ontwerp: een roterend zonnepaneel en Fresnel lenzen. Door reglementswijzigingen was het dit jaar niet mogelijk om het complete auto-oppervlak vol te leggen met zonnecellen. 'Daarom moest een slimme manier worden bedacht om toch zoveel mogelijk rendement uit de zonnecellen te halen', vertelde Sjoerd van Steinvoren, mechanisch ontwerper en coureur van het team, tijdens de onthulling van de auto afgelopen juli. Na een aantal brainstormsessies ontstond het idee van het roterende zonnepaneel en de beweging van zonnecellen onder een speciaal soort lenzen.

Op dat innovatieve ontwerp vroeg het team zelfs patent aan. Desondanks bleek de Twente One wederom (in 2005 finishten

ze als negende, red.) niet in staat om Delft te verslaan. Teamlid Maaïke Roefs, vertelde na afloop van de race: 'Toch hebben we laten zien wat je met innovatie kan doen. Dat we de top drie niet haalden had te maken met pech aan de auto en met de regen. De natuur is uiteindelijk de echte baas en van grote invloed op techniek, maar dat maakte de race ook erg spannend.'

Na aankomst in Adelaide, volgde voor het team een emotionele ontlading. Blij sprong iedereen in de fontein op Victoria Square. 'En er werden flink wat tranen gelaten. Aan de ene kant omdat we blij waren dat we het hadden gehaald, aan de andere kant ook omdat het na al die maanden van samen hard werken voorbij was.'

Pas in januari is het complete Solar Team terug op de UT. 'Dan volgt er vast nog een officieel feestje', vertelde Roefs. Of er al plannen zijn voor deelname aan de volgende World Solar Challenge, in 2009, durfde ze begin november nog niet te zeggen. 'Maar ik kan me niet voorstellen, dat dat niet zo is. Er staat alleen nog niets vast.'

Begin 2008 zal het huidige team zich daarover buigen en op zoek gaan naar eventuele opvolgers. 'We krijgen het straks dus nog druk genoeg, er moeten nog veel zaken afgewikkeld worden. Nu wil ik daar nog niet aan denken, ik vier vakantie.' ■

Johan Schoenmaker in zijn Velorex

Jubilerende dwergautoclub na vijftwintig jaar terug op het oude nest

‘Je krijgt er zwarte

De Nederlandse Dwergautoclub - die in 1982 het levenslicht zag op de toenmalige Technische Hogeschool Twente - vierde afgelopen zomer haar vijftwintigjarig bestaan met een tiendaagse jubileumrit door Nederland. Als afsluiting van de ruim tweeduizend kilometer parkeerden de trotse bezitters eind augustus hun vehikels op het heilige, groene campusgras. De twee mannen van het eerste uur, de oudstudenten Henk Tappel (Messerschmitt) en Johan Schoenmaker (Velorex) waren uiteraard van de partij. ‘Het is telkens een overwinning als je de eindstreep haalt.’

Henk Tappel (46) studeerde werktuigbouwkunde van 1978 tot 1985 en werkt als managing director bij de Frencken Group.

De trotse eigenaar kijkt liefdevol naar zijn gele miniauto, een Messerschmitt FMR. Bijzonder vanwege zijn vier wielen. ‘De meeste FMR’s zijn uitgerust met

drie wielen. Bovendien bouwde de Duitse vliegtuigbouwer Messerschmitt er maar een paar honderd van. Een echt collector’s item dus. Hoeveel het ding waard is? Daar laat ik me niet over uit, maar je kunt er een mooie moderne auto voor kopen. Ik had op een gegeven moment negen van die dwergkarretjes in de garage staan. Die deed ik allemaal van de hand om deze ene te kopen. Ik had die wens al twintig jaar. Een droom is uitgekomen.’

Tappel duikt even in het verleden en schetst de geschiedenis van de dwergauto’s. Na de Tweede Wereldoorlog nam de mobiliteitsbehoefte toe. Met name vliegtuigbouwkundig ingenieurs begonnen met de spaarzame middelen die ze hadden auto’s te ontwerpen. De kunst was om het simpel te houden: elke fietsenmaker zou ze in principe moeten kunnen repareren. Bekende merken zijn naast Messerschmitt, de Goggomobil, Trojan, Vespa, Heinkel en BMW Isetta. Laatstgenoemde was

zijn eerste dwergauto. ‘Ik kreeg er belangstelling voor omdat de vader van onze overleden flatgenoot Arnold van der Goot vliegtuigbouwer was en dwergauto’s ontwierp.’

Met z’n drieën richtten ze in augustus 1982 de dwergautoclub (DWAC) op. Henk als voorzitter, Arnold als secretaris, terwijl Johan de rondritten en evenementen regelde. Een kwart eeuw later is de liefde voor de kleine voertuigen nog lang niet bekoeld. ‘Vooral de technologie is leuk. Je komt allerlei scooter- en fietsonderdelen tegen. Het is steeds weer een overwinning om zonder te kraken de finish te halen.’

Tappel, die na zijn studie bij Philips in Eindhoven begon als hoofdconstructeur van elektronenmicroscopen, is sinds anderhalf jaar managing director bij Frencken Group. ‘We ontwikkelen mechatronica, hoogwaardige apparaten en machines of delen daarvan en leveren aan bedrijven als Philips.’ Zijn Messerschmitt is puur ter ontspanning.

De dwergauto's trokken onderweg en op de campus veel bekijks.

klaauwen van'

'Kinderen vallen soms van de fiets van het lachen als ze ons voorbij zien tuffen. Het is geen auto om over op te scheppen, maar wel een hele mooie!'

Johan Schoenmaker (48), studeerde technische bedrijfskunde van 1983-1988 en is tegenwoordig zelfstandig consultant.

'Een paar nieuwe bandjes van tevoren erop en twee keer onderweg de ketting invetten, meer niet.' Johan is een van de weinige deelnemers die de jubileumroute van ruim tweeduizend kilometer zonder horten en stoten uitreed. Een welverdiende roos als bewijs siert het raampje van zijn Velorex. 'Een Tsjechisch model. Dat oude Oost-Europese materiaal werkt altijd. Zwarte klaauwen krijg je er wel van. Overal zit wel wat vet of smeersel. Moderne auto's hebben dat ook, alleen zie je dat niet.' Puur voor de fun rijdt Johan met de club mee. 'Mijn hart ligt echt bij het toeren. Henk is een echte werktuigbouwer. Die

vindt het prutsen aan zo'n auto mooi. Voor mij maakt die techniek niet zo veel uit, als-ie maar rijdt.'

Johan bivakkeerde voor de jubileumtocht nog even in zijn oude studentenflat aan de Calslaan. 'Er werd voor mij gekookt en ik hoefde niet af te wassen!' Na zijn TBK-opleiding begon Johan bij DSM in Zwolle waar hij nu ook woont.

'Eerst als assistent marketing manager en later als business proces manager.' In 1999 stapte hij over naar de consultancy, drie jaar later startte hij zijn eigen consultancybedrijf op automatiseringsgebied.

Volgens Schoenmaker beleeft iedereen deze hobby op z'n eigen manier.' Simpel gemak dient de mens.

Het dashboard van Johan's Velorex heeft slechts een kilometerteller, een knipperlicht, een schakelaar en een knopje voor de ruitenwisser. 'Klein maar knus, nietwaar? Veilig? Ja, zit in een ijzeren frame, maar opletten moet! Dat vreet energie. Na een rit heb je het best wel even gehad. Andere weggebruikers zien

er soms de humor niet van in. Die toeteren geïrriteerd. Vaak neem ik een van mijn vier kinderen mee, gewoon voor de gezelligheid. Dit hele evenement is trouwens een familiegebeuren en low budget, hè? Eenvoudig met tenten en een barbecue. Daar hou ik van.' ■

Henk Tappel in zijn Messerschmitt

De hoofdrolspelers tijdens de 46ste dies natalis, tweede van links Christian Nijhuis, naast hem Pamela Habibovic, rector magnificus Henk Zijm (midden), diesredenaar Hans Kuipers, de Israëlische Ora Kedem en Matthias Wessling die haar een eredoctoraat uitreikte. Foto: Arjan Reef.

Professor De Winter Prijs

UT-onderzoeker Pamela Habibovic mocht tijdens de viering van de 46ste dies natalis van de UT, vrijdag 30 november, de eerste Professor De Winter Prijs in ontvangst nemen. De onderscheiding is ingesteld door de weduwe van UT-hoogleraar Herman de Winter en is bestemd voor de beste publicatie in een internationaal wetenschappelijk tijdschrift, geschreven door een vrouwelijke onderzoeker van de UT. Met de prijs is een geldbedrag van 2500 euro gemoeid.

Pamela Habibovic kreeg de prijs voor haar veel geciteerde artikel *Relevance of osteoinductive biomaterials in critical-sized orthotopic defect* in het tijdschrift *Journal of orthopaedic research*. De jury noemde de wetenschappelijke carrière van Habibovic 'zeer veelbelovend'. Habibovic is verbonden aan de faculteit Technische Natuurwetenschappen en het Biomedisch Technologisch Instituut van de UT. Op dit moment werkt ze in Montreal aan een Twents-Canadees onderzoeksproject.

Bekader viert 25-jarig bestaan

In 2008 bestaat Bekader, de alumnivereniging van alle (technische) bedrijfskundigen van de Universiteit Twente, vijfentwintig jaar. Dat wordt op donderdag 19 juni 2008 gevierd met een lustrumsymposium in de Vrijhof vóór en dóór bedrijfskundigen. Thema: 'Bedrijfskunde, onmisbare schakel in een complexe wereld'. Het programma begint 's ochtends in een plenaire bijeenkomst. Daarna is er ruimte voor drie sessies in kleinere groepen, één voor de lunch en twee in de middag waarbij steeds gekozen kan worden uit meerdere parallelsessies: voordrachten, workshops, casestudies, enzovoort. Zo kunnen de deelnemers een persoonlijk programma samenstellen.

De organisatie wil de parallelsessies graag ingevuld zien door alumni, die zo hun eigen werk kunnen tonen aan collega-alumni. Voorstellen voor presentaties kunnen voor 15 december 2007 worden gedaan via lustrumsymposium@bekader.nl. Voor meer informatie zie www.utwente.nl/bekader.

Overijssel PhD Award

Een andere nieuwe prijs die tijdens de dies natalis werd uitgereikt, is de Overijssel PhD Award, een prijs van vijfduizend euro van de provincie Overijssel voor het beste proefschrift van een UT-promovendus in het afgelopen jaar. De prijs werd door Commissaris van de Koningin Geert Jansen uitgereikt aan dr. Christian Nijhuis die in 2006 cum laude promoveerde op het proefschrift *Redox-active dendrimers at molecular printboards* aan de faculteit Technische Natuurwetenschappen. Zijn werk resulteerde in maar liefst twaalf artikelen in gerenommeerde vaktijdschriften, een uitzonderlijk hoog aantal.

De jury noemde Nijhuis 'een uiterst innovatieve wetenschapper op het competitieve gebied van de nanotechnologie die door zijn originaliteit tot de wereldtop behoort'. In zijn nanotechnologisch onderzoek heeft hij elektronische schakelingen ontwikkeld die de toekomst vormen in de elektronica. Op dit moment werkt Nijhuis als postdoc aan Harvard University in Boston in de vakgroep van professor George Whitesides, één van de meest geciteerde chemici in de wereld en tevens (sinds 2001) eredoctor aan de UT.

In de rubriek

Campusfenomeen ieder

half jaar het verhaal achter

een gezichtsbepalend

kunstwerk, een met de UT

vergroeide medewerker

of een bekende plek

op de campus. In deze

aflevering de jaknikker

van studievereniging Isaac

Newton die achter het

Horstcomplex staat.

Geschenk van de NAM

De jaknikker

Meer dan vierduizend kilo weegt het gevaarte dat begin oktober 1975 wordt neergezet op het gazon achter het toenmalige WB-gebouw (nu Horst). De jaknikker is een geschenk van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) aan Isaac Newton, de studievereniging van werktuigbouwkunde, die dat jaar tien jaar bestaat. In 1951 werd dit exemplaar in gebruik genomen op de aardolievelden bij het Drentse dorp Schoonebeek.

‘Ter ere van ons tweede lustrum organiseerden we een groot energiesymposium en daarvoor waren we op zoek naar een tastbare herinnering’, herinnert Bas Wienbelt zich. De oud-student werktuigbouwkunde was in 1975 voorzitter van Isaac Newton. Volgens het lustrumboek uit 1975 moest die herinnering een ‘typisch werktuigbouwkundig ding’ zijn. De criteria waren: groot, van ijzer, met veel bouten, moeren, stangen en pijpen en het moest liefst ook nog kunnen bewegen.

Wienbelt: ‘Als studievereniging hadden we contacten met veel grote bedrijven, dus ook met de NAM. We hebben toen specifiek gevraagd naar een jaknikker, want we dachten dat zoiets erg zou aanspreken. Bovendien paste het goed bij het thema van ons lustrumsymposium ‘energie, nu en morgen’. Ik ben nog met Dirk Jan de Groot, wetenschappelijk medewerker bij constructieleer en medebestuurder, in Schoonebeek wezen kijken om een jaknikker uit te zoeken.’

Het werd uiteindelijk een vrij klein exemplaar, vertelt Wienbelt. ‘Het ding was niet meer in gebruik, dus ze konden hem wel missen. De NAM zorgde voor de fundering en plaatsing van de jaknikker achter het WB-gebouw. Dat was een behoorlijk karwei waar ze een paar dagen mee bezig zijn geweest. Hij kon echt jaknikken, al was dat puur loos, want er zat uiteraard geen leidingsysteem in de grond. Vanuit

het WB-gebouw kon je hem met een elektromotor laten draaien.’

‘Het was slechts in kleine kring bekend dat de jaknikker zou komen, maar er was wel veel aandacht voor de plaatsing. Net als voor het energiesymposium’, weet Wienbelt nog. ‘De zaal zat afgeladen vol. Energie was toen echt in, de oliecrisis was net achter de rug. Op het symposium werd gesproken over allerlei alternatieve vormen van energie zoals waterstofopslag, kernenergie en zonne-energie. Ook was er een lezing van de NAM. Het symposium werd geopend door niemand minder dan toenmalig minister Ruud Lubbers van Economische Zaken.’

In zijn lezing belichtte Lubbers de positieve kanten van de oliecrisis van 1973. ‘Zij hielp ons abrupt beseffen hoe het met de energie gesteld is en hoe het daarmee morgen moet en voorts dat de dagen van goedkope energie tot het verleden behoren.’

In 2005 was de jaknikker ineens van het grasveld achter de Horst verdwenen. Het apparaat, zo bleek, was toe aan een grondige opknappbeurt. De lagers waren kapot en de jaknikker zag er vervallen uit. Studenten van Isaac Newton demonteerden het campusfenomeen om hem in oude glorie te herstellen. Aanvankelijk zou het apparaat een paar maanden later tijdens het lustrum van Isaac Newton klaar zijn, maar volgens huidig bestuurslid Peter Meelis moest er zoveel aan gerepareerd worden dat dat niet realistisch was.

Sinds eind oktober van dit jaar staat de jaknikker weer op zijn oude plek. Hij werkt nog niet en staat ook nog in de grondverf. ‘Er moeten nog contragewichten aan gemaakt worden en dan krijgt hij ook nog een fris kleurtje’, aldus Meelis. Als er bovendien een veiligheidshek omheen gebouwd is, gaat de jaknikker ook weer draaien. ‘Geen olie pompen uiteraard, maar wel lucht happen.’ ■

Danny de Vries was op de dag van de Enschedese vuurwerkkramp, zaterdag 13 mei 2000, met zijn camera in de wijk Roombeek. De communicatiestudent werkte destijds als freelancer voor RTV Oost en zijn beelden van de enorme explosie bleken later van cruciaal belang. Het filmmateriaal van De Vries ging de hele wereld over en werd gebruikt voor politieonderzoek.

Danny de Vries bij de Stepping Stones die het riviertje de Roombeek markeren Foto: Arjan Reef

Filmbeelden van Danny de Vries gingen de hele wereld over

Jongens van de

Nu, zeveneneenhalf jaar na dato, weten de media hem nog steeds te vinden. Toch wil De Vries niet al te veel in het verleden blijven hangen. 'Daar is het leven te mooi voor.' In gesprek met een alumnus die hoe dan ook 'de jongens van de vuurwerkkramp' blijft. In de Prismare Lounge, een hippe tent in retro bruin en oranje, midden in het hart van de Enschedese wijk Roombeek, drinkt Danny de Vries (33) bedaard zijn thee. Sinds hij op die bewuste zonnige zaterdagmiddag in mei de catastrofale vuurwerkkramp

op film vastlegde, heeft de plek een bijzondere betekenis voor hem. 'Door de beelden ben ik onlosmakelijk met de voormalige arbeiderswijk verbonden. De impact van het filmmateriaal was enorm, het ging de hele wereld over. NOS-nieuwslezeres Sacha de Boer zette de vuurwerkkrampbeelden op nummer één in de EénVandaag-rubriek De Beeldcanon. Bij SBS6 staan mijn beelden op nummer drie in de serie De 25 verschrikkelijkste beelden. Dat is ná de Twin Towers en de Tsunami.' Maar niet alleen de getroffen wijk,

De allesverwoestende explosie die De Vries op film vastlegde.

vuurwerkkramp

eigenlijk heel Enschede heeft een speciaal plekje in Danny's hart verworven. Dat ontstond al tijdens zijn studie toegepaste communicatiewetenschap, die hij begin 2002 afrondde. Tussen de colleges door werkte De Vries als reporter bij de regionale omroep RTV Oost om alle facetten van de journalistiek te leren kennen. Nadat hij ook een tijdje in de reclamebusiness had gezeten, dacht hij: nu heb ik genoeg kennis voor een eigen bedrijf. Samen met zijn compagnon Martijn Albers (31) die ook toegepaste

communicatie wetenschap aan de UT studeerde, richtte hij in september 2005 het adviesbureau Albers & De Vries op. Het bureau voor journalistiek en communicatie doet goede zaken. Door hun niet-standaard aanpak halen ze vaak de publiciteit. 'Een stad promoten? Dat kan door curieuze stunts. Zo val je lekker op en daar houden we wel van. Zo hebben we het Enschedese stadsbestuur tijdens de maand van de achttiende eeuw, afgelopen oktober, in een achttiende eeuwse outfit gestoken met alle roesjes en pruiken erop en

eraan. We maakten een fotoschilderij en het resultaat? Een prachtige nachtwachtachtige foto die niet alleen Tubantia haalde, maar ook NRC Handelsblad.'

Stunten dus én de stad op de kaart zetten. 'In Amsterdam vaarden we als eerste stad mee tijdens de Amsterdamse Gay Pride. Gewoon met een opgefleurde praalboot vol met Enschedeërs de grachten door. Het gevolg: de gemeente Amsterdam kon niet achter blijven, waarop de Telegraaf schreef: maar Enschede had de primeur. We hebben met de schuit in meer dan dertig kranten gestaan.' Albers & De Vries gooien het dus duidelijk over een andere boeg. Ze opereren landelijk en hebben inmiddels een tweede kantoor in Amsterdam geopend.

Na de thee wandelt De Vries, casual gekleed in spijkerbroek en overhemd, richting de plek vanwaar hij de beelden vastlegde. 'Hier was het,' zegt hij staand voor het riviertje de Roombeek met zijn markante, grijze stepping stones.

Terug naar zaterdag 13 mei 2000. De Vries weet het nog goed. Na twee telefoontjes van vrienden 'dat er ergens vuurwerk de lucht in ging' rukte de journalist uit. Camera mee, niet wetend hoe cruciaal die zou zijn. 'Na een eerste observatie ter plekke (in de Tollenstraat, red.) deed ik telefonisch radioverslag: er is wat vuurwerk en er staat een papierfabriek in de fik.' Daarop zette De Vries zijn camera aan. 'De politie veegde ons de straat uit. Tot hier, waar we nu staan. Het vuurwerk spoot steeds hoger over de huizen. Een enorme ontploffing volgde. De nieuwsgierige toeschouwers renden weg. Ik vluchtte het huis hierachter in. Staand onder de >>

De beelden die Danny de Vries maakte totdat zijn camera stil viel.

deurpost bleef ik filmen. Toen volgde die verpletterende, allesverwoestende explosie, zó krachtig, ik vloog een paar meter verderop het huis in. De camera viel stil en buiten was het pikkedonker. Overal stof, gruis en puin. Het was één grote ravage met ontstellende harde na-explosies. Ik vluchtte verder weg van de rampplek en deed een tweede radioverslag.'

De Vries vroeg zich vaak af waarom hij bleef filmen. Later leerde hij dat mensen in crisissituaties altijd teruggrijpen op datgene wat ze begrijpen. 'Voor mij is dat de verslaggeving waardoor het voelt alsof ik geen deel heb uitgemaakt van de hele catastrofe. De camera werkte als een soort filter.'

Binnen in koffiehuis annex lunchroom 't Roomblik, waar geestelijk gehandicapten de koffie en taart serveren, doet De Vries opvallend moeiteloos de impact van de ramp van de hand. 'Het ergste wat je als mens kan overkomen, is dat je te horen krijgt "daar heb je hem weer". Maar in mijn geval, het klinkt een beetje vreemd, vinden de mensen het interessant om

er over te horen. De keerzijde is dat ik zelf de afgelopen periode ook heel wat ellende te horen heb gekregen. Ik besef heel goed dat ik geluk heb gehad, ik ben blij dat ik nog leef.'

Toch hebben al die gesprekken hem geholpen met de verwerking van de ramp. 'Ik kan, zeker na al die jaren, gemakkelijk en nuchter mijn verhaal vertellen. Uiteindelijk heb ik er anderhalf jaar echt last van gehad.' Met hulp van een psycholoog, familie en vrienden lukte het De Vries zijn leven weer in balans te krijgen. 'Ik voelde me erg schuldig om de beelden, het feit dat ik bleef filmen. Maar het is wel ontzettend nuttig geweest voor het politieonderzoek. Ze geven een goed beeld van wat er is gebeurd. Bovendien maakt de kijker alles vanaf het begin mee. Dat werkt journalistiek gezien heel goed. Mensen willen toch graag iets zien. We kunnen er wel omheen draaien, maar zo werkt het nu eenmaal.' Omdat De Vries de beelden zelfstandig maakte, kon hij de rechten erop claimen. 'De zestig- tot zeventigduizend euro die ik

ermee verdiende, zijn bij allerlei goede doelen terecht gekomen.'

De Vries' leven is door de ramp ook verrijkt. 'Klinkt misschien stom. Toch ben ik bewuster gaan leven. Ik vroeg me af: wat wil ik en hoe bereik ik dat? Ik wilde altijd al eens de Koningin ontmoeten. Dat oranjezinde is echt in mijn studietijd door Moresgenootschap Ius Sanctus ontstaan. Ik heb haar nu twee keer ontmoet. Een fantastische ervaring! Ook wilde ik altijd al een boek schrijven. Daarom maakte ik een geboorteboek van Catharina-Amalia. Dat mocht ik op het paleis langsbrengen. Een uur gezellig op de koffie met Willem-Alexander en Maxima, en die wilde ik ook altijd al eens ontmoeten.' En wat doet De Vries zelf ieder jaar op 13 mei? 'Het kan zijn dat ik rond die tijd gebeld wordt door media, maar zelf doe ik niet iets speciaals op die dag. Je moet niet in het verleden blijven hangen. Daar is het leven te mooi voor. Je moet er wat van maken en kansen grijpen.' ■

*De Universiteit Twente
wenst haar alumni
een voorspoedig 2008!*

stichting universiteitsfonds twente

Historie

De Stichting Universiteitsfonds Twente zet zich sinds haar oprichting in 1948, dertien jaar vóór de officiële opening van de toenmalige Technische Hogeschool Twente, in voor het hoger onderwijs in de regio Twente. Het Twentse bedrijfsleven sloeg destijds de handen ineen en realiseerde dankzij een krachtige lobby richting Den Haag, de vestiging van de derde Technische Hogeschool. De Stichting Universiteitsfonds Twente stond daarmee aan de wieg van de huidige Universiteit Twente.

Bijzondere leerstoelen

Investeerde het Universiteitsfonds aanvankelijk met name in gebouwen en andere faciliteiten, al snel werd de aandacht verlegd naar de wetenschap. In de loop der jaren heeft het Universiteitsfonds vele tientallen bijzondere leerstoelen ingesteld. Vele bleken na verloop van tijd op eigen benen te kunnen staan. Tot op de dag van vandaag krijgt onderzoek met een pionierskarakter een kans dankzij steun van het Universiteitsfonds. Een onmisbare impuls.

Twente Scholarship Program

De Universiteit Twente biedt talentvolle buitenlandse studenten een uitstekende opleiding. Als de eigen middelen van deze studenten tekort schieten, springt het Twente Scholarship Program bij. Het Universiteitsfonds ondersteunt dit beurzenstelsel van harte. Talent verdient een kans.

Campus en studentenleven

Een unieke campus en een bloeiend studentenleven maken de Universiteit Twente enig in haar soort. Het Universiteitsfonds draagt hieraan bij door uiteenlopende activiteiten financieel te ondersteunen. Van Batavierenrace tot Theatersport, van intieme lezing tot knallend slotfeest. Studeren moet ook leuk zijn!

Internationale studiereizen

De Stichting Universiteitsfonds Twente is hoofdsponsor van alle internationale studiereizen. Het Universiteitsfonds steunt daarmee het streven van de Universiteit Twente om studenten zoveel mogelijk internationale ervaring op te laten doen. Grenzen zijn er om verlegd te worden.

Hiervoor is veel geld nodig. Steun ons!

Word nu donateur en maak uw bijdrage over op gironummer 33 07 125, ten name van Stichting Universiteitsfonds Twente te Enschede.

Als u ons wilt machtigen, kunt u gebruik maken van de antwoordkaart die u in dit magazine aantreft.

Als u meer informatie wilt over de fiscale voordelen van Schenkingen in Termijnen, kijk dan op onze site www.utwente.nl/ufonds

T : 053 489 8057

E : universiteitsfonds@utwente.nl

I : www.utwente.nl/ufonds